

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 "
za trikrat . . . . 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 20 strani.

O najnovejših kristjanih.

Kranjski liberalci so si izmislili novo sredstvo, kako bi ljudstvo pridobili zase — postali so čez noč verni in v pobožnosti ter bogoljubnosti hočejo celo tekmovali z najboljšimi kristjani. Ni dolgo temu, so oznanjali v »Narodu« in »Sloveniji«, da se mora cerkev ločiti od države, cerkvena last konfiscirati, uvesti »kancelparagraf«, da bi smel duhovnik na prižnici le to govoriti, kar bi bilo všeč liberalnemu županu, oštirju in žandarju. Verske resnice krščanstva so proglašali za bajke, šolo so hoteli razkristjaniti, uvesti razporoko.

Danes pa hodijo po deželi in jemljejo s seboj Žerjave ter podobne »mlade inteligente«, da kmečko ljudstvo slepijo s svojo »vernostjo«. Dr. Žerjav v Litiji bi bil kmalu možem molil naprej Rožni venec, tako se je cedil krščanstva. Tam, kjer so liberalci, je izvajal, je sveta vera silno močna, hodi se pridno k maši in procesijam. Versko življenje nečuvstvo procvita; srca goré nadzemskih čustev. Sploh, kdor še hoče kristjan ostati, v Boga verovati, Cerkev ljubiti, duhovnike kot božje namestnike na zemlji spoštovati, ta mora — liberalci postati!

Ne povdarjamo tega zaradi ljudstva. V naših izobraževalnih in nabožnih organizacijah dobiva naše ljudstvo toliko temeljite verske izobrazbe, da se za te liberalne norčije prav nič ne zmeni. Naše ljudstvo tudi veliko bere. Zato prepušča vero v liberalno pobožnost omejenim liberalčkom bodisi v Litiji, bodisi drugod. Omenjamo te liberalne izjave zato, da bi bilo tistih poštenih liberalcev, ki ne morejo zatajevati, kar v resnici mislijo in imajo v svojem programu, sram, da se različni mladi inteligenti in stari neinteligenti na javnih shodih igrajo kristjane. V prvi vrsti zaslužijo »mladi«, Žerjavi, Ribnikarji itd., da si ogledamo njih »krščanstvo« in »katoličanstvo« nekoliko bližje.

»Mladi« so igrali svojčas, ko še niso jedli debeli liberalni kruh, vodivno ulogo pri dijaškem listu »Omladini«. Žerjav je bil celo ne prvi pisavec in urejevalec, saj je bil ustanovitelj »radikalizma«, ki ima danes jetiko, ker so njegovi voditelji zdaj pri liberalcih dobro preskrbljeni, pristašev pa med najmlajšo inteligenco nimajo več. V tej »Omladini« in v knjižuri »Iz naroda

za narod« so pisali ti kristjani med drugim tudi tole:

Nravstva, razločka med dobrim in slabim »mladi inteligenti« ne poznajo. Nadnaravnih, od Boga danih resnic ni. »Kaj pa smatra družba dobrim in kaj slabim, to je ravno, kar se menjava od časa do časa, od kraja do kraja, to je, kar daje npravnosti vedno drugačno lice, saj npravnih zakoni niso neizpremenljive in nadnaravne postavbe.« (»Iz naroda za narod«, str. 36, 37.) Krščanski nauk imenujejo mladi inteligenti »žandarmerijsko moralo«. Kristjane zasmehujejo, češ, da »delajo dobro le za nebeško plačilo«. (»Iz naroda za narod«, str. 39.) Postav, kako uravnati življenje, da je dobro, in kako se ogibati zla, ni dal Bog, ampak te postavbe so si izmislili ljudje in npravni zakoni »so človeku priučeni, ravnotako kot je njegovemu vonju tekem tisočletij priučen, privežban gnjus in izogibanje pred smrdljivimi, škodljivimi tvarinami.« (»Iz naroda za narod«.)

Ali je to krščanstvo? Ni li to najsirovejše brezverstvo, kaj še krščanstvo!

»Mladi inteligenti« sploh tajne vero in potrebo vere. Oni poznajo samo razum. (»Iz naroda za narod« str. 38.) Človek ni od Boga ustvarjen, ampak se je razvil telesno in duševno iz živali, ljudje so v tem razvoju »delavne osebe večnega procesa.« (»Omladini«, str. 40.) Boga sploh ni, le narava je. »Moč narave je silnejša, krepkejša nego vsi umetni, oziroma protinaravni stvarjeni jezuitski, nezmotljivi in edino pravi stavki laži-morale.« (»Omladini«, str. 39.) Sicer »mladi inteligenti« pravijo namesto krščanstvo klerikalizem, toda jasno je, da vse, kar tu navajamo iz njihovih spisov samih, taji temelje krščanstva samega.

Vero v Boga zametujejo. Bog je le domišljiski stvor nerazvitega pračlovekovega uma. »Človek si je v svoji naivnosti predstavljal vstvarjajočo moč narave kot neko njemu podobno bitje, ki misli, ljubi, sovraži kakor človek.« (»Iz naroda za narod«, str. 26.) Vsa krščanska vera jim je sploh bajka! »Znanost se ne more prilagoditi verskim bajkam!« (Celjski shod radikalcev.) Krščanstvo je sploh zastarela in odpravljena reč. »Krčevito vzdrževanje idej, ki so danes že odločno zastarele, ki tudi narodu niso toliko koristile, kot se je kedaj upalo, gotovo ni napredek, temveč gola reakcionarnost, nazadnjaštvo.« (»Omladini«, 1904, str. 9.) Krščansko du-

hovništvo imenujejo »parasite, ki razjedajo kakor rja male narodove duše ter ovirajo njih razvoj in izpopolnitev.« (»Omladini«, 1905, str. 41.) Ti hinavci, ki se danes po shodih v liberalnih gostilnah pri pogrnjenih mizah bahajo s svojo vero in hočejo celo »povzdigniti« katoliško življenje na deželi, pišejo v svoji »Omladini« (1907, str. 103), da je »njihovo delo predvsem protivno katoliškim društvom«, posebno pa protivno težnjam »vzgajati mladino v duhu katoliških idej!«

Taka je podoba »krščanstva« mladih liberalcev »novostrujarjev«! V šoli strupeno protiverske in protikrščanske »Omladine« vzgojeni, skušajo zdaj ljudstvu naresti peska v oči, da bi jih ne spoznali v njihovi grdi nagoti. Pa so se obrnili na napačen naslov. Trškim liberalnim dobrovoljčkom to lahko pripovedujejo in še verjeli jim bodo nekateri, ampak naše ljudstvo ni tako neumno. Že danes so lahko kranjski liberalci prepričani, da tudi s svojo »krščansko« fliko ne bodo zakrpali svoje razdrapanosti. Komaj so začeli, so že razkrinkani. Kakor maslo na peči se je raztopilo njih prelepo »krščanstvo«!

Za socialno izobrazbo.

V zadnjih letih je postalo med nami socialno delo najvažnejši kulturni faktor. Naša gospodarska organizacija se po drugih najrazličnejših oblik od leta do leta bolj širi in vtrjuje. Naša izobraževalna društva zanašajo prosveto v zadnjo gorsko vas med ljudstvo, ki je mislilo doslej, da je z dovršeno ljudsko šolo tudi že konec učenja. Naša telovadska organizacija si stavlja vzvišeni cilj, da vzgoji mladino, ki ne bo samo telesno čvrsta in razvita, ampak tudi gojila zmisel za skupnost in socialno delo. Naravno je, da se vsled tega razvoja ljudska masa sploh intenzivneje udeležuje tudi političnega življenja. Kmet in delavec ne stremita danes samo za tem, da si izboljšata svoj gospodarski položaj, ampak hočeta tudi že zavzeti v družbi tisto mesto, ki jima gre po pravici v dobi demokratizma.

Socialno delo se je danes silno razvilo. Načelo samopomoči in vzajemnega dela je rodilo med ljudstvom skoraj že nepregledno vrsto najrazličnejših organizacij. Ne uspeva teh vsaka enako. Mnogotera je zaspala, komaj da je bila ustanovljena, nekaj jih je tudi propadlo. Kje iščimo vzroka? Žetev je obila, ali delav-

cev je malo. Ogromna večina vsega socialnega dela in tudi težka odgovornost za to delo sloni danes skoraj izključno na naši duhovščini, ki sama ustanavlja naše gospodarske in izobraževalne organizacije in jih večinoma tudi sama vodi. Sodnik, zdravnik, profesor, učitelj — naše izobraženstvo sploh presoja vse to delo samo s stališča političke stranke in politika mu je z vsemi tistimi, ki so po lastni krivdi odrinjeni od »prvaštva«, — vlačuga. Naše izobraženstvo se še od daleč ne zaveda, da je socialno delo — socialna dolžnost. Dasi segajo novi nazori o socialnem ustroju družbe globoko v osnovna pravna vprašanja, ne čuti večina naših pravnikov, kako krvavo jim je treba več socialne izobrazbe. Podobno večina upravnega uradništva, zdravnikov itd. nima ne zmisla za socialno delo niti ne pozna socialnih nalog, ki jih je ustvarilo mlado življenje socialnih organizacij med nami.

Da vzbudi med našim izobraženstvom več smisla za socialno delo in da poglobi socialno znanje tudi med našo duhovščino, je sklenila S. K. S. Z., da priredi od 13.—15. aprila tridenen socialen kurz za voditelje naših organizacij in za izobraženstvo sploh. Program kurzu je jako obsežen in si ne prikrivamo, da bodo morali biti slušatelji jako požrtvovalni, da dosežemo vsaj deloma svoj cilj. Za danes prijavljamo program, ki se bo v posameznih točkah še izpopolnil.

Dne 13. aprila dopoldne:

1. Temelji finančne vede z ozirom na občine, dežele in državo (dr. Lampé).
2. Umetnost v izobraževalnih društvih (dr. Cepuder).
3. Socialna demokracija in gospodarski liberalizem v sedanosti (dr. Pavlica).

Popoldne:

1. Gospodarska organizacija in pravna načela (dr. Pegan).
2. Kapitalistiška organizacija velikega obrta (dr. Kerk).
3. Izseljenci; žensko varstvo (župnik Kalan).

Dne 14. aprila dopoldne:

1. Banke, borze in njih vpliv na gospodarsko življenje (Podlesnik).
2. Mali obrt in njegove težnje (Ivan Kregar).
3. Domači obrt (Traven).

LISTEK.

Slovansko pismo.

Nemci zoper Čeh v Šleziji. — Kaj hočejo Nemci na Češkem. — Zoper češke dijak na Pruskem. — Slovanski dokument. — Neptun. — Kaj se v Prusiji kaznuje. — »Polenspiegel«. — Poljsko ljudsko vseučilišče v Ameriki. — Najnovejša podoba bolgarskega kralja. — Izlet bolgarskih dijakov v Rusijo. — Zatvorjene šole radi nedostatka drv.

Oster, zelo oster veter piha zoper Čeh v Avstriji za vlade barona Bienertha. V Pragi se Čehi preganjajo in v pomembnih krajih razsaja uničevalni protičeški boj na celi črti. Nemoteno ga označujejo nemški listi, kakor da bi uničevanje češkega življa v krajih, kjer imajo Nemci večino, bila njihova postavna pravica. V Hebu, kakor smo že poročali, morali so se češki poštni ambulančni uradniki zateči pod varstvo bavarske vlade pred avstrijskimi Nemci. V Pragi se konfiscira vsaka besedica, iz katere se more izžemati le trohica tega, kar označuje § 302

kazenskega zakonika. In med tem se v Opavi godijo te-le reči: Češka trgovska zadruga si je tam ustanovila trgovino in jo je oskrbela s češkim napisom. Nemški nacionalci so začeli surovo ščuvati zoper ta napis. Po posebnih pismih in pozivih so se naščuvala vsa tamošnja nemška društva, da naj prisilijo mestni svet odstraniti ta češki napis, ki je baje moralna zaščitnica za nemški značaj mesta Opave. In tamošnji nemški list »Deutsche Wehr«, ki je bil dozdaj vedno intelektualni začetnik vseh protičeških nasilnosti, piše v nezaplenjeni številki: »Češka tvrdka na šolskem predmestju se mora odstraniti, sicer ne moremo jamčiti za varnost.« Kaj bi se zgodilo, ako bi kaj enakega napisal kateri češki list o nemški tvrdki v Pragi? In vendar je v Opavi ravno tako češčina deželni jezik, kakor nemščina v Pragi!

V Toplicah na Češkem se je v petek vršil nemški politični shod, na katerem so razun drugih govorili: namestnik deželnega maršala dr. Urban, dvorni svetovalec Bachmann in poslanec dr. Hackel. Glavne točke njihovih govorov so bile: Noben deželni zbor, dokler se ne izvrši razdelitev češkega kraljestva; pri razpravah o narodnostni spravi smejo na češki strani govoriti samo češki poslanci, dočim

na nemški strani vsi Nemci v Avstriji. Razdelitev deželnega odbora na dva in deželnega zbora tudi na dva popolnoma samostojna oddelka za obe polovici dežele, ki bi se imeli napraviti po želji Nemcev.

Da nemško sovraštvo proti Čehom ne pozna mej in da sega tudi na čisto kulturno polje, o tem priča prošnja vrtislavskih nemških dijaških društev, ki so jo poslali pruskemu naučnemu ministrstvu, da bi češkim dijakom onemogočilo vpisovanje na ruske višje šole. Takšen kulturni čin bi gotovo osramotil Nemce pred celim omikanim svetom. Na srečo je prusko naučno ministrstvo vzelo nemško čast v varstvo ter je prošnjo nezrelih bodočih zastopnikov nemškega znanstva te dni odklonilo.

Mažarski zgodovinar Ludovik Tallóczy je izdal knjigo pod naslovom: »Študije iz bosanskega in srbskega življenja« (Budimpešta, Franklinovo društvo). Med dokumenti se nahaja fotografičen snimek slovanskega s cirilico pisanega dokumenta kralja Matijaža. V njem kralj Matijaž Korvin daruje dubrovniškemu opatu Aleksandru 12 bosanskih vasi kot darilo za zvesto službo. Mažarskega dokumenta iz kancelarije kralja Matijaža sploh ni! Kje

je potem historizem mažarsčine, ki ga Mažari vedno naglašajo?

Češko-ameriški listi javljajo, da je Slovak Julij Uherkovič izumil popolnoma nov rešilen pas, s pomočjo katerega se more človek zelo dolgo vzdržati nad vodo. Dosedanji pasovi so bili iz plute. Uherkovič je svojo iznajdbo »Neptun« zvalo, sestavljen na principu harmonike na meh. Prednosti iznajdbe so: Naprava je majhna, more se privezati v par trenutkih, vzdrži človeka nad vodo poljubno dolgo ter varuje pred zadetjem ob skalo, ob klade, po vodi plavajoče in — kar je glavna reč, — je zelo poceni. Julij Uherkovič si je dal iznajdbo patentirati; nekoliko ameriških bogatinov mu je že hotelo iznajdbo odkupiti.

Neki Poljak iz Zgornje Šlezije je dal svojega dvanajstletnega sina v vzgojo svojemu najstarejšemu sinu v Ameriki, da se tam vzgoja izpopolni. Radi tega se je moral zagovarjati pri sodniji ter je bil kaznovan zbog »zanemarjanja šole«. Privzno sodišče je obsodilo prve inštanice potrdilo, zakaj »Prusi poljskega jezika« so baje dolžni pošiljati svoje otroke v ruske šole in če dajo Prusi svoje otroke v ameriško šolo, bodo kaznovani.

Pod naslovom »Polenspiegel« se pro-

Popoldne:

1. Delavčevo razmerje do podjetnika. Tarifne pogodbe. Strokovna društva (dr. Hohnjec).
2. Delavsko varstvo in zavarovanje (dr. Krek).
3. Zadrugištvo (Pušenjak).

Dne 15. aprila dopoldne:

1. Kmetijski in maloobrtni kredit (Rašica).
2. Carina in agrarna politika (dr. Korošec).
3. Agrarna politika glede na lastniško vprašanje (dr. Žitnik).
4. Zahteve agrarne politike glede na kmetijsko kulturo (Povše).

Popoldne:

1. Izobraževalna društva in izobražba. Sociološko slovstvo (prof. Jarc).
  2. Mladeniška organizacija (dr. Pogacnik).
  3. Sociologija in socialno delo — apoloģija krščanstva (dr. Ušeničnik).
- O posameznosti bomo še poročali. Za danes le še omenjamo, da se bo udeležencem, ki se pravočasno oglasijo, oskrbelo za nizko ceno (3—4 K na dan) hrano in stanovanje. Prosimo pa nujno že danes, da se vsakdo, ki se hoče udeležiti kurza, oglasi čim prej na adresu: **Profesor Evgen Jarc, Ljubljana**, ki postreže tudi z informacijami. Zadnji rok za pripravo je 3. april.

Nekaj pojasnil.

(Dopis.)

Poslanec dr. Žitnik je minolo nedeljo na shodih v Šmihelu in St. Petru na Notranjskem poročal o delovanju deželne in državne zbornice. Pojasnil je zbranim volivcem vse nujne predloge v deželnem zboru, osobito pa sklep, da dežela najame 10 milijonov kron posojila za razne nujne vodne in cestne zgradbe. So mnogi hujškalci, pravi govornik, ki hujškajo ljudstvo, češ, »klerikalci so komaj dobili večino v deželnem zboru, pa že delajo velike dolgove.« To hujskanje je naravnost zlobno. Obče je znano, da leži pri deželnem odboru nebroj prošelj za zgradbe vodovodov, napajališč in raznih cest, uravnave rek in hudournikov itd. Za vsa ta nujna potrebna kulturna dela pa bode treba šteti okroglo 30 milijonov. Ker dežela prispeva povprek tretjino, torej potrebuje za bodoče desetletje najmanj 10 milijonov, katerih pa ne more pokriti iz tekočih dohodkov. Torej ni preostajalo drugega, nego da deželni zbor ali ustavi ona dela za povzdigo deželne kulture ali pa si zagotovi pokritje za te izredne, pa nujno potrebne izdatke. To pa je bilo mogoče na dvojen način. Ali da se zvišajo dež. prikladi na direktno davke vsaj za 20%, ali pa najame posojilo. Deželni zbor se je odločil za posojilo, ki naj se odplača v 50 letih. Torej naj še poznejši rod plačuje zgradbe, katerih koristi bode tudi sam užival. (Pritrjevanje.)

Razdelitev krmil.

Po mnogih drugih pojasnilih pravi govornik: Zadnje tedne in tudi že danes so me izpraševali razni možje in županstva, kdo je kriv raznih nerednosti pri razdelitvi sena in drugih krmil. Ker mnogi iz nevednosti ali pa zlobnosti krivdo zavračajo na nas poslance in »Gospodarsko zvezo«, dolžan sem sebi in svojim tovarišem, da to neutemeljeno sumničenje naj-

odločneje zavrnem. Mi poslanci smo storili ta greh, da smo izprosili državno podporo. Hvaležnosti nismo pričakovali, toda tudi zabavljanja ne zaslužili. Da se tako velikanska pomožna akcija ni mogla izvršiti vsakemu po volji, to je pač naravno. Naravnost krivično pa je, odgovornost za razne nerednosti zvrčati na »Gospodarsko zvezo«, ki je z najboljšo voljo in točnostjo izvrševala le došla ji naročila. Vem, da resnica kolje oči. Toda na dan mora resnica istina je, da so me bili že povsod do grla siti, ko sem zasledoval vzroke raznih pritožb. Kdo pa so torej krivci? V prvi vrsti premnogi posestniki s mi, ki se sploh niso hoteli oglašati za krmila po znižani ceni. Pisali so mi mnogi, da se niso oglašili, ker so upali shajati s krmom čez zimo, pa so se varali. Drugi vsled revščine niso mogli dobiti poročila za kupnino. Mnogo so dalje krivili županstva, ki so jako površno razglasila vladno okrožnico o razdelitvi krmil. Nekateri župani so tudi iz nagajivosti prezrli svoje prosičce. Tako imam dokaze v rokah, da so mnoge vasi popolnoma izpuščene vsled nepazljivosti vaščanov samih ali pa vsled nečuvne malomarnosti dotičnih županov. Velika napaka je bila dalje ta, ker so razna županstva dobila obvestilo, da prosičci dobe pri drugi razdelitvi polovico zaprosenih krmil. In mnogo ravno teh prvih prosičcev ni dobilo prav nič, ker se niso enkrat oglašili. Tega pa mnogi niso vedeli in tako sedaj vlečejo ploh. Zgodilo se je tudi v nekaterih slučajih, da so kar posojilnice brez županov pošiljale naročila v Ljubljano. Tudi to ni bilo pravilno, ker vladni razglas je jasno zahteval, da morajo vse prošnje županstva vpsolati na deželno vladno potem okrajnih glavarstev. Tudi vsled te nepazljivosti so bili izpuščeni mnogi prosičci. Naravnost nečuvni pa so mnogi drugi slučaji. Podpora je bila v prvi vrsti namenjena revnejšim živinorejcem, ki bi vsled pomanjkanja krmil morali za slepo ceno prodati ali pa pobiti živino. Znani pa so mi kričeči slučaji, ko so dobili po znižani ceni mnogo centov sena posestniki, ki so ali v jeseni sami prodajali seno ali so pa toliko premožni, da nimajo niti najmanjše pravice do te državne podpore. To je grda brezvestnost. Imenovali so mi moža, ki je prošel za 100 met. stotov sena, a ga dobil le 20 in se izrazil: »No, to bode slaba kupčija.« Ta mož je namreč preje prodal svoje seno. (Veliko ogorčenje med poslušalci). Dalje je istina, da so dobile precej krmil tudi občine, koder lani ni bilo ravno tolike suše, dočim so prezrli razne kraje, koder sploh ni bilo prve košnje. Nikomur ne očitam, da se je to namenoma zgodilo. Konstatujem le dejstvo, da se je zgodilo. Tako n. pr. je velika občina košanska o pravem času naročila okoli 360 met. stotov sena in vsaj 300 met. stotov otrobov. Dobila pa je 186 met. stotov sena in le 8, reci osem meterskih stotov otrobov. Poznam pa drugod posamezne posestnike, ki so dobili po 20, 30 in več stotov sena in otrobov. Da je to neresnica, to vemo, za tarnajo, ker jim živina lakote poginja v hlevu. Mnogi posestniki imajo po več glav živine, sena pa ne, niti za kurje gneždo. Ali naj prodajo živino za vsako ceno ali jo pobijejo? S čim pa naj kmet spomladi orje svojo njivo? Kdo mu povrne škodo? Kdor je torej zakrivil nerednost, tani naj tudi povrne škodo živinorejcem, ki so se oglašili za krmilo pravočasno, pa so bili prevarani. Nas državnih poslancev pa ni

vprašal nihče, kje je bila suša, kje je pomanjkanje krmil, odnosno komu in koliko naj se pošlje sena ali otrobov po znižani ceni. Zato nas tudi ne zadene nobena odgovornost. Ravnotako neutemeljeni so od nekaterih strani napadi na »Gospodarsko zvezo«, ker ta je samo kot posredovalec izvrševala od vlade doposlana naročila. Naglašam dalje, da je dovoljena državna podpora že porabljen in da so torej vse po 15 januarju doposlane prošnje — prepozne.

Ljudsko zavarovanje.

Obširno je poslanec pojasnjeval tudi vladni načrt ljudskega zavarovanja. Na obeh shodih so se zborovalci izrekli načeloma za zavarovanje. Ko je poslanec pozval navzoče, naj vzdignejo roke tisti, ki so proti zakonu, ni se oglašil nihče. Posebno pa so pritrdjevali govorniku, naj bi bolniško zavarovanje vsaj kmečkih poslovo in delavca plačevala dežela. S tem bi si dežela v veliki večini znižala že v bližnji bodočnosti ogromne, pa vedno rastoče stroške za vzdrževanje domačih bolnikov v raznih bolnišnicah, v deželi in tujini. Pa tudi občine bi se tem potom otresle skoraj vseh bremen za domače berače. Ta misel je vsega uvaževanja, vredna. Poročilo o zavarovanju objavimo v dveh prihodnjih številkah.

Liberalni shod v Cerknici

Kako liberalci delajo za vero.

V nedeljo 28. februarja je imela narodno-napredna stranka shod v Cerknici. Kot govornika sta prišla iz Ljubljane dr. Ivan Tavčar ter dr. Švigelj. Udeležba je bila precejšnja, večino shoda je tvorila S. L. S., ki pa principiarno shoda ni hotela motiti.

Predsednikom je bil izvoljen župan Šerko, nakar otvori shod in da besedo dr. Tavčarju, ki je poročal o političnem položaju. Pel je staro pesem o duhovnih, češ, da se preveč vtikajo v politiko, da zlorablajo hudiča, cerkev in božji prestol v strankine namene itd. Kakor rečeno: novega ni povedal prav nič, zato tudi robenega uspeha za njegovo stranko ni dosegel. Po govoru se oglašil nekaj možakov; vprašali so ga, kako to, da so eni dobili krmilo iz podpore, eni pa ne; on je seveda celo krivdo zvrnil na klerikalce, češ, da imajo oni sedaj celo gospodarstvo v deželi v rokah in da so povsod sleparsko delili. Pravi, da je v Ljubljani dobil bogat fujakar otrobov in sena po pol vagona. Da je to gola laž, to vemo za sigurno, če bi pa res bilo, moral je gotovo stvar zakriviti ljubljanski magistrat, ker so vendar vse prošnje, ki so jih prosilci podali, bile klasificirane po županstvih. Nato dobi besedo dr. Švigelj. Priporoča snovanja sokolskih, pevskih in drugih društev. Prizna, da je liberalna stranka grešila s tem, da je kmeta zanemarjala in tako zlezla pod mizo; da brez kmečkega stanu stranka ne more izhajati. Gledati mora narodno-napredna stranka na to, da si ohrani gospodstvo v mestih in trgih. Po 20. septembru se je mislilo na združitve obeh strank, toda ta misel je bila mrtvo rojeno dete. Ko je baje bil enkrat vrh Triglava in gledal po lepi slovenski domovini, je glasno molil k Bogu, naj bi ta lepa slovenska dežela postala svobodomiselna. Tega sicer ni povedal, če je imel rožni venec v rokah, ali je molil kar na prste.

Po tem govoru hoče predsednik Šer-

ko zaključiti shod. Toda ljudstvo se je temu uprlo in zahtevalo boljših pojasnil glede razdelitve krmil, nego jih je dobilo od prvega govornika dr. Tavčarja. Ljudstvo je popolnoma prepričano, da je zakrivil vsot stvar župan g. Šerko. In začne se opravičevati na vse kripje, pravega pa le ni hotel povedati. Zvrčal je na klerikalce, da so kar po svoje delili. Pravi, da je pač občinski urad šel o tej zadevi skupno z župnim uradom. Toda, če pa pomislimo, da ima S. L. S. 1/2 ljudstva v cerkniški občini na svoji strani in če pomislimo, da so od dobljene krmil dobili 1/2 iste liberalci, tedaj je čisto jasno, kako je županstvo klasificiralo. Izgovarja se tudi na g. dekana, pa je sam napravil, kar je hotel. Grozi, da bo tožil vsakega, kdor trdi, da je on temu kriv. Krono celemu zborovanju je pa podal tretji govornik dr. Šerko Alfred. Sirovo napada duhovnike, češ, da nič ne delajo, da lenarijo, da je ta stan popolnoma nepotreben. Zeli, naj bi »hudič vzel vse farje«, vero, cerkev, Rim tako, kakor je vzel konsumna društva. Pred leti pravi, so duhovni kričali, da je v nevarnosti vera, pa je do danes še ni hudič vzel. Z eno besedo mobiliziral je vse hudiče in govoril tako lepo, da ne moremo javnosti podati vsega njegovega fanatičnega govorjenja. V tem govoru se začne prazniti dvorana, ljudstvu se je gabilo in zapustilo je s studom in gnjevom zborovanje. Može, ki so kolikor toliko držali še z liberalci, so zmajevali z glavami, rekoč, da takih sirovosti še niso čuli; proč od liberalcev, bil je splošen klic!

Po tem govoru zaključil predsednik shod. In ko zakliče eden višjih »gospodov«: klerikalci ven, se je pa dvorana še bolj spraznila in ostalo jih je vsega skupaj še kacic 30. Pripomnimo k dr. Švigljemu govoru le to, da je zelo lepo, če se stranka poteguje za kmeta. Vprašamo pa: zakaj se pa do sedaj ni? Ste li čez noč postali iz Savlov Pavli? O, ne! Zelo dobro Vas poznamo, da to govorite le v sili, ker ste pod mizo. Liberalci za kmeta nikoli ne bo delali; če pijanca ne odvadiš pijače, tudi liberalca ne boš odvadil kmeta zaničevati! Prejdimo k delitvi krmil. Župan trdi, da on ni kriv, klasificiral pa je. Tudi dobro! Kako ste pa klasificirali? Glavarstvo ali vlada ozirala sta se gotovo in brez dvojbe na to, kar ste Vi priporočali. Če ste v rubriki pristavili »potreben« je dobil, če ste pa naredili »manj potreben« pa ni dobil, tako je, gosp. župan, in prav nič drugače. In potem se pa drzne še Vaš sin naidebudni Ernest v Vaše opravičenje trditi, da je kriv temu trgovec Lavrič? Povejte, ljubi župan, kako in na kakšen način g. Lavrič do tega pride? Ali je Lavrič kak župan, ali podžupan ali odbornik? Krivica, ki se je s tem napravila Lavriču, se mora popraviti! Slišimo, da Lavrič toži! Tako je prav, resnica naj pride na dan!

Povejte nam, ljubi župan, zakaj pa se ni klicalo pod lipo glede otrobov. Bodete mogoče zopet trdili, da je temu Lavrič kriv? Klica glede otrobov ni slišal živ človek! In vendar je cerkniška občina oškodovana za lepe tisočake zato, ker ljudstvo ni vedlo nič o tem, dasi otrobe živo potrebuje. Vedite, da o tem ni spregovorjena še zadnja beseda in ker delate vzrok druge, dasi Vam ni nobeden lasu skrivil, Vam danes kličemo: Na svidenje pri Filipih!

daja v nemških knjigarnah »dragocen spis« izpod peresa gg. »justizrata« Wagnera in »generalsekretarja« Vosberga. Spis, ki ga je založilo hakatistično društvo »Ostmarkverein«, je naperjen zoper Poljake. V spisu se naštevajo razni »grehi« Poljakov, zlasti: verska in narodna zavednost, gojenje starih šeg in navad, obramba materinskega jezika, obrtniška in trgovinska samopomoč, boj kot pruskega blaga in dr. — vse to se navaja kot dokaz, da Poljaki niso volje poboljšati se in kreniti z dosedanjega »krivega« pota. V ravnilo pruski vladi se nahaja h koncu spisa seznam vseh poljskih listov, ki izhajajo v treh poljskih zborih in v Ameriki. Namen spisa je celemu svetu dokazati, da pruska vlada ima prav, ko Poljake zatira.

V Chicagu se je ustanovilo poljsko ljudsko vseučilišče, ki je zaseben nepristranski znanstven zavod, goječi znanstvo na podlagi znanstvenih načel. Docenti nimajo nobene nagrade in predavanja so dvojne vrste: 1. predavanja nedeljska od 3. do 5. ure popoldne; 2. predavanja sistematična 4-krat na teden od 8. do 9. ure zvečer. Nedeljskih predavanj se udeležuje 3000 poslušalcev, sistematičnih blizu 1000 poslušalcev; poslušalk je samo 400.

S kakšno nepotrpežljivostjo je bolgarski kralj Ferdinand pričakoval, da postane kralj, dokazuje število in raznovrstnost njegovih podob, ki jih je od 22. septembra

(st. st.) lanskega leta dozdej razposlal vsem uglednim ilustriranim listom in raznim knjigarnam v Evropi. Neki bolgarski radovednež je naštel 40 raznovrstnih podob. Zadnja podoba predstavlja kralja Ferdinanda s čepico, na kateri se nahaja pero iz ruskega orla. »Ne vemo,« — piše bolgarski »Den«, — »kaj pomenja to rusko pero, toda nedvomno ima svoj pomen, ker kralj Ferdinand rad govori tudi po svojih podobah.«

Ravnateljstvo moške gimnazije v Varni je sklenilo prirediti s svojimi učenci dva izleta v Rusijo. Udeleženci prvega izleta bodo obiskali Odeso, Nikolajev, Poltavo, Harkov, Moskvo, Kijev in Ruse; udeleženci drugega izleta bodo šli v Odeso, Nikolajev, Poltavo, Harkov, Moskvo, Peterburg, Vilno, Kijev, Rini in Ruse. Prvi izlet bode trajal 14 dni in se bo potrosilo 60 frankov za dijaka; drugi izlet bode trajal 18 dni in bode veljal 70 frankov za dijaka. V ta znesek so uračunjeni izdatki za hrano, prenočišče in vozovino. Stariši dijakov so ta sklep ravnateljstva pozdravili z veseljem.

V Haskovem na Bolgarskem so morali zatvoriti vse učne zavode, ker nimajo že od božiča nobenih drv za kurjavo. Učitelji so poizkusili podučevati v mrzlih učnih sobah, toda mnogo učencev je zbolelo.

Pismo Boltatuğa Pepeta.

Gespud redehter!

»No,

Zancek, al

za toja

kuzlca nč

kuntumac

na gilta, ke

tku lepu

brez skrbi

in brez

torbe

zravn tebe

mašira?»

sm nagu-

vuru fice-

žepana

Zanceka,

pred ti-

stmo aus-

logam, ke

maja u nem pouhn Aškercu namalanh.

»Kua u moja kuzlca iz torba, ke je tku puhleuna, kokr gespud zepanu lintverni na jubelumskim moste. Sej je dost, de nosm jest torba, ke desetkat raj ugriznem, ce u družga ne, pa u pratka, kokr pa moja kuzlca,« m je reku Zancek in m pukazu torba, ke ja je u rok nesu.

»Tu maš že prou, Zancek, al kua u pa pol, če toja kuzlca steče?»

»Prava rec! Um pa se jest hitr za kuzlca steku, ji torbca na gobcek nateknou, pa u use dobr.«

»Kaj pa če te šintar dubi, de ti namest kuzlce torba noseš? A, kua u pa pol?»

»Kua nas pa sintar briga! Sintar se more tku rihtat, kokr mi pugervama. Se je vnder sintar za nas tle, ne pa mi za sintarja.«

»Dobr s puvedu, Zancek, kar used se.«

»Kam se um usedu, tlela v blat? Ce es, stopma kela h »bajsn bol« na en ohltck; zdela vem de se t u prlegu, ce t ga placam.«

»Men se zmeri prleže, če m ga ker plača. Le pejma, m uš pa spet kej nouga puvedu, kuku se kej na rotuže kumandrate. Zdej se že douh cajta nisma nč vidla.«

»Jest b t ze veckat kej puvedu, ce b ti use kar gurku Stefecne na nus na nanesu, de nas pol u »Sluvence« pu zubelnos. Ti na ves, kulk sm jest zavle tega mogu ze pretrpet. Enkat sm biu zavle tega ze tku scagan, de t ne morm du-puvedat.«

»Oh, nč s na stur iz tega, sej na um nekol več Stefecne nč puvedu. Sej vem, de ma ta člouk zmeri plajbes »špičen in

Socialno zavarovanje.

(Predaval poslanec dr. Ig. Žitnik.)

Zadnja desetletja se je izvršil velik prekrat, nepričakovana izprememba na gospodarskem in socialnem polju. Novi, moderni stroji so predrugačili vse oblike pridelovanja, obrtnega izdelovanja in prometa. Velike tovarne izpodrivajo vsepovsod malega obrtnika in rokodelca. Parniki in železnice so zblizali oddaljene dežele in v čudoviti meri pomnožili konkurenco, vsled katere tudi domači poljski pridelki nimajo prave cene, primerne težavnemu delu in rastočemu davku.

Te velike in globoke izpremembe sploh v narodnem gospodarstvu pa so provzročile tudi velik prevrat v socialnem ali družabnem življenju prebivalstva. Na eni strani so se pomnožili bataljoni tovarniških delavcev, na drugi strani pa se je skrčilo število kmečkih delavcev in rokodelcev, kakor tudi srednjih samostojnih kmetov. Nastali pa so razni novi poklici, ki se v socialnem in političnem boju borijo za svoj obstanek in politično moč. S tem bojem je v najozži zvezi splošna in enaka volilna pravica.

Bistven znak modernega gospodarskega življenja pa je negotovost obstanka, splošna nevarnost, ki preti posamezniku vsled starosti, onemoglosti, bolezni ali brezposelnosti. In to velja o vseh stanovih, ki si s težkim delom svojih rok služijo vsakdanji kruh, za katere so zdrave in pridne roke edini kapital. Velik del prebivalstva živi, kakor pravimo, iz rok v usta. Pride bolezen, nesreča, in vsa družina je v največji bedi. Mali rokodelci, kmeti ali delavci ne v tako srečnem položaju, da bi si mogli s prihranki nabirati kapital, ob katerem bi brez skrbi živeli v starosti ali dolgi bolezni. In ta negotovost, splošna nevarnost revščine in bede tlači in muči duhove najširših slojev prebivalstva, v prvi vrsti pa delavskih stanov.

Zato je pa tudi popolnoma naravno, da se v vseh kulturnih državah razširja in utrjuje splošna želja, naj bi se vsi ti nižji stanovi zavarovali za starost in onemoglost, za slučaj bolezni in nezgod. Stroške za tako splošno, socialno ali ljudsko zavarovanje pa naj bi deloma nosili zavarovalci sami, deloma pa država. In če imenujem državo, mislim na premožnejše stanovce, katere večje socialna, torej krščanska in sploh človeška dolžnost, da od svojih večjih posestev in dohodkov prispevajo tudi v blagor revnejšega svojega brata. Pa tudi mlajši so dolžni vsaj izpočetka, torej v prehodnem stadiju takega zakona razumno nekaj več bremen prevzeti na svoje rame v korist starejših in za trdo delo manj zmognih, kar hočem poenostiti še pojasniti. Doslej že imamo prisilno zavarovanje raznih delavcev za slučaj bolezni in nezgod. Pri tem zavarovanju velja načelo, da delodajalec nosi precejšen del stroškov za zavarovanje svojih delavcev in da skupno z zavarovalci oskrbuje upravo. Nimamo pa še zavarovanja za starost in onemoglost; za stare in onemogle reveže velja le preskrba revežev, ki pa je ali nezadostna ali pa ogromna, neznosna breme za občine. Po dolgi pripravi je vlada dne 3. novembra 1908 poslanski zbornici predložila načrt zakona, kateri določa trojno zavarovanje: za starost in onemoglost, za slučaj bolezni ter nezgod.

I. Zavarovanje za starost in onemoglost.

Pojasniti hočem najprvo vladni načrt in potem šele izraziti tudi svoje mnenje o tem načrtu. Pričeti pa hočem z zavarovanjem za starost in onemoglost, ker ravno o tem je javno mnenje še najbolj zmedeno. Vzorec vladnemu načrtu je bil nemški zakon, ki pa pozna zavarovanje le delavcev za onemoglost in starost. Merodajno pa je načelo samopomoči in državne pomoči, to je, da plačujejo delavci, delodajalci ali gospodarji in država. V Nemčiji je namreč začetkom

osemdesetih let socialna demokracija začela rasti v toliki meri, da je knez Bismark z zavarovanjem delavcev za starost in onemoglost upal zaječiti socialno-demokratski naval. Za druge delavske stanovce, kakor za rokodelce in malega obrtnika se Bismark ni desti zmenil.

Leta 1904 je Körberjeva vlada predložila svoj načrt, pa le za delavsko zavarovanje. Poznejša Beckova vlada se je odločila tudi za zavarovanje samostojnih oseb, ki ne dobivajo redne delavske plače ali mezde in poglavitnega svojega dohodka ne dobivajo od svojih kapitalov, ampak si kot kmetije, obrtniki in mali trgovci s svojim delom služijo vsakdanji kruh.

Vlada nasvetuje prisilno zavarovanje, to je, zavarovan mora biti vsakdo z gotovo starostjo in določenimi dohodki. Dalje določa vlada, da naj država za vsacega brez razlike prispeva k letni renti za starost in onemoglost po 90 kron. Glavni pogoj in namen pa je, da postane zakon za prebivalstvo dobrot, ne pa nova nadloga. V tem pogledu pa so danes mnenja še različna, ker nimamo še nobene izkušnje. Zato načrt sam že določa, da bi se moral zakon čez 12 let na podlagi pridobljenih izkušenj izpremeniti, oziroma zboljšati.

Naglašam pa, da načrt ravno glede na zavarovanje za starost in onemoglost ni smel prezreti važnega dejstva. Prehod od delavca do samostojnosti, pa večkrat tudi od samostojnega do delavca je tako pogosta prikazen, da je pri zavarovanju za starost in onemoglost skoraj nemogoče ločiti delavca od malega kmeta, pomočnika od obrtnika in malega trgovca. Socialni demokratje pa in tovarnarji z vso silo delajo na to, da bi bil pri starostnem zavarovanju delavec, odnosno pomočnik, popolnoma ločen od samostojnega kmeta, rokodelca in malega trgovca. Pravilo namreč, da bi tekem let veliki kapital moral več milijonov kron na leto plačevati za kmeta in obrtnika. Opozorjam na to dejstvo osobito tiste, ki bedasto kričijo, da bode moral kmet za vse plačevati. Nasprotovale pa bi tudi krščanski in socialni misli, ki bi delali umetno mejo med delavstvom in nižjimi samostojnimi delavskimi stanovi pri zavarovanju za starost in onemoglost. Nihče mi ne more ugovarjati, ako trdim, da bi marsikateri kmetič ali rokodelci rad menjal z boljšim delavcem.

Vendar pa vladni načrt dela med delavcem in samostojno osebo neko razliko. Načrt določa namreč, da se dobi renta ali preskrbina za starost z doletenim 65. letom. Izkušnje pa kažejo, da delavec navadno obrabi svojo delavno moč in postane za delo nezmožen mnogo pred 65. letom. Zato vlada nasvetuje, naj načeloma dobijo pravico do rente ali preskrbine za onemoglost le nesamostojni delavci, posli in pomočniki, starostno rento pa samostojni gospodarji in rokodelski mojstri. Vlada namreč sodi, da so samostojni gospodarji zadovoljni, ako imajo zagotovilo, da v gotovi starosti dobijo letno preskrbino v denarju, ne da bi bili navezani na podporo svojih ali tujih ljudi. Glavni vzrok pa, da po vladnem načrtu samostojne osebe ne bodo zavarovane za onemoglost, je pa to, ker bi se stroški nečuvno zvišali. Pripomnim pa že sedaj, da marsikatera samostojna oseba davno pred 65. letom lahko postane nesamostojna (če n. pr. kmet izroči posestvo svojemu sinu ali zetu) in tako dobi pravico do rente za slučaj onemoglosti, kar pojasnim pozneje. To so splošne opazke.

Kdo bode zavarovan.

Za onemoglost in starost bodo po vladnem načrtu, ako sploh obvelja, zavarovani vsi nesamostojni, to so: industrijski, obrtni in kmetijski delavci, dinarji in posli, pomagajoči rodbinski udje (sinovi, hčere, bratje, sestre, strici, tete), vajenci, delavci na domu, domači učitelji, domače šivilje, do-

mače perice, postrežnice itd. Teh je sedaj v Avstriji okoli 6 milijonov.

Samostojni kmetije, obrtniki, trgovci in sploh druge samostojne osebe pa se bodo morale zavarovati le za starost, počeni s 65 letom.

Izveti pa so tisti, katerih letni dohodek presega 2400 kron ali na mesec 200 kron, dalje tisti, ki redno nimajo v delu več ko dveh poslov, oziroma pomočnikov ali delavcev, katera nista člana rodbine; zavarovanja proste so tudi od rojstva za delo nezmožne osebe, vsi onemogli in nad 60 let stari.

Dolžnost zavarovanja se prične z dovršenim 16. letom starosti.

Vajenci in praktikantje se ne prištevajo delavcem ali pomočnikom. Obrtnik torej, ki ima dva pomočnika in dva vajenca, je po vladnem načrtu prisiljen biti zavarovan za starost, kakor kmet, ki ima poleg sina in hčere še hlapca in deklo pri hiši.

Vplačila in rente.

Vplačila za delavce, posle in pomočnike, torej za nesamostojne, bi se po načrtu plačevala na teden. Razdeljena bi bila na šest razredov z ozirom na tedenski delovni zaslužek. Polovico teh prispevkov bi moral plačevati delavec, polovico pa gospodar ali delodajalec.

Samostojni, torej kmetije, obrtniki in mali trgovci pa nimajo tako rednih dohodkov, kakor delavci, ki navadno dobivajo svoje tedenske plače ob sobotah. Kmet ali rokodelci mora večkrat tedne in tedne čakati, da dobi gotov denar. Pri kmetu se celo zgodi, da leto in dan ne položi v shrambo cesarske podobice, ki se ji pravi denar. Zato vladni načrt za samostojne določa razne olajšave. Prva je ta, da bi samostojni ne plačevali na teden, ampak na mesec, in sicer po 50 vinarjev na mesec tisti, ki imajo na leto samo do 480 kron čistega dohodka; po eno krono na mesec pa bi plačevali tisti, ki imajo na leto čistega dohodka nad 480 do 2400 kron. Kdor ima nad 2400 K dohodkov, bi ne bil prisiljen, da se zavaruje za starost. Naglašam pa takoj, kar pojasnim še pozneje, da načrt pač določa za te prisilnost zavarovanja, ne pa, da bi samostojni zavarovane brezpogojno moral vsak mesec redno vplačati svoj prispevek. To je ravno glavna olajšava v tem načrtu, katere ne poznajo zasebne zavarovalnice. Pridelo namreč lahko celi meseci v letu, ko kmet ali rokodelci ne more plačati svojega prispevka. Država ali zavarovalnica ga zaradi tega ne bode odrla na meh ali pa tebičiči meniči zarubila. Te določbe niso v načrtu dovolj jasne. Da pa se izključi vsak dvom, treba bode v besedilu zakona še več jasnosti. Znesek vplačil in rent pojasni ta tabela:

Pravica do rente če se plača 30 tedenskih prispevkov na leto po	letih		K	168	246	324	402	480	558	241
	20	30								
Tedeniški prispevek (polovico plača delodajalec)	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120
	144	198	252	306	360	414	468	522	576	630
Delovni zaslužek na teden	do 480	480 - 720	720 - 960	960 - 1200	1200 - 1440	1440 - 1680	1680 - 1920	1920 - 2160	2160 - 2400	2400 - 2640
	1	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Plačilni razred	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	1	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X

Za delavca torej, posla ali pomočnika, ki ima na teden plače do K 480, znaša tedenski prispevek 12 h, ali na leto 6 kron. Polovico bi plačal delavec sam, drugo polovico pa njegov gospodar. V II. razredu bi bili delavci, ki imajo na teden plače od K 480 do 960. Ti bi plačevali na teden po 24 h, ali po 12 kron na leto itd., kakor je razvidno iz tabele.

Kako pa se izračuna renta? Država prispeva za vsako rento brez razlike 90 kron na leto. K temu se prišteje petkratni letni povprečni prispevek in pa še dve desetinki vse vplačane svote. Vzemimo torej delavca najnižjega plačilnega razreda, ki plačuje za zavarovanje na teden 12 h, ali na leto 6 kron. V dvajsetih letih bi torej plačal, vstevši gospodarjevo polovico prispevkov, 120 K. Njegova renta vsled starosti ali onemoglosti bi torej znašala: od države 90, petkratni letni povprečni prispevek, to je 5 × 6 (30 kron) in pa dve desetinki vse vplačane svote, to je 0,2 × 120 = 24 K. Torej: 90 + 30 + 24 = 144 kron.

V 30 letih bi vplačal 30 × 6 = 180 kron. Renta pa bi znašala: 90 + 5 × 6 + 0,2 × 180 = 156 kron. V 40 letih bi vplačal 240 kron. Renta njegova pa bi znašala: 90 + 5 × 6 + 0,2 × 240 = 168 kron.

Ako samostojni plača na mesec po 1 K, ali na leto 12 kron, vplačal bi n. pr. v 20 letih 240 kron. Renta njegova bi znašala: 90 + 5 × 12 + 0,2 × 240 = 190 kron, renta po 30 letih 222 kron, po 40 letih 246 kron.

Čas čakanja.

Preden zavarovanec dobi pravico do rente ali preskrbine za starost, oziroma onemoglost, mora preteči gotov čas čakanja. In tu je treba dvojno razločevati. Kakor sem že omenil, imajo nesamostojni (delavci, posli, pomočniki itd.) v prvi vrsti pravico do rente za slučaj onemoglosti že pred 65. letom starosti; samostojni pa dobe le starostno rento. Da nesamostojni dobi (invaliditeto) rento za onemoglost, je dovolj, ako je plačal 200 tedenskih prispevkov, in sicer ali 50 krat v 4 letih, ali pa 40 krat v 5 letih. Onemogel (invalid) pa postane tisti, ki vsled starosti, bolezni ali drugih hib ne more vsaj tretjine tistega si z delom pridobiti, kar je mogoče telesno in duševno zdravemu človeku iste starosti, v istem poklicu in kraju z enako usposobljenostjo.

Za starostno rento pa traja čas čakanja pri samostojnih le 200 prispevnih tednov, pri nesamostojnih pa 30 let. Samostojni imajo torej veliko olajšavo pri zavarovanju za starost, kakor nesamostojni za onemoglost. Starostna renta se prične s 65. letom. Mnogim se zdi to leto previsoko. Omenil pa sem že, da bi se stroški pomnožili za milijone, ko bi znižali starostno mejo na 60 let. Dalje pa hoče vlada, da se zavarujejo še osebe, ki so že 60 let stare tedaj, ko zakon stopi v veljavo. Ko bi torej starostno mejo znižali na 60 let, potem bi se mogle zavarovati le še osebe s 55. letom starosti. V tem tiči nekaka izravnavna za to, ker samostojne osebe ne dobe rente za onemoglost ali invaliditeto.

Rente ali preskrbine.

Najvažnejše vprašanje za zavarovance in sploh za prebivalstvo je: Koliko plačamo in kaj dobimo? To vprašanje je mogoče najbolje pojasniti z vzgledi.

Vzemimo delavca, posla ali pomočnika. Ta dobi, kakor sem že omenil, ako ostane kot nesamostojen, zdrav in za delo zmogen, s 65. letom starostno rento. Če pa preje postane onemogel ali invalid, pa dobi takoj rento za onemoglost, ako je vplačal vsaj 200 tedenskih prispevkov.

Ker nasprotniki zavarovanja vlačijo na dan vedno najneugodnejše slučaje, pričnimo enkrat z ugodnejšimi.

Recimo, da je zakon letos z novim letom stopil v veljavo in da je kdo (delavec ali samostojen) star 60 let. Ta more dobiti le starostno rento. Po načrtu more plačati nesamostojni delavec k večjemu 200 prispevkov. Vplačal bi torej v 200 tednih delavca I. plačilnega razreda 200 × 12 h = 24 kron. Starostna njegova renta pa bi znašala: 90 + 5 × 48 + 0,2 × 24 = 118 kron 80 h. Delavec II. plačilnega razreda bi vplačal 200 × 24 = 48 kron. Njegova renta pa bi znašala: 90 + 5 × 96 = 147 kron 60 h. Prvo leto torej dobi trikrat več nazaj, nego je vplačal. Delavec, 60 let star, III. plač razreda bi vplačal za starostno rento 200 × 36 = 72 K. Renta njegova bi bila: 90 + 5 × 144 + 0,2 × 72 = 176 kron 40 h. Samostojen gospodar, star 60 let, bi v petih letih za starostno rento vplačal kvečjemu 50 kron. Renta njegova bi bila: 90 + 5 × 50 + 0,2 × 50 = 150 kron, torej ravno trikrat večja, nego je vplačal.

2. Recimo, da je delavec II. plač. razreda star 55 let in ostane nesamostojen do 65. leta. Vplačal je v 10 letih 120 kron. Renta njegova pa znaša: 90 + 5 × 12 + 0,2 × 120 = 174 kron.

3. Delavec III. plač. razreda je star, ko se zavaruje, 52 let. Vplačal je do 65. leta 13 × 18 = 234 kron. Starostna njegova renta pa bi znašala: 90 + 5 × 18 + 0,2 × 234 = 206 kron 80 h.

Recimo pa, da je ravno ta delavec v štirih letih redno vplačal 200 tedenskih prispevkov (po 50 na leto), s 56. letom starosti bi postal invalid. Kaj je vplačal in koliko dobi? Kot delavec je vplačal 200 × 36 h = 72 kron. Sedaj ima že pravico do rente vsled onemoglosti, in ta renta bi znašala: 90 + 5 × 18 + 0,2 × 72 = 194 kron 40 h.

4. Delavec IV. plač. razreda je star 45 let. Ako je redno plačeval in v štirih letih postal

kar pu pot, ke gre naprej, piše in ldi ubira. Unkat je še ena brajnuka, ke je nesla pouhna korba jajc, na cest prebrnu, ke je blu tku zamišljen u ene šrifte, de se je vajna zaletu.

»No viš, ti s pa se zmeri tku naumn, de mu se pumagas zgaga delat, al na zaluzes, de b t iz krampam na glau pusu?«

»I, sevede zaslužim; ampak nekar m tega na stur. Sej jh je že tku dost u Iblan, ke jm je use iz glave ušlu; če še men pušaš, pol pa glih nubenga pametnga čluveka na u u Iblan.«

»Ne na stenki spet! Puglej gespuda Plantana, pol pa guvor, ce ni nubengá pametnga čluveka u Iblan.«

»Al je gespud Plantan res tku pametn, kokr prauš.«

»Kaj na u! Kene, kdur je naumn, ta je ze cefridn, ce je zadost kusmat; gespude Plantane pa ni zadost, de je kusmat, ampak ce bt tud bugat, zatu se pa drzi nase sparkase tku ket sustarsk pop, de ga na spraus prec, ce b ga prou iz trepetlinam ribu, al pa iz Cahrlinam pustepou.«

»Pol je pa pridn, ta gespud Plantan.«

»Kdu pa prau, de ni pridn? Sevede je pridn, zatu pa tud pejomtarje h pridnast nagajna, de mu nuc in dan bilanca delaja in dubl uja pa pocn gros za tu. Vids, u tem se vid te prava pamet, ke druge h del prgajna, ce ne na kusta, sam pa gleda ker more kasn krajcer ujet, kronce sa mu

pa se lubs, kokr je pukazu tekat, ke je dubu sterstu kronce na rotuz. Ce mu pa ker puzresnast naprej vrze, se pa udreze, da nuca gnar, de u sou lohka spet enkat ta bele medvede gledat, ke jm je ze tku douhces pu nem.«

Aha, že vem! Sej je blu že enkat tam, ke je večn sneg in led in ke nuč deset mescu trpi. Ti, Zancek, al misl še kerga iz saba uzet, de mu u pumagu devet mescu spat?«

»Tistga pa na vem. Ene par b jih blu dobr ke puslat, de b se enkat vorkn napal na soje stroske. Pa pestima tu, sej mama se tud druge kunstne in pametne ldi u Iblan; nekar na misl, Pepe, de sam ti pametn in pa gespud Plantan. Le puglej nasga gespuda zenerja Koha, kua je tu za en tc.«

»Sej ga puznam!«

»No, pucaki no, de t um use puvedu. Tam pr post s vidu, kuku Degengi ene stacune dela in rihta u soj his. Vis, ke sa ble use tiste stacune urihane ud uzuni, se je pa pukazal, de stuji vse pu stran in zverizen. Kua je blu za strt. Ne. Pukical sa nasga gespuda zenerja Koha in prsou je iz enem ruguvilam, pustavu jh ke na sred ceste, s ta leumu ucesam zamizu iz ta desnmo pa skus ena lukenca pugledu, pa je stala cela stacuna spet glih kokr sveca. Vis, Pepe; zdej pa ti zamis, magari iz ubem ucesm, pa glej skus kakrsna luknea es, pa us ena figa naredu. Tku kunstn je

gespud zener Koh; zdej mama pa enga zenerja, kē se pise za Prelouska, ke je pa se desetkat bl kunstn, kokr Koh. Temu pa se mizat ni treba in tud skus lukence mu ni treba gledat, pa se zna iz vrh Roznpoha spestet pu trebuh al pa pu hrbte dol na traunk in na traunke se ene par kozoucu pu vrh nardet. Tu t je se le tc, tu! Zatu se m pa prenaumn zdi, de »Sluvenec« tist negau sportn klub neki ud strani zafrkuje zavle tega, ke u u post en bal prstim. Sej b mogu tud »Sluvenec« vedet, de pu zim nimaja cajta te gespudi pu cimre skakat in plesat, ke se morja drsat. Pleseja lohka kedr je, drsat se pa na morja pu let. Jest na vem, de te na gre gespude Stefete uglava, sej drgac ja se zmeri precej dobr pugrunta. Ti, Pepe, dejna ti enkat jezek stegnt in mu puvej, kuku in kaj; sej tu um zihr puves, de saj na u nazadne ud sportnga kluba se pugervu, de se morja pu zim hodet kopat, pu let pa drsat.«

»Le brez skrbi bod, Zancek; jest um že soja dožnost naredu. Zdej pa buhloni za tist ohtle vinčka, ke s me najn puvalu. Kedr se uva spet ke narajmala, te um pa jest puvalu.«

Tula sva se iz Zancam puguvorla, pa je tku hitr cajt meniu, de sam nism vedu kdaj. Zdej nej pa gledaja, gespud redehter, de se uja pu tem rihtal in pustl sportn klub prgmah, de se še Zancek na u zameru

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

invalid, vplačal je 96 kron, renta njegova pa znaša do smrti: $90 + 5 \times 24 + 0,2 \times 96 = 229$ kron 20 h. Ko pa bi ta dočakal 65. leto starosti, bi znašala njegova starostna renta 306 kron.

5. Delavec II. razreda je star šele 16 let, ko zakon stopi v veljavo. Ako je redno plačeval do 20. leta, je že vplačal 200 tednov in ima pravico do rente za onemoglost, ako postane stalno onemogel. Vplačal je vsega skupaj 48 kron, renta njegova pa znaša do smrti na leto 162 kron.

6. Recimo pa, da ta delavec od 16. do 65. leta starosti redno plačuje brez presledka kake bolezni ali vojaške službe, torej celih 49 let. To bi bil najneugodnejši slučaj sploh. Vplačila bi znašala 588 kron. Dobil pa bi letne rente: $90 + 5 \times 12 + 0,2 \times 588 = 267$ kron 60 h.

7. Delavec III. razreda ima na teden plače 9-60 do 14-40 K. Vplačila znašajo v 30 letih 540 kron, v 40 letih pa 720 kron. Njegova renta znaša, ako prej ne postane onemogel, v 30 letih 288, v 40 letih 324 kron; torej se mu vplačila povrnejo povprek v dveh letih. Ako pa postane invalid, dobi seveda že po 200 tedenskih prispevkih rento za onemoglost v znesku 194 kron 40 h.

8. Mogoče pa je slučaj, da n. pr. 45 let star delavec II. razreda po 10 letih postane samostojen in kot tak še 10 let plačuje za zavarovanje. Torej je vplačal v 10 letih kot delavec z gospodarjem (vsak polovico) 120 K. Ako ima potem kot samostojen gospodar čistega dohodka na leto nad 480 kron, plačuje torej 1 krono na mesec; v 10 letih je vplačal še 120 kron, vsega skupaj v 20 letih (od 45 do 65. starosti) 240 kron. Renta njegova pa znaša: $90 + 5 \times 12 + 0,2 \times 240 = 198$ kron.

9. Drug slučaj: Domač sin je star 16 let, ko začne plačevati; s 26. letom se oženi in postane gospodar do 65. leta. Koliko vplača in dobi? Pomagajoči rodbinski člani se štejejo v najnižji plačilni razred, ki plačuje na teden za starostno zavarovanje po 12 h. Plača torej kot samostojen v 10 letih 60 kron; potem pa vplača kot gospodar v 39, recimo na leto po 10 kron, torej vsega skupaj od 16. leta 450 kron. Dobi pa na leto starostne rente: $90 + 45 \times 90 + 90 = 225$ kron 90 h.

10. Delavec s tedensko plačo 24 do 36 K spada v V. plačilni razred, ki plačuje na teden za zavarovanje 60 h. V 30 letih n. pr. bi plačal 900 kron; renta njegova pa bi potem do smrti znašala na leto 420 kron. Ako pa ta delavec plača le 200 tednov, potem pa vsled bolezni postane za delo nezmožen, vplačal je vsega 120 kron, renta pa mu znaša 234 kron.

Zgodilo pa se bode skoraj v vsakem slučaju, da delavec, posel ali pomočnik tekem let dobi različne plače, to pa iz raznih vzrokov. Ko bi se takemu zavarovancu odmerila renta n. pr. na podlagi zadnje njegove plače, stori se lahko krivica njemu ali pa blagajni; kar se more dokazati z računi. Načrt torej predlaga, naj se vsa tekem let vplačana svota uzame za podlago pri določitvi rente, ne glede na to, da morda ni redno plačeval vsak teden ali morda pretrgal plačevanje celo leto ali tri leta med vojaško službo.

Ravno to pravilo tudi velja za one slučaje, da delavec ali pomočnik postane samostojen gospodar ali mojster ali pa narobe, da gospodar ali mojster postane zopet nesamostojen delavec, oziroma pomočnik. To pravilo naj pojasnijo nekateri vzgledi.

11. Zavarovaneec je n. pr. kot delavec dobival plačo 5 let I. razreda, 8 let II. razreda, 5 let III. razreda, 6 let IV. razreda, potem pa postane invalid. Koliko torej znaša njegova renta za onemoglost?

Recimo, da je redno plačeval 50 tednov na leto. Opozorjam pa, da mu je po načelu dovoljeno tudi le 40 tednov na leto plačevati; v tem slučaju bi bila seveda renta manjša. Plačal je torej prvih 5 let (na teden po 12 h ali na leto po 6 kron) 30 kron; 8 let v II. razredu (po 24 h na teden ali 12 kron na leto) 96 kron; 5 let v III. razredu (na teden po 36 h ali na leto po 18 kron) 90 kron; 6 let v IV. razredu (na teden po 40 h ali na leto po 24 kron) 144 kron. V vseh 24 letih je torej vplačal $30 + 96 + 90 + 144 = 360$ kron ali povprek na leto 15 kron. Renta njegova bi torej znašala: $90 + 5 \times 15 + 0,2 \times 360 = 237$ kron na leto. Pripomnim, da morda za dve osebi renta ne bo enaka. Mogoče so stotere razlike v plači, v starosti, posebno pa tudi v vplačilih, ki ne bodo in ne morejo biti redna ter stalna.

12. Domač sin je zavarovan že s 16. letom starosti. Po 20. letu starosti je 3 leta vojak. Ko pride domov, dela na domu še 5 let, potem se oženi, postane gospodar in je samostojen do 65. leta. Koliko je vplačal in koliko znaša njegova starostna renta?

Prva štiri leta je vplačal, ako je redno plačal 50 krat 12 h, ali 6 kron na leto, skupaj 24 kron. Tri leta kot vojak ni plačeval sam, pač pa država zanj, skupaj 18 kron. Nato je v 5 letih vplačal 30 kron. Od 28. leta starosti dalje pa je 37 let plačeval kot samostojen, n. pr. na leto po 10 kron, in je vplačal 370 kron. Celotno življenje je torej vplačal 442 kron, ako prištejemo tudi 18 kron državnega prispevka med vojaško službo. Renta njegova pa bi iznesla 223 kron 50 h. Ako pa ta zavarovaneec n. pr. s 60. letom starosti ali pa tudi že prej izroči posestvo sinu ali zetu in kot nesamostojen postane za delo nezmožen (onemogel), dobi pa rento za onemoglost, ako je kot nesamostojen vplačal vsaj v dveh letih 26 krat po 12 h, to je 3 krone in 12 h. O tem več pozneje.

13. Rokodelski pomočnik s plačo 9 K 60 h do 14 K na teden se zavaruje s 25. letom starosti. S 35. letom postane samostojen mojster. Koliko znaša njegova starostna renta? Kot

pomočnik je v 10 letih vplačal $50 \times 36 \times 10 = 180$ kron. Kot samostojen mojster je plačeval na leto n. pr. 10 kron, v 30 letih torej 300 K, vsega skupaj 480 kron. Renta njegova pa bi bila 246 kron.

Samostojni in renta za onemoglost.

To vprašanje je za samostojne gospodarje in obrtnike največje važnosti. Posebni pomisleki proti socialnemu zavarovanju izvirajo največ ravno iz tega, ker imajo samostojni delodajavci pravico le do starostne rente, ne pa tudi do rente ali preskrbnine vsled onemoglosti. Pravilo namreč: Hlapci in dekle, tovarniški delavci in obrtniški pomočniki dobijo rento ali preskrbino tudi za onemoglost, ako so vplačali vsaj 200 tedenskih prispevkov, torej lahko že v štirih letih od dne, ko so začeli vplačevati, in gospodarji in rokodelci pa morajo do 65. leta čakati na starostno rento.

To je sicer res. Omenil pa sem že prej, da malokateri težak delavec trden in zdrav dočaka 65. leto starosti, ko se pričena starostna renta. Kaj pa naj naredi delavec, hlapec ali rokodelski pomočnik, ki morda obnemore v 50. letu starosti, pa nima svoje strehe, ne svojih domačih, ki bi mogli in hoteli zanj skrbeti? Preostane mu le beraška palica ali pa k večjemu slaba podpora z raznimi davki obremenjene domače občine. Samostojni pa imajo večinoma svoje domove, domačo streho in domače ljudi, ki vsaj za silo skrbé v bolezni in onemoglosti za svojega očeta, odnosno delodajavca. Vlada pa navaja kot glavni vzrok, da samostojni ne dobe rente za onemoglost, ker bi se stroški pomnožili za ogromne milijone, kar bi bilo preveliko breme za zavarovance in državo. Ampak nekaj drugega je mogoče. Paragraf 106. vladnega načrta pravi: »Pravico do rente za onemoglost imajo nesamostojni pridobivajoči zavarovanci (§ 4), dalje taki samostojni zavarovanci, katerih delavnost kot samostojnih je včasih pretrgana po nesamostojni delavnosti, ako so zadnji dve leti pred zahtevano pravico do rente vplačali vsaj 26 tedenskih prispevkov kot nesamostojni.«

Kaj se to pravi po domače? Pravico do preskrbnine vsled onemoglosti imajo v prvi vrsti nesamostojni uslužbenci. Med te nesamostojne osebe pa se v smislu § 4. štejejo tudi oni pri kmetijstvu, rokodelstvu ali mali trgovini pomagajoči rodbinski člani, ki niso v nobenem delavskem, službenem ali učnem razmerju. Kaj se more iz tega sklepati? Posebno za našega kmeta jako važen razlog za zavarovanje! Kmet je n. pr. 55 let star in ima sina, kateremu bi rad prepustil svoje zadolženo posestvo, da priženi nekaj dote, ali ker je sam že za težko delo nesposoben. Bil pa je prej morda že najmanj štiri leta kot samostojen zavarovan in je tudi redno vplačal za 200 tednov, oziroma 50 mesecev. Ko je izročil sinu, postal je nesamostojen, četudi ni kot navaden delavec ali posel v službi svojega sina ali zeta. Če pa sedaj kot nesamostojen plača v dveh letih vsaj 26 krat 12 h — ker kot rodbinski član brez določene plače spada v najnižji plačilni razred — ima pravico do rente tudi vsled onemoglosti že pred 65. letom starosti. To določbo ravno prezirajo nasprotniki zavarovanja kmečkega prebivalstva.

Čitajte na strani 212. vladnega načrta pojasnilo k § 106. Ondi pravi vlada: Načelo velja, da imajo le nesamostojne pridobivajoče osebe pravico do rente vsled onemoglosti. Ne sme pa se prezreti, da je veliko ljudi pri kmetijstvu in rokodelstvu, katerih ne moremo popolnoma prištevati ne samostojnim, pa tudi ne med delavce ali posle. So namreč mnogi, ki včasih kot samostojni obdelujejo kos svojega zemljišča, imajo morda tudi svojo streho, sicer pa hodijo tudi na dnino. Te osebe moramo prej prištevati med nesamostojne, nego med samostojne gospodarje. In ti imajo pravico tudi do rente, vsled onemoglosti.

Priznam pa, da je ta določba v načrtu zakona premalo jasna in more dajati povod dvomom, prepričam in tožbam. Ker sam nisem bil v tem oziru pomirljen, stopil sem nedavno na Dunaju v ministrstvo za notranje posle, odnosno v oddelek za zavarovanje. In ondasi sem prosil, naj mi pojasnijo to in druge nejasne točke oni gospodje, ki so ta načrt izdelali. In to sta v prvi vrsti sekčni načelnik dr. vitez Wolf in dvorni svetnik dr. Kaan. Ta dva, v tem vprašanju gotovo najmerodajnejša veščaka, sta mi rekla: Ko smo kovali paragraf 106., mislili smo na galske razmere. Ondi so večinoma mali kmetje ali kočarji, ki imajo po nekaj oralov zemljišča, navadno pa nič gozda. In ti hodijo na delo k graščakom. V Galiciji torej še obstoji neke vrste tlaka. Ti kmetje niso v pravem pomenu delavci, pa tudi ne samostojni kmetje. Jaz pripomnim: Ako ima torej vladni načrt pred očmi te galske male kmete, katerim prizna poleg starostne tudi invalidno rento, potem ne vem, zakaj bi ne imel iste pravice naš kmet, obrtnik ali mali trgovec, ki je pred 65. letom izročil gospodarstvo, obrt ali trgovino svojemu sinu ali zetu, kateremu pa še vedno pomaga kot rodbinski član brez gotove plače v denariu. Ti si pač izgovore »kot« ali dajatve za živeti in obliko ter izbo za stanovanje.

Nato sta mi odgovorila oba ta gospoda uradnika: »Brez vsega dvoma imajo ti družinski četice v smislu § 106. v zvezi s § 4. pravico tudi do rente vsled onemoglosti, ako so bili prej zavarovani vsaj 200 tednov kot samostojni in so zadnji dve leti pred svojo onemoglostjo vplačali kot nesamostojni še vsaj 26 tedenskih prispevkov.

Ako se torej v tem oziru doseže povsem jasno besedilo, ki izključuje vsak dvom, potem po moji sodbi odpade eden glavnih pomisle-

kov proti starostnemu zavarovanju malih kmečkih posestnikov in rokodelcev.

14. Recimo torej: Kmečki posestnik ali rokodellec je star 55 let in je kot samostojen plačeval že pet let po 1 krono na mesec. Ta izroči posestvo, oziroma obrt ali trgovino sinu, zetu ali pa ženi, izgovori si nekaj užitka in je brez dvoma nesamostojen. Kot tak pa v dveh letih vplača za zavarovanje še 26 tedenskih prispevkov, nato pa oboli in postane invalid. Koliko znaša njegova renta vsled onemoglosti? Kot samostojen gospodar je v 5 letih vplačal 50 kron. To zadostuje, da velja zavarovanje v tem slučaju. Nato je vplačal kot nesamostojen še $26 \times 12 \text{ h} = 3 \text{ K } 12 \text{ h}$. Vsega skupaj je torej vplačal 53 K 12 h. Renta njegova znaša, ko je star 57 let: $90 + 53 \times 12 / 7 \times 5 + 0,2 \times 53 \times 12 = 138 \text{ K } 50 \text{ h}$.

Prostovoljne večje dajatve.

Vladni načrt tudi določa, da se more prostovoljno več plačevati za starostno ali invalidno rento ter odpravnino v slučaju smrti. Vsak prostovoljen prispevek, ki pa na leto ne sme presegati 100 kron, se posebe vpiše. Vsako prostovoljno vplačilo se smatra kot posebno vlogo, ki daje pravico do rente ali odpravnine. Skupni znesek rente ali odpravnine sestavljajo posamezne vloge. Na ta način je mogoče dobivati rento ali zagotoviti večjo odpravnino zaostalom že od 55. leta starosti dalje. Za te vloge veljajo splošna zavarovalnotehnična načela. Kdor ima torej slučajno nekaj kron več, vložijo jih na ta način v zavarovalnico in si po razmerju vlog zagotovijo preskrbino za starost ali onemoglost s povojnim rokom med 55. in 65. letom starosti. Za premožnejše je ta določba jako velike važnosti. V Belgiji pa imajo zakon, ki določa: Kdor se zavaruje za starost pri vzajemnem, od države priznanem društvu, dobi pri vsaki letni vlogi do 15 frankov pri vsakem franku 60 centimov od vlade. Če je torej kdo vložil 10 frankov, pripise se mu na račun države še 6 frankov. In to je mogoče tudi pri nas, ako bi v smislu načrta hotele in mogle dežele dodajati gotove prispevke k prostovoljnim vplačili. S tem bi se pospeševala tudi varčnost prebivalstva.

Ali se mora redno plačevati?

Tudi to vprašanje je jako važno. Nasprotniki starostnega zavarovanja kriče: Za božjo voljo, kako je mogoče delavcu redno plačevati vsak teden in delodajavcu vsak mesec poleg tedenskih prispevkov za uslužbenca? Tega zakon tudi strogo ne zahteva, kakor določajo paragrafi 125 do 128. Osebe n. pr., katere vsled brezposelnosti ali drugih vzrokov niso dolžne plačevati, pa so vplačale že 100 tedenskih prispevkov, morejo prostovoljno nadaljevati vplačevanje.

Oseba, katera ni še vplačala 200 tedenskih ali 50 mesečnih prispevkov, izgubi le tedaj vso pravico do vplačane denarja, ako tri leta po vrsti sploh ni nič vplačala. Če torej plačam letos meseca januarja nekaj vinarjev, drugo leto pa šele meseca decembra, sem še vedno zavarovan in imam vse pravice; renta je potem seveda manjša, ako pozneje prostovoljno ne vplačam višje svote.

Ako je nesamostojni že vplačal 200 tedenskih ali samostojni 50 mesečnih prispevkov, potem izgubi pravico do rente šele tedaj, ako leto pozneje ne vplača sploh nič ali dve leti skupaj ne vsaj 20 tednov, oziroma 5 mesecev ali v treh letih ne vsaj 40 tednov, oziroma 10 mesecev. Tako določa § 127. vladnega načrta.

Jaz sem to besedilo tolmačil tako-le: Ako je nesamostojni zavarovaneec že vplačal 200 tedenskih, oziroma samostojni 50 mesečnih prispevkov, ohrani še pravico do rente, ako naslednje leto vplača vsaj enkrat, torej drugo leto vsaj še 19 tedenskih, oziroma 4 mesečne prispevke, in tretje leto vsega skupaj 40 tedenskih, odnosno 10 mesečnih prispevkov. Sekčni šef dr. vitez Wolf pa mi je ta paragraf tako-le tolmačil: Kdor je že vplačal 200 tedenskih, odnosno 50 mesečnih prispevkov, ta že ima pravico do rente. To pravico pa si ohrdi, če nato eno leto ne plača nič in drugo leto 20 tedenskih, oziroma 5 mesečnih prispevkov, ali če tudi dve leti zapored ne plača nič in šele tretje leto za 40 tednov, odnosno 10 mesecev.

Pa naj se to nejasno besedilo tolmači tako ali drugače, gotovo in pribito pa je, da zakon dovoljuje olajšave in ne zahteva strogo in pod kaznijo rednega plačevanja. Če bode n. pr. kmet ali obrtnik vplačal povprek na leto 4 do 5 kron, bode po mojem prepričanju še vedno sigurno zavarovan. Če eno leto ne zmore krone, zadostuje 20 vinarjev, pa drugo leto več odrine.

Odpravnine za zaostale.

Ako je zavarovaneec vplačal vsaj 40 tedenskih ali 10 mesečnih prispevkov ter umrl, imajo njegovi zaostali pravico do glavnične odpravnine, in sicer:

Vdova nesamostojnega zavarovaneca dobi v najnižjem razredu 120 kron, za vsak razred 30 kron več, torej v VI. razredu 270 K. Vsak zakonski in pozakonjeni otrok pod 16. letom starosti polovico tega, kar mati-vdova, dva otroka torej celi temeljni znesek. Ako je več otrok, pod 16. letom, dobé z materjo tudi trikratni temeljni znesek. Pa tudi njegovi starši, ako jih je umrli vzdrževal, in njegovi vnuki, bratje in sestre pod 16. letom imajo pravico do odpravnine. Tudi ta določba glasno govori za zavarovanje.

Povračila ženskam ob moštvtvah.

Žena ni dolžna biti zavarovana, pač pa neomogožene ženske, torej dekleta, domače hčere, dekle in delavke. Če pa se ženska omoži, ima pravico, da se ji povrne polovica

vplačanih prispevkov, ako je že izpolnila 200 prispevnih tednov. Če pa boče prostovoljno nadalje plačevati za zavarovanje, potem seveda ne izgubi nobenega prej vplačane vinarija. Tudi ta točka nekaterim zaletom razburja kri.

To so v bistvu glavne določbe o načrtu zavarovanja za starost in onemoglost. Sedaj pa nekaj odkritih vsakomur v obraz »sine ira et studio«, kot odgovor na mnoga došla mi vprašanja ter na razne javne in zahrbtnje napade političnih prijateljev in neprijateljev.

Tako mi piše nekdo brez podpisa: »Imel sem Vas vedno za resnega in nesebičnega poslanca; toda varal sem se, ker vidim, da hočete tudi Vi s tem zakonom kmeta popolnoma spraviti na beraško palico.« V »Kmetovalcu« z dne 15. januarja je pisal neki mož: »Naša občina je majhna in ni premožna, in vendar bo morala plačevati glasom načrta 6 do 7000 kron vsako leto; gotovo pa je, da nikdar pride niti polovica zbrane zavarovalnine nazaj kot preskrbina. Po našem mnenju bo to starostno zavarovanje hušje, kakor je bila nekdanja desetina. Splošno vlada med nami veliko ogorčenje in lahko rečemo, da smo tega sami krivi, ker ne izbiramo za poslance mož iz svoje srede.«

Tako, sedaj ste slišali, gospodje poslanski tovariši! Kmetje bodo morali plačevati nekdanjo desetino, ker pri zadnjih volitvah niso zmagali — liberalci. Jaz se prav nič ne čudim temu, kakor se mi zdi, pri prostemu možu, da maha z loparjem po zraku. Saj isto delajo tudi nekateri naši pristaši in celo taki, ki se morejo ponašati z višjo izobrazbo. Toda vsem tem odgovorjam: Vi zakonskega načrta še prečitati niste; ako pa ste ga, niste garžumeli. Ali morete le sanjati, da sta bivša ministra Prašek in dr. Gesmann hotela izdati kmete in obrtnike, ko sta mnogo sodelovala pri tem načrtu? Navesti bi Vam mogel mnogo spisov in predavanj, ki zastopajo veliko industrijo in veliki kapital, kateri pa odločno zahtevajo, naj se kmetje in mali obrtniki zavarujejo za starost sami zase, ne pa skupaj z industrijskimi delavci. In zakaj to zahtevajo? Ker računajo, da bi industrijski delavci, odnosno veliki podjetniki in bogataši precej milijonov kron na leto plačevali za kmeta in obrtnika.

Sicer pa so naravnost smešni in zlobni napadi na nas poslance. Vlada nas ni vprašala, ko je lani v poletju izdelovala ta načrt zakona. In poslanci do danes tudi niso imeli prilike v zbornici govoriti o tem načrtu. Načrt je bil brez prvega čitanja odkazan social. političnemu odseku, ki pa se tudi ni še bavil s tem vprašanjem. Torej čemu mahate po poslancih? Naša dolžnost je, da ljudstvu pojasnimo ves načrt, njegove dobre in slabe strani, velikanski pomen ljudskega zavarovanja v gospodarskem, kulturnem in sploh v socialnem oziru. Jaz sem o potrebi in koristi tega zavarovanja za naš narod tako trdno prepričan, da mi nihče ne omeja tega prepričanja. Če pa bodem videl, da svojih volivcev ne prepričam o tej potrebi in koristi, jim tega prepričanja ne bodem vsiljeval ter rekel: Pa naj se zgodi vaša — slaba volja!

Pribijem pa na tem mestu to-le: Ako pustimo, da bodo za starost in onemoglost zavarovani samo delavci, potem bodite prepričani, da v dobrih desetih letih kmet na deželi sploh več ne dobi poštenega delavca ali posla. Pobrali bi bodo vsi v tovarne ali pa v mesta, koder bodo gotovo zavarovani za starost in onemoglost.

Tolajim pa se, da si velika večina našega prebivalstva sploh ni še napravila prave sode o tem vprašanju. Trditi pa tudi smem, da bi vsi radi zavarovalnino, le vplačila mnoge strašijo. Torej, ali je res, da bodo ljudje dvakrat več plačevali, nego nazaj dobivali? Kdor to trdi, spri se je s svojo pametjo. Ravno narobe je res, ker bi država še čez 10 let, ko bi zakon stopil v veljavo, doplačala blizu 40 milijonov kron, čez 20 let že okroglo 80 milijonov. In vplačani denar od zavarovancev bi tudi ne ležal mrtev, brez obresti.

Pa mi vtegnete ugovarjati. Država pa smo mi zavarovanci, torej bodemo mi sami morali plačevati! Na to odgovorjam: Če državni zbor zviša plače ali pokojnine uradnikom ali delegatje dovolijo nekaj sto milijonov za nove topeve, kriče mnogi: Za nas pa se nič ne stori! Ko pa sedaj vlada nižjim, revnejšim stanovcem ponuja nekaj pokojnine ali preskrbnine za starost in onemoglost, jo pa odklanjajo.

Pri tej priliki omenim, da tudi uradniki sami precej plačujejo za svoje pokojnine, in sicer se jim odteguje od plače 4-3%. Uradnik XI. plačilnega razreda ima z akt. doklado plače 2440 kron. Odtegne pa se mu za pokojnino na leto 104 krone 92 h. Uradnik VIII. plačilnega razreda n. pr. ima skupne plače 5280 kron; za pokojnino pa se mu odtegne 227 kron 4 h itd. Torej ne moremo zahtevati od države, da bi ona vse stroške nosila za ljudsko zavarovanje. Ko pa bi to poslanci sklenili, morali bi zvišati državne dohodke.

Vem, kaj mi poročate. »Preskrbina je že potrebna in koristna, toda plačevati ne moremo«.

Dobro poznam gospodarske razmere na Kranjskem in ne tajim, da pod marsikatero streho v zimskem in pomladnem času stradajo nezablenega koruznega močnika. Navzlic temu pa trdim, da je le malo družin, ki bi ne zmogle tedenskih ali mesečnih prispevkov za zavarovanje. Naglašam še enkrat: Ni res, da bi vsak kmet ali obrtnik moral redno plačevati vsak mesec po eno krono samo zase. Drugič — in to je glavna stvar — nekaj več varčnosti je treba, manj poratljivosti, manj zapravljivosti in prepirljivosti, pa dvakrat, trikrat plačate vse zavarovanje. Ne prikrivajmo si

vendar, da samo žganje in tobak na Kranjskem požre več ljudskega premoženja, nego vsi državni in deželni davki. Samo peklenjskih cigaret se na Kranjskem pokadi na leto za več kot en milijon kron. In vsi stroški zavarovanja bi na leto znašali k večjemu en milijon. O žganju niti ne govorim. V prihodnjem članku pa pojasnim še bolniško zavarovanje, za katero pa bi morala izdatno prispevati dežela. S tem bi se na drugi strani jako znižali stroški dežele in ob-
 čin za bolnike in reveže.

Mir!

Srbija se odpove teritorialnim in gospodarskim kompenzacijam in svojo usodo položi v roke velevladstevu.

Intervencija Rusije, za njo pa Nemčije, Francije, Anglije in Italije v Belgradu je imela popoln uspeh. Iz Peterburga, Pariza in Berlina poročajo skoro enakoglasno se se brzovjavke — med njimi od oficijozne »Agence Havas« in oficijozne »Kölnische Zeitung« — da se je Srbija nasproti poslanikom odpovedala teritorialnim kompenzacijam, glede priznanja aneksije Bosne in gospodarskih kompenzacij pa sama nič ne formulira, ampak izroči vse velevladstevu, da sklenejo, kar hočejo.

Oficijelno in pismeno srbska vlada ni odgovorila naravnost nobeni drugi velevladosti kakor samo Rusiji. Kakor hitro Rusija odgovor odobri, pošlje Srbija komuniste vsem velevladstvom — tudi **Avstro-Ogrski** — kjer bo pojasnila svoje stališče.

Srbija in Rusija hočeta Avstrijo prevariti?

Mnogi listi — Daily Telegraph, Kölnische Zeitung, Reichspost itd. — menijo, da se je Srbija le zato udala, da da Izvol-skemu priliko, da se skliče evropska konferenca, ki je bila že pokopana. Medtem bi vedno bolj izolirala Avstrijo in ko bi prišlo do konference, bi velesile Avstrijo primorale do kompenzacij in bogve do kaj še vsega. Rusija posebno upa na Italijo in Francijo. Toda, po mnenju razsodnih diplomaških krogov

s konferenco ne bo nič.

Čemu konferenca? Aneksijo je Turčija odobrila — Rusija se je zavezala, da jo odobri. Izvoljski je tako v dumi izjavil — Nemčija in Italija sta jo odobrili brez-pogojno — Francija ravnotako — Srbija izjavlja, da se teritorialnim kompenzacijam odpove — čemu konferenca? Saj je Rusija že pred nekaj tremi meseci, ko je konferenca v vodo padla, nasproti Avstriji izjavila, da je v principu zato, da se bosanska zadeva, to je formalno priznanje, reši protokolarnim putem!

Le če se Rusija vojske ne ustraši, lahko vstraja na zahtevi po konferenci. Toda Rusija se vojske boji in velevladosti edločno nočejo svetovnega požara. Zato so tudi v Belgradu intervenirale. In če nišo hotele malega avstrijsko-srbskega spora, naj bi dale priliko za veliko večji avstrijsko-ruski, ki bi brez dvoma na konferenci izbruhnil? Kakor Avstrije pred petimi meseci niso mogli za konferenco pridobiti, tako jo tudi danes ne bodo mogli! Prazne govornice!

Nemčija se oficijelno izjavlja proti konferenci ali posredovanju.

Glasilo nemškega kanclerja, »Nordd. Allg. Ztg.«, piše, da se zamorejo difference med Srbijo in Avstrijo rešiti le naravnostnim putem. Nesmiselno je zahtevati, da naj posreduje kaka velevlad ali pa morebiti celo vse, ako se gre za trgovinsko pogodbo ali kakšno železnico, ki bi bila za Srbijo ugodna. Nobena velevlad ne sme zasledovati s tem, da propagira misel na konferenco ali posredovanje, namena, da Avstrijo poniža ali strahuje, kajti ta poziklus se bo ob avstrijsko-nemški zvezi takoj razbil.

Staro igro

bi Rusija zdaj zopet rada igrala, toda njeni nameni so predobro znani, da bi koga preslepila. Izvoljski naj svojo konferenco le še vdruči položi v grob.

Aehrenthal ne odneha

in bi bil tudi neumen, če bi. Dozdaj je Izvoljskega še vedno nadmodril. Preprečil je konferenco v prvič — zdaj dosegel, da se je Srbija morala odpovedati zahtevi po kompenzaciji, sklenil sporazum s Turčijo, ublažil razmerje do Anglije in zdaj naj Izvoljskemu na ljubo sprejme zopet konferenco! Rusija take zahteve sploh ne bo stavila, ker je že zdaj, ko še nič ni oficijelno razglasila, že dobila jasno odpoved. Dunajska vlada je že v Peterburg sporočila, da slejkoprej vstraja na zahtevi direktnih pogajanj s Srbijo. Konference same Avstrija seveda ne odklanja, odklanja pa konferenco, predno se ne rešijo vse sporne zadeve in zlasti se na konferenci o srbskih zahtevah a priori ne sme govoriti in razpravljati.

Grof Forgach se poda na avdijenco k kralju Petru.

Naš poslanik v Belgradu, grof Forgach, se poda h kralju Petru v avdijenco. To je najboljši mirovni znamenje, kajti brezdvoma je, da konferenca izvira iz obojestranske težnje se poravnati.

Velika nevarnost

pa preti iz belgradskih bojaželjnih krogov. Srbska vlada še danes ni sporočila, kaj je velevladstvom odgovorila, marveč celo razširja vest, da vstraja na svojih zahtevah po Bosni. Kaj bo s skupščino? Poznava-vci Srbije pravijo, da s poslanci ne bo nobene težave. Ljudstvo? Ljudstvo ni za vojsko. Pač pa znajo v Belgradu delati težave znani turbulentni elementi. Da stvar ni varna, dokazuje vest, da se

kralj Peter poda v Kragujevac

in ondi ostane, dokler ne bo poravnani avstrijsko srbski spor. Ministrski svet je njegov sklep odobril.

Novo vprašanje!

Ruska vlada je baje Srbiji obljubila, da bo Turčijo izkušala pregovoriti, da ji odstopi Sandžak in se na ta način Srbija in Črnagora združita. To bo brez dvoma izzvalo velike nove težave. Turčija — upajo — se bo dala za par milijonov pregovoriti kakor se je za Bosno. Pa je vprašanje. Potem je v nevarnosti Makedonija — Bolgari se bodo tudi oglasili. Avstrija bo delala težave, morda tudi kakšna druga velesila. Kaj poreče Anglija? Skratka ta nov problem bo zopet zavozljal položaj.

Vlom v Jebračino blagajno pred sodiščem.

Senzacionalna obravnava proti »južni družbi blagajniških vlomilcev« v Zadru.

Naši čitatelji se bodo še gotovo spominjali vloma, ki je bil dne 17. grudnia 1907 izvršen v trgovini gg. Ivana Jebračina v Ljubljani. Neznani zlikovci so se bili vtihotapili po noči v hišo št. 1 na Rimski cesti, kjer je omenjena trdka, vlomili iz veže v trgovino vodeča železna vrata, udrli v pisarno ter tam navrtali železno blagajno, iz katere so odnesli 8100 kron denarja. Ta predrzni vlom vzbudil je ne samo v našem mestu, kjer se je ta vrsta vlomov sploh prvič pojavila, veliko senzacijo, marveč tudi drugod in zavarovalne družbe so delale dobre kupčije, ker so se trdke zelo bale za svoje blagajne. Kako varne so se vlomilci čutili, sledi iz okolišnice, da so pili maraschino-likor, kojega so v trgovini našli. Naša policija stala je stoprav pred naravnost obupno nalogo, ker ni bilo prav nobenega sledu in šele po dolgotrajnem delovanju začela se je zadeva jasni. Kakor znano, se je našlo orodje, s kojim je bila blagajna vlomljena, na Mirju. Med tem orodjem igra najvažnejšo vlogo zelo fino izdelan železni vlomilni drog z zobčasto sekirico, pri kateri je bil en zob odlomljen. Letega našlo se je v blagajni. Dognalo se je, da je neki ključavničar Fran Koren, čigar rodbina je doma iz krške okolice na Dolenjskem in ki je imel že leta 1906 in 1907 v Ljubljani s policijo ter sodiščem opraviti, poslal meseca prosinca 1908 iz Dunaja v Trst prav slično vlomilno orodje. On sam ga na Dunajuni mogel več rabiti, ker je dne 18. prosinca 1908 gostilničarja Josipa Meixnerja, Dunaj, II., Nordbahnstraße 52, med preprirom z nožem tako težko ranil, da je kmalu umrl. Bil je ondi aretovan in po dunajskem deželnem sodišču obsojen na petletno težko ječo, katero naj bi v nižjeavstrijski kaznilnici Stein ob Dunaju prestal. Nihče takrat še ni slutil, najmanj Koren sam, da ne bode dolgo časa v kaznilnici ostal. Ker so njegovo sliko razne priče v Ljubljani spoznale in je bilo konstatovano, da se je za časa vloma v Ljubljani mudil, ni bilo dvoma, da je imel tu svojo roko vmes; posebno če se je upoštevalo, da je bil že osemkrat predkaznovan, in to celo pri sodiščih v Marzelsku na Francoskem ter v Salo in Italijanskem. Ta sum je postala popolna sigurnost, ko se je policiji v Zadru posrečilo, zapleniti zgoraj omenjeno, Korenovo vlomilno orodje. Dne 24. marca 1908 poskušali so vlomiti blagajno zadrškega podjetnika Mazzonija, pri čemer so bili storilci Karol Koren, brat ubijalca Frana Korena, Josip Arzon, mehanik iz Trsta, in Luigi Kaučič iz Komna zasačeni. Našlo se je pri njih že omenjeno vlomilno orodje Frana Korena, ki je ljubljanskemu popolnoma podobno. Medsebojna zveza te družbe, s Franom Korenom na čelu, je bila na ta način dokazana in c. kr. deželno sodišče v Zadru, kateremu je bila aretovana trojica izročena, se je proglasila za vse po družbi v Ljubljani, Trstu in drugih mestih izvršene blagajniške vlo-me pristojnim. Ubijalec in jetnik Fran Koren

je bil prepeljan v Zader. Tja se je tudi oddal peti član družbe, delavec Jakob Jedrejčič. Le-ta je bil meseca prosinca 1908 skupno s Franom Korenom na Dunaju, a jo je odtod takoj po aretaciji tovariševi popihal. Šele po dolgotrajnem zasledovanju se je bilo posrečilo, navedenca na Reki aretovati. Kot zanimivo je poudarjati, da je Fran Koren koncem meseca oktobra, kakor je naš list poročal, iz zadrškega preiskovalnega zapora pobegnil, a so ga kmalu k sreči zopet prišli in privredli nazaj. Interesantno je tudi, da je ba-je v Trstu na južnem kolodvoru, kjer je služil oče Matija Koren, kojega je vsled suma, da je udeležen, z njegovo ženo Katarino vred tržaško policijsko ravnateljstvo svojčas aretovalo in ondotnemu sodišču izročilo, — še iz raznih vlovov izvirajoča vsota 18.000 K zakopana. A kakor smo že takrat poročali, se tega denarja ni moglo najti.

V ponedeljek, dne 8. marcija, se bode imela ta cela južna vlomilna družba zagovarjati pred zadrskimi porotniki. Preiskava zadrškega deželnega sodišča je bila velikanska, ker obsega vse v Ljubljani, Trstu, Zadru itd. po družbi izvršene blagajniške vlo-me; trajala je ravno eno celo leto. Da bi obtožence privedlo do zaslužene kazni, nabralo je ondotno c. kr. državno pravdnitvo in pozvalo celo armado prič z Dunaja, Stelna, Trsta itd. Tudi iz naše Ljubljane poklicano je več oseb tjakaj, med njimi oškodovanec gos-pod Jebračin, gostilničar Starbek, izkuhar Meze. Istotako se poda policijski svetnik g. Lautar, kakor čujemo, v Zader.

Ker bode ta velikanska obravnava, ki bode bržkone cel teden trajala, gotovo naše čitatelje zanimala, bomo od njenih posameznih fazah pravočasno poročali.

Visok snež in plazovi.

Iz Bohinja.

Najstarejši ljudje ne pomnijo toliko snega, kakor letošnjo zimo. Štiri dni uže neprenehoma sneži. Ulice po vaseh so zasnežene do oken, marsikje še višje. — Gredi padajo s streh; nevarno je iti izpod strehe. Gospodarji se boje za slemena, zato hitro kidajo sneg s poslopij. Pri tem opasnem delu se je primerilo marsikomu, da je zdrčnil s snegom vred na cesto. Da ni bilo takoj pomoči, zdihnilo bi jih bilo več pod mrzlo sneženo odejo. Na Bitnjah je gred zasula Zgagovega petletnega dečka; komaj so ga rešili. Bil je okrvavel in je nezavesten.

Plazov bobnenje v gorskem pogorju je čuti vsak trenutek. S toliko močjo in silo drve v ravino, da debelo drevje hrešči in poka pod težo plazov. Če se le kolikaj zjasni, se vidi, kako se s plazom vred zakadi velik snežen oblak s pogorja v ravino, zajedno pa se sliši nekako skrivnostno šumno bobnenje. Za plazom pa ostane zlomljeno drevje in trenutna črna puščoba, koja hitro zakrije novi sneg. Nad vasjo Ravne so plazovi do danes zvalili devet stanov za seno skoraj do vasi. Stani so se pod sneženo težo sesuli in so uničeni. Za lastnike precejšnja škoda.

Na Bistrici so mlinarji v največji zadregi; ravno tako strojarji in žagarji. Pretovka je popolnoma suha; vsi mlini stoje in počivajo. Bistričani vozijo žito mlet v zgornjo dolino. Žalostno.

Potok Bistrica skoraj nič ne teče; niti za pranje ne zadostuje. V Spodnji Vasi hodijo prat v Belco. Bati se je opravičeno, da se tudi izvir potoka Velika Bistrica sčasom potegne v predor, kakor Mala Bistrica. Kaj potem? — Dolžnost države je, če jej je mar za dobro in pošteno ljudstvo, koje si svoj kruh služi z vodno močjo potoka Bistrica, skrbeti za njega obstanek.

Dejstvo je — in tu ne pomaga noben zofizem železniških inženirjev — odkar se je začel graditi in se tudi zgradil predor, in je v njega udrila voda z vso silo, je izginil izvir potoka Male Bistrice. Potok »Velika Bistrica« pa se po mnenju ljudstva vedno bolj zmanjšuje. Torej caveant consules . . .

Železniški promet radi snega mnogo trpi. Sneženi plazovi v Štengah so znani. Ni čuda, da so letos tem silovitejši in da ustavijo tudi železnega konja. Med postajo Soteska in Boh. Belo so prihrumeli danes kar trije plazovi; največji je dolg 20 metrov. Bilo je med 2. in 3. uro popoldne. Komaj je utekel popoldanski vlak iz Trsta.

Sneženi zameti po Zgornji Italiji so zaprli pot tudi luksuz-vlaku. Zatoraj jo je isti iz Peterburga v Nico ubral prvokrat po novi bohinjski progi, danes ob 1/211. uri popoldne. Srečno je torej utekel plazovom v Štengah. Danes so izostali vsi brzovlaki.

Delavcev na vsej progi kar mrgoli; vse je pri delu mlado in staro. Vlaki vozijo delavce kar seboj. Mnogo jih je iz Furlanije in Reke. Včeraj so jih opoldne in zvečer nasitili v hotelu Rodica; tudi danes opoldne. Ob treh so z delom končali in čakali vlaka, da jih popelje nazaj na jug. Radi plazov — ni mogel vlak priti. Čakati so morali toraj skoraj cel popoldan in še na večer — nestrpno na vlak. Pa to bi že še pretrpeli, da jih ni mučil glad. Radi bi si bili kupili kruha, da so imeli novce. V takem slučaju je pač opravičeno želeti, da delavcem železniška uprava, koja jih je najela, oskrbi živež, ali pa jim zaslužek izplača, da si morejo vsaj kupiti potrebnega živeža.

Okrog 7. ure zvečer prisopihala sta dva pomožna stroja skozi Štenge. Predrla sta plazove in tako pot pripravila vsaj za silo drugim vlakom. Z velikansko močjo sta pretrgala plaz, da je sneg letel čez tender. Tu na postaji trebita sneg s tirov, da se kar blišči. Uradniki na postaji delajo neumorno noč in dan in so tudi že izmučeni. Upati je, da bo proga jutri zopet vsaj deloma prosta sneženih ovir. Usmiljenja vredni so potniki, ki čakajo po raznih postajah zaželenih vlakov.

Ni treba omeniti, da ima tudi sneg mnogo dobrih lastnosti. Saj pravijo delavci: »Kadar pada sneg, tedaj kronte lete.« No, letos bo železniška uprava izdala za sneg precej kronte. Za ljudi pa je velika dobrota.

Slovenski napisi na postaji.

Iz Žirovnice se nam poroča vesela vest, da so bili pri ondotni železniški postaji na čakalnici, ki je občinska last, nameščeni samoslovenski napisi. Razvoj cele zadeve je zelo zanimiv. Po znanih septemberskih dogodkih v Ljubljani je ukazal tudi brezniški župan g. Anton Kržišnik nemški napis pri čakalnici počrtniti, radi česar je pa naperilo državno pravdnitvo proti njemu tožbo. Ker je pa ravnal g. župan v smislu sklepa občinskega odbora, da morajo biti vsi napisi v občini samoslovenski, mu niti sodnija niti glavarstvo nista mogla do živga. Nato je hotela železniška uprava vjeti župana; pripeljala sta se namreč dva gospoda ljubljanske sekcije, poklicala g. župana na lice mesta in ga vprašala, koliko odškodnine tirja občina za ponesnaženje napisnih desk, ako se izsledi pravi krivec. Vrli mož je pa na to vprašanje izjavil, da se je to izvršilo na njegov ukaz. Ves pogovor se je moral vršiti seveda v blaženi nemščini, ker uradnika drugega jezika nista bila zmožna. Ko sta gospoda trdovratno v eno mer trdila, da morajo vsekakor napisi biti dvojezični, ju je župan ugnal popolnoma v kozji rog z vprašanjem: Zakaj pač železnica ne nastavlja pri nas tudi dvojezičnih inženirjev? Kislih obrazov sta jo nato odkurila s prvim vlakom. Skoraj nato je pa dala železnica samolastno prebarvati deske ter seveda namestila na prvem mestu nemški napis: »Scheranunitz Žerovnica«; vrhutega je pa poslala račun za prenovljenje desk občini. Občina je račun hvaležno vrnila, a istočasno vročila oster protest proti takemu postopanju tržaški direkciji ter naznanila, da se po preteku enega meseca namestijo samoslovenski napisi, ako železnica ne prevzame čakalnice v svojo upravo ali pa ne dokaže s pravomočnim reverzom, da ima pravico svojevoljno obešati napise na občinski čakalnici. Rok je pretekel brezuspešno in g. župan je dosledno razobesil samoslovenske napise, stare deske je pa pustil pomotoma v čakalnici. Ali glej! Ze drugi dan t. j. 4. t. m. je prišel železniškemu čuvaju ukaz, da se morajo namestiti stari napisi, a samoslovenski odstraniti. Toda zadela je kosa na kamen; g. župan je zopet precej dal odtrgati dvojezične deske, katere je nato shranil v občinskem uradu, da ne bodo delale dalje skušnjav železnici, in namestil slovenske napise, nadalje pa zapretil direkciji s tožbo radi motenja posesti, ako se še vtika v to zadevo. Umevno je, da bodejo napisi v oči raznim železničarjem nemške ali psevdonemške narodnosti, ker so napravljeni v slovenskih barvah. Deske imajo širok višnji rob in v sredi je na belem polju z rudečimi črkami zapisano ime: »Žirovnica«. Ze pred letom je bil naš vrli g. župan — širom slovenske domovine znani »Trebušnikov stric« — strah nemških napisnih desk na Triglavu, a sedaj se je pokazal zopet kot mož na svojem mestu. To je sedaj prva postaja s samoslovenskim napisom.

Tek,

zdrav selodec, nobenih slahosti nimamo odkar rabimo. Peller-jeve odvajalne Robrbara kroglice z »Eisa-kroglice«. 6 kaitij franko 4 kronte. Naručite pri E. V. Pellerju v Stubici, Eisa trg 64 (Hrvatko), Eisa.

Jeseniške novice.

I »Sokol« v zadnjem času zopet prireja predstave. Lovi zlasti naše somišljelnike in se jim dobroka. Ker je ljudstvo še vedno zbegano vsled septemberskih dogodkov, je naša dolžnost, da pojasnimo stališče napram »Sokolu«. Naša načela so: Verskonravna vzgoja, gospodarska in narodna vzgoja našega ljudstva. »Sokol« pa se ogreva za svobodno šolo in razpoko. Za narodnost se »Sokol« že malo zmeni. Na naše očitane, da so »Sokol« volili soc. demokrata, so odgovorili v »Narodu«, da Jesenice radi tega še ne bodo prišle v nemške roke, ako »Sokol« volijo socialnega demokrata. Sodrugi pa v tovarni prodajajo vžigalice za »Arbeiterwille!« To so lepi narodnjaki. Smukov Janez, tudi velik Slovan, je prepustil prostor v katerem gnezdi »Sokol«, socialnim demokratom za nemško predavanje; torej so že v enem taboru! Ali moremo podpirati take ljudi, katerim so svetinje slovenskega naroda le v posmeh! Torej ne nasipajmo smodnika v topove, ki so namenjeni na nas!

I Snega je ta teden toliko padlo, da ljudje ne pomnijo še tako velikega. Od torka ni šole, ker otroci ne morejo v šolo. Od torka je pretrgana vsaka zveza s Trbižem in torej tudi s Kranjsko goro, kjer imajo davkarijo in sodnijo. V torek celo iz Ljubljane niso mogli vlaki do Jesenic. Proti Gorici, Celovcu in Beljaku je ostala proga zaprta od ponedeljka do srede. V četrtek pa je zopet toliko snega padlo, da vlaki niso mogli drugam nego proti Ljubljani. Na Jesenicah in Hrušici je v sredo, to je 3. t. m., odmetavalo sneg okoli 600 delavcev. V četrtek je bilo vse njih delo uničeno, ker je padlo novega snega več kot pol metra na debelo. Sedaj je že poldrugi meter snega na polju. Koliko ga je med hišami, kamor je padel s streh, misli si lahko vsak.

I Tovarna skoraj že stoji. Dve Martinovi peči sta obstali. Ni materijala in ni premoga. Delavci obupujejo. Ravnatelj jim je dal dovoljenje, da smejo kidati sneg.

I Umrla je dné 2. t. m. Jerica Morič, trgovka na Jesenicah, stara 32 let. Imela je lep pogreb, a še lepši bi bil, da ni oviral sneg prometa.

I Nekaj veselega za post. Ustanovilo se je novo društvo na Savi. Ime mu je: »Prvo savsko mednarodno pevsko in družabno društvo »Sava«. Predsednik je velik Slovenec. Nekdaj je bil predsednik podružnice sv. Cirila in Metoda. Drugi člani, kolikor jih je, pa so nekdanji člani slovenskega delavskega izobraževalnega društva, ki ga je bil l. 1904 ustanovil tovarniški uradnik Anton Pongratz, a je bilo kmalu po rojstvu zmrznilo v največji vročini. Tisti, ki jim je dano gledati za kulis, pravijo, da je to društvo napravljeno v svrhu agitacije za prihodnje občinske volitve. Predsednik bo že zopet svoje tesarje poslal v boj za »mednarodne« kandidate, ki jih bo postavila »neodvisna gospodarska stranka« na Savi. To je tista stranka, ki je zadnjič kandidirala za deželni zbor Antona Pongratza. Odgovorni voditelj nemške politike na Savi res izvršno skrbi za zabavo ne samo sebi in svojim pristašem, ampak tudi svojim političnim nasprotnikom. Hvala lepa mu za to!

Idrijske novice.

I Železnica Sv. Lucija - Idrija - Ljubljana. V sredo, dne 3. t. m., sklical je deželni odbor goriški sestanek županov in podžupanov ter drugih interesentov v Vergov salon pri Sv. Luciji. Odbor želi poznati želje dotičnih občin, da potem določijo smer in postaje pri novi železnici od Sv. Lucije do kranjske meje. Povabila se je na sestanek tudi deputacija kranjskega konzorcija; odzval se je povabilu podnačelnik dekan Arko. Deželni odbor goriški hoče sam prevzeti vse stroške za traciranje in se je pogodil s tvrdko Maks Pichla v Pragi. Izvršila je že tvrdka natančne načrte za nameravano progo Gorica-Cervinjan in za lokalno železnico Sv. Lucija-Tolmin. Sedaj bi v kratkem rada pričela z delom od Sv. Lucije ob Idriji do kranjske meje. Tvrdka Picha dela najceneje; pogodila se je z goriškim deželnim odborom, da traciira kilometer za 420 kron. Ko je kranjski konzorcij že oktobra meseca pr. leta vprašal nekatere firme, za koliko svoto bi prevzele traciranje, je ena zahtevala 120.000 kron za 160 kilometrov dolgo progo, druga 75.000 in tretja 45.000. Pozneje je četrta firma se ponudila po 400 kron za kilometer. Konzorcij pa je vprašal železniškega ministra, ali bi on kaj prispeval k železnici, za katero se je izrekel, da mu je zelo simpatična. Odgovor je bil, da bode državni izvedenec pregledal vso progo, potem pride definitivni odgovor. Dotični inženjer je bil

na potu z Dunaja, a sneg mu je onemogočil potovanje. Tvrdka Picha je lahko oskrbelo delo, ker na istih progah ni bilo snega, a sedaj upa, da kmalu skopni tudi pri Sv. Luciji in ob Idriji, da bo lahko takoj pričela z načrti. Zbrali so se torej v sredo zastopniki in interesentje vseh onih občin, skozi katere bi se vila nova proga. Deželni odbornik profesor Berbuč je bil namenjen sam priti na sestanek, a je obbolel, zato je deželni odbor poslal svojega tajnika dr. Gruzovina in nadinženjerja Glešiga. Ker so bili zastopniki vsi edini radi smeri in postaj, je bilo zborovanje stvarno in kratko. Določilo se je, da gre proga od glavne postaje Sv. Lucije ob levem bregu Idrije do postaje Zelin-Cerkno, kjer prestopi na desni breg ter se polagoma ob pogorju vzdigne do kranjske meje. Prva postaja naj bi bila Slap in zraven tudi skladišče, ker bode tam velik promet; druga v Dolenji Tribuši, tretja pri Stopniku, kjer bode obenem skladišče. Na Reki naj bi bilo le postajališče in glavni kolodvor na Zelinu-Cerkno. Zadnja postaja na Goriški bi še bila Plužnje-Otalež s skladiščem, na kranjski strani naj pa konzorcij vse uredi, preskrbi traciranje in plača sam vse stroške. Zapisnik so vsi navzoči podpisali, enako tudi zastopnik kranjskega konzorcija. Goriška skrbi precej za promet v svoji deželi, dočim moramo na Kranjskem privatniki zbirati denar za načrte. Površen načrt je sicer napravil inspektor Englisch, plačal ga je pododsek idrijski. V tem načrtu je bila proga speljana vedno ob desnem bregu Idrije, kjer se nahaja tudi državna cesta, ker imajo občine že razna pota do ceste in bi ne bilo treba delati še novih cest do kolodvorov ali graditi mostove čez Idrijo. Reklo se je pa takrat na shodih, da se prosta roka pusti Goričanom; oni bodo svoje potrebe bolj poznali, kakor kranjski sosedje. Res so si na takih krajih izvolili kolodvore, kjer imajo most čez Idrijo že narejen in tudi že pota izpeljana. Da se je goriški deželni odbor tako poženil z delom, nas prav veseli. Ako bode dve deželi skupno proslili nove prometne ceste, bodo gotovo prej na meročajnem mestu spoznali, kako potrebna je proga v naših krajih, kjer smo v hribih in jarkih skoraj ločeni od svetovnega prometa. Ravno v sredo so to praktično spoznavali interesentje, ko so se vozili na sestanek. Idrijski zastopnik se je vozil 6 ur in pol, z železnico bi se prišlo v eni uri v zakurjenem in zaprtem vagonu. Ko sneg skopni, se začne delo na obeh straneh. Ako res železnično ministrstvo odkaže konzorciju kak prispevek, je to obenem že tudi zagotovilo, da država v kratkem času začne sama delati. S tem se bo razbremenila alpska železnica, ki sedaj komaj zmaguje promet; kaj še, ko pritegne dalmatinska železnica. Pričakovano je bila oddajati blago privatni južni železnici, a ta ima višje tarife, kakor državna. V slučaju vojske pa bi veliko koristila. Saj državi že radi idrijskega rudnika ne more biti vse eno, ako dospe sovražnik nemudoma tja, kjer bi dobil višje dohodkov. Saj to so pokazali Benečani leta 1507, ko so iz Gorice čez hribe primahali v Idrijo, a se niso menili kaj za višje dolino. Vedeli so, da bode v Idriji več plena, kakor na kmetijah. To je vedel tudi Napoleon leta 1797, ko je bila njegova vojska pet dni prej v Idriji, kakor v Postojni ali Logatcu. Pobral je več tisoč stotov živega srebra in 420 stotov cinobra, pa je imel za vojne potrebe denar, dočim je moral drugod nalagati več milijonov vojne odškodnine in jo le počasi in s silo iztirjeval. Naloga naših državnih poslancev bode, da se zadeva ravno v tem času ugodno reši, saj beremo, kako Italija ravno ob naših mejah dela zgradbe in se utrjuje, da bi bila za vsak slučaj varna; nova železnica bi pa od naše strani bila velikega pomena radi dovoza vojakov in drugih potrebščin.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE PODRUŽNICE AVSTRIJSKE DRUŽBE SV. RAFAELA V LJUBLJANI.

Ob navzočnosti državnega in deželnega poslanca g. dr. Kreka ter deželnega poslanca in odbornika g. dr. Pegana vršil se je občni zbor dne 4. marca v dvorani S. K. S. Z. v »Unionu«.

Konstatujoč sklepčnost je povdarjal predsednik dr. Pegan, da ima občni zbor formalen namen, spraviti v red delaven odbor, ker pravega odbora doslej pravzaprav ni bilo.

Splošno poročilo je podal v odsotnosti tajnika g. župnik Kalan. Povdarjal je važnost ustanovitve Rafaelove družbe v Ameriki, s katero stopimo v zvezo; potem bo šele naša družba dobila pravi pomen. Sam se je obrnil v tej zadevi na p. Kazimirja Zakrajška, da pošlje navodil. Preteklo leto tudi ni bilo potrebe intenzivnega delovanja, ker je zaostalo izse-ljevanje.

Važno je bilo posvetovanje predsednika dr. Pegana in dr. Kreka s trgovsko in obrtno zbornico glede izseljevalnega zakona, ki ga predloži vlada državnemu zboru, kar je vredno, da se registrira. Pozivlja vse k delu.

Predsednik g. dr. Pegan povdarja, da je krivda, ker se ni toliko delovalo, v političnih razmerah preteklega leta. Vendar pa se je v kljub temu nekaj storilo. Izdalo se je nekaj priporočil, objavilo kakih 20 objav v časnikih itd. Poslanec dr. Krek izroči dopis iz dijaških krogov v Gradcu, ki ga prečita predsednik dr. Pegan in v katerem se prosi pomoči glede slovenskih uslužbencev, zlasti služkinj v Gradcu, ki nimajo niti verskih vaj v svojem jeziku. K temu pripomni dr. Pegan, da nimamo delokroga po Štajerskem. V tozadeven razgovor, kako pomoči Slovincem v Gradcu, je posegel tudi g. župnik Kalan.

Poslanec dr. Krek opisuje delokrog Rafaelove družbe. Stvar ni za proč vreči. Delo, ki naj se ga loti, je, da za izselniško reč animira organizacije po deželi. Odbor naj zasleduje izselniško gibanje, poročila dobi tudi od izseljencev samih. Društvo naj: 1. zbira material in 2. rabi časopisje in naša društva. Pri vsakem izobraževalnem društvu naj bode ena oseba zaupnik Rafaelove družbe. Tudi pisarna se bode dobila. Treba je kontakta z Ameriko. Pred pa organizirati našo deželo.

Poročilo blagajnika g. Kocmurja izkazuje 132 K dohodkov (vštevši prejšnji ostanek v gotovini) in 12 K 56 h stroškov, torej prebitke 119 K 44 h.

Volitev novega odbora se je vršila po predlogu z vzklikom ter so bili izvoljeni: Gg. državna poslanca dr. Krek in Gostinčar (ki obenem zastopata podružnico pri osrednjem društvu na Dunaju); dalje gg. deželni odbornik dr. V. Pegan, profesor dr. Janežič; župnika J. Kalan in Gašperin; deželni nadoficial Kristan in deželni oficial Erman; zavarov. potnik Čer-nič; urednik Moškerc; odvetniški solici-tator Al. Kocmur in železniški uslužbenec v pok. Finžgar, vsi ti v Ljubljani. Zunanji člani za Koroško, Goriško in Trst (slovansko Primorje) pa ostanejo, kot so bili izvoljeni lani; ravnotako tudi namestniki. Pregledovalca računov sta gg. blagajnik A. Martinc in P. Matelič.

Pri slučajnostih omenja še gosp. poslanec dr. Krek, da družba samo s karitativnim delovanjem ne bo mogla obstati, ampak bo treba tudi misliti na trgovsko delovanje, ker se sicer prvo ubije.

Nato je gospod predsednik dr. Pegan zaključil zborovanje, ki obeta obroditi dober sad.

POŠTARJI.

Občni zbor osrednjega društva c. kr. poštarijev in poštinskih odpravnikov z dne 21. februarja se je moral vsled pičle udeležbe članov preložiti na 7. marca 1909, ob treh popoldne v hotelu »Ilirija« v Ljubljani z istim sporedom.

To je žalostno, da ne rečemo sramotno za ves poštarski stan, da se tovariši ne zavedajo svoje stanovske dolžnosti. Zakaj tako postopajo z nami? Zato ker nismo edini. Mi se moramo tesno združiti in tako organizovati kakor gos-podje železniški uradniki, potem bomo dosegli, da se nas bode upoštevalo in tako plačalo, kakor zaslužimo. Čakati, da se samo nekateri tovariši borijo za zboljšanje neznosnih in žalostnih razmer poštarjev, to škoduje vsem.

Ne pomaga nič le zabavljati, da se nič ne stori in doseže. Vsak tovariš naj izpolni svojo stanovsko dolžnost, pa bo šlo. Dokler se ne zedinimo, ne moremo upati, da se nam kaj zboljša. Ako vsak tovariš išče le svoje osebne koristi in ne stanovskih, potem lahko doživimo, da se bode z nami še krutejše postopalo, kakor doslej. Tovariši! Združimo se tesno in vsi brez razlike skupno na delo; če smo enkrat vsi edini, potem lahko zahtevamo, da dobimo poleg dolžnosti in odgovornosti tudi iste pravice in plačo, katero pošteno zaslužimo. Dne 7. marca t. l. vsi tovariši na krov! Tam se pomenimo, kako si izvoljemo boljše bodočnost. Na svidenje!

Društva.

— Z Ježice. O Posavcih — tako nas ljudje navadno imenujejo — se malokdaj kaj bere. Če bi pa kdo mislil, da smo Posavci zaspanci, bi se pa zelo motil. Društveno življenje je pri nas bolj razvito, kakor marsikje drugod. Imamo gasilno društvo na Ježici in ono v Stožicah, veteransko društvo, društvo za nabavo kmetijskega orodja v Savljah, dekliško Marijino društvo. Kaj še hočete v župniji, kakoršna je Ježica? Enega društva je še manjkalo, zelo manjkalo, namreč izobraževalnega društva. V tej zadevi so nas res mnogi prekosili, a imeli smo vzroke odlašati z ustanovitvijo. Da nas ne bo kdo

imel za take, kateri se ne zmenijo za napredek in za sedanje potrebe, smo ustanovili tudi to društvo. Dne 14. febr. sta veleč. gg. L. Smolnikar in dr. A. Merhar navdušila može in mladeniče za izobraževalno društvo: zaupniki so pa šli hitro na delo, nabirat udov. Lepo število jih je nabral Kankretov Lojze v Klečah, Ržekov France v Savljah, Trkov France v Stožicah. Na Ježici so pa res bolj zaspani; največja vas in najmanj jih je dala; upajmo, da se bodo še zdramili; če nočejo, naj pa izjemno delajo. Pri ustanovnem shodu 28. febr. je bilo udov dva manj kakor sto; za naše razmere kaj lepo število. — Če navdušenost ne bo minula, se bo doseglo marsikaj dobrega.

d Društveno življenje v Sv. Križu pri Trziču se je zopet poživilo. Domače izobraževalno društvo je zadnji čas priredilo predstavo in dve predavanji, katerih se je udeležilo mnogo ljudstva, katero želi mnogo več poučnih predavanj in zabavnih večerov. Resni može in poštenci mladeniči pa naj se ne zmenijo za ljudi, katerim je popivanje najlepša zabava.

d Sora. Živinorejska zadruga se je ustanovila preteklo nedeljo. Načelnikom je bil izvoljen Francišek Finžgar, odborniki pa: Fr. Dolinar, Ivan Frlic, Pavel Frlic, Franc Mihovec, Anton Sušnik, Franc Šusteršič in Tomaž Založnik. Takoj na občnem zboru se je vpisalo do 40 udov-posestnikov. Zanimanje je veliko tudi po okolici, katero deloma priklopimo zadrugi.

d Z Vrhnik. Zabavni večer »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« dne 28. svečana t. l. je nepričakovano dobro uspel. Dasiravno je bilo vreme skrajno neugodno, se je vendar prireditve udeležilo mnogo odličnih gospodov duhovskega in svetnega stanu, dalje »Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov« iz Ljubljane po zastopnikih, kateri so nam glede prireditve še posebno šli na roke, za kar jim na tem mestu izrekamo najiskrenejšo, pa zaslužno zahvalo. Videli smo tudi zastopnike katoliških slovenskih izobraževalnih društev iz Borovnice, domačega vrhniškega, iz Horjula in drugega občinstva toliko, da je bila dvorana »Društvenega doma« natlačena polna. Velečastiti gospod Lovro Gantar, predsednik društva, je v izbranih besedah najiskreneje pozdravil navzoče ter razložil zgodovinske situacije onega časa, v kojem se je vršila velezanimiva zgodovinska žaloigra »Nikolaj grof Zrinski«, katera se je nato uprizorila. Pomikali so se preko odra vseskozi zanimivi, resni in slovesni prizori. Igralo se je splošno precej dobro, posebno daljše vloge so bile v mojstrskih rokah. Tudi tamburaši so svoje točke dovršeno udarjali. Igra »Nikolaj grof Zrinski« se bo v nedeljo, dne 7. marca, takoj po krščanskem nauku ponovila, na kar opozarjamo posebno one, kateri je sedaj niso videli. Pridite v obilnem številu, da boste videli, zakaj se je stoletja z junastvom, katerega bo svet občudoval, dokler se bo brala zgodovina, boril in umiral Hrvat: Za krst sveti in svobodo zlato, nasproti krutemu sovragu, krvoločnemu Turku, kateri je svoj čas tudi v naše slovenske pokrajine prihajal ropat in prelivat nedolžno kri naših pradedov.

d Z Bohinjske Bele. Naše »Katoliško slov. izobraževalno društvo« je dne 14. februarja priredilo pustno veselico, katera se je prav povoljno obnesla. Fantje in dekleta so nas razveselili vsak s svojo igro. Fantje so spravili na oder »Krčmarja pri zvitem rogu«, dekleta pa burko »Pri gospodih«. Ne vemo, katere bi bolj pohvalili, ali fante ali dekleta. Da se nobenim ne zamerimo, za danes izrazimo samo prošnjo: fantje in dekleta, glejte, da nas po Veliki noči zopet s kako novo igro razveselite. Med veselico je prav lepo prepeval naš dokaj močni cerkveni pevski zbor pod vodstvom našega mladega organista-domačina Franceta Ropret. Za lepo prireditev pa nam je v prvi vrsti zahvaljiti našo občo spoštovano gđno. učiteljico Josipino Arh. Čisti dohodek veselice se bode porabil za društveno knjižnico. Poleg veselice imeli smo letos v društvu dvakrat predavanje o Bosni, Srbski in Črnigori ter smo kolikor mogoče modro ugibali, — ali bo vojska ali mir. Če bi bilo po naše, naj bo mir.

d Iz Rakitne. Na pustno nedeljo po večerniki je naša dekliška Marijina družba uprizorila veseloigro »Jeza nad petelinom in keš«. Ker nimamo društvenega doma, postavili smo oder v šoli in tam se je igra vršila. Najprvo so zapela naša vrla dekleta tri lepe narodne pesmi, nato je sledila deklamacija in naposled igra. Igrale so naša dekleta nad vse pričakovane izbornosti. Solska soba je bila polna gledalcev. Igri je sledila tombola, končno pa javna dražba petelina. Zadovoljno se je občinstvo razšlo s splošno željo, da bi se kmalu zopet priredila kaka igra.

d Katoliško slovensko bralno in izobraževalno društvo na Trati je imelo

dne 21. svečana veselico s petjem, in veseloigro »Čevljar«. Društveni pevski zbor je ob tej priliki privrkal javno nastopil in svojo vlogo častno rešil. Pevovalja L. Sevnik sme biti ponosen, da je v tako kratkem času pevske glasove tako izborno izvežbal. Na tem mestu bodi njemu in celemu zboru lepa hvala za njihov trud. Igro »Čevljar« so društveni fantje in pevovodje izvršili nepričakovano dobro. Svoje vloge sta posebno dobro izvršila Blaže in dr. Lopnik. Vsi navzoči, katerih je bilo nad 200, so bili z igro jako zadovoljni, radi tega se čuje želja, da bi se igra ponovila. Zeleti je, da se naši fantje-diletantje večkrat pokažejo na odru. — Dostaviti je, da se je društvu posrečilo nabaviti prostorno sobano, v katero se je postavil nov oder.

d Novo društvo v Podzemlju. Iz Podzemlja se nam piše: Dne 28. svečana t. l. snjo imeli tukaj ustanovni občni zbor k. s. mlad. izobraževalnega društva. Do občnega zbora je pristopilo 37 članov. To so sami krepki mladeniči. Naj bi lepo cvetelo novo društvo in rodilo obilo sadu!

d Iz Žabnice. Na pustno nedeljo je napravilo naše izobraževalno društvo javen zabaven večer, na sporedu katerega je bila poleg petja deklamacija »Kelihi nedolžnosti« in dve igri: »Kmet in fotograf« ter »Čašica kave«. Vse se je izvršilo kot za prvokrat neverjetno dobro. Deklamacija je bila premišljena in gladka, igralo se pa sigurno, naravno in živahno. In vse to brez posebnega pouka! Obisk proti vstopnini je bil prav dovoljen. Vendar naj se pa občinstvo pri enakih prilikah v prihodnje ne gnjuje preveč naprej in tudi več miru se priporoča. Sploh pa želimo kmalu zopet tako prireditve. — Teden kasneje smo imeli v društvu, katero šteje zdaj že sto udov, pa zopet javno predavanje. Ker je bil naprošeni predavatelj g. dr. Iv. Hubad iz Škofje Loke zadržan, je predaval mesto njega predsednik o zemljiški odvezi. Za po potresu v južni Italiji in na Siciliji ponesrečene smo nabrali 25 kron 54 h.

d Trebelno. V nedeljo, dne 25. februarja, je bilo predavanje slov. kat. izobraževalnega društva. Predaval je g. deželni poslanec o Bosni in Hercegovini in o Srbiji. Razvijal je vprašanje, zakaj nastaja razpor med Avstrijo in Srbijo in končno o gospodarskih razmerah teh dežel. — Isto nedeljo se je ustanovil »Odsek za olepšanje notranje cerkvene opreme na Trebelnem«, katerega bodo dekleta z veliko vnmemo same vodile. — Dne 7. marca se obnovi tamburaški zbor.

SLAVNOSTNO ZBOROVANJE »SLOV. DOBRODELNEGA DRUŠTVA« V PETERBURGU.

Da damo Slovencem sliko, kako izgleda rusko uradno slovanofilstvo, pri-nesemo kratko poročilo o slavnostnem zasjedanju društva, ki je na Ruskem glavni predstavitelj te vrste slovanofilstva:

V dvorani »oficirskega kluba vojske in mornarice« se je vršilo dne 28. svečana ob 9. uri zvečer slovesno zborovanje slovanskega dobrodelnega društva na čast slovanskima svetnikoma sv. Cirilu in Metodu. Za slavnostno mizo na estradi so sedeli: škofa Antonij (peterburški) in Evlogij (holmski, v čegar škofiji se je v prvi vrsti z njegovim sodelovanjem vršilo in se še vrši ono kruto preganjanje katoličanov), generali A. A. Kirjev, A. V. Vasiljev, V. K. Sabler, prof. P. A. Kulakovskij (največji Polakožerec in zagovornik absolutizma) in drugi. Zborovanje je otvoril član ruske gosposke zbornice A. A. Nariškin, potem, ko je zbor zapel pesem na čast slovanskima učiteljema, z dolgim govorom, v katerem je povdarjal nalogo, katere mora izvršiti društvo na Balkanu in sklenil, da je trdo prepričan, da žive zveze Slovanov med seboj ne bodo mogli pretrgati zvijačni ukrepi sovražnikov in neprijateljev slovanstva.

Za njim je nastopil drugi član gosposke zbornice, stari general Sabler, ki je pripovedoval o pravoslavni ruski cerkvi na Šipki in o poslednji rusko-turški vojski na Balkanu.

Prof. Kulakovskij je našteval v svojem govoru razne Slovence, ki so pomrli lanskega leta, nato je pa pričel dajati pregled žalostnih in veselih dogodkov lanskega leta. Med najhujše udarce, ki so zadeli Slovanstvo, šteje aneksijo Bosne, med vesele dogodke pa šteje, da ruska vlada še vedno krepko zatira Poljake in da se ruski kruški dobro razvijajo po raznih slovanskih krajih.

Na konec je zapel zbor še nekaj ruskih cerkvenih postnih pesem in v tem se je zborovanje končalo.

Proces proti Srbom v Zagrebu.

TRETJI DAN RAZPRAVE.

Zasliševanje obtožencev. Nove senzačne aretacije.

Razporeženje sodnega dvora proti obtoženim 53 Srbom je videti precej neugodno. Zdi se, kakor da bi že zdaj bili o njihovi krivdi uverjeni. Branitelji, med katerimi je tudi predsednik sabora, dr. Medaković, so silno nervozni, državni pravdnik odgovarja večkrat prav v h e m e n t n o, a najslabši vtis napravlja, da prvi in glavni obtoženec, uradnik Adam Pribičević ali noče odgovarjati ali se glavnim vprašanjem izmotava in govori o politiki itd. Gotovo neugodno je zanj, da ravno na odločilna vprašanja navadno ne odgovori ali pa a limine vse taji. Sodni dvor je proti obtožencem zelo slabo razporežen. Branitelji se tudi spuščajo v samo politiko, dočim državni pravdnik, oziroma predsednik sodišča, Tarabochia, skuša na vsak način preprečiti, da bi se branitelji spuščali v postranska vprašanja.

Med procesom pa se dalje zapirajo Srbi. Pri predsedniku srbsko-pravoslavne cerkvenega in šolskega odbora v Zagrebu, Jurumiću se je vršila preiskava, nadalje so zaprli trgovce Popovića, Marinkovića in Milinkovića, vse zaradi veleizdaje. Med razpravo samo so v sodni dvorani zaprli nekega dr. Waltera, ne vé se, zakaj. Eni pravijo, da je razžalil sodni dvor, drugi, da je med zasliševanjem Pribičevića nekaj važnega izjavil. Policija ima povsod polno tajnih agentov. Predsednik sodišča postopa objektivno, opaža se pa, da v prilog obtožencem ničesar rad ne stori.

Državni pravdnik Accurti se obnaša, kakor da je igro že dobil, predsednik srbske samostalne stranke, ki je osumljena zveze z Belgradom, dr. Medaković, branitelj, pa je silno nervozen.

Z bojznijo za nesrečne žrtve Madžarov gleda vsak na izid procesa. Veleizdaja se kmalu lahko dokaže. Sodnik napeljuje proces posebno na to, kako so Srbi sodili o Hrvatih, izvajali proti njim bojkot in Hrvaško pripisovali kraljestvu srbskemu. Na to Rauch posebno računa. Bil bi res zanj preimeniten uspeh, ako se mu posreči izolirati Srbe in tako razbiti koalico.

Branitelji, vsi politiki, so delali na vse kriplje na to, da bi se prvi zaslišal prosluli Srb Nastić, ki je v svoji brošuri »Finale« prvi pisal o zvezah med Belgradom in hrvaškimi Srbi. Ker Nastić zelo sam sebi nasprotuje, bi ga branitelji radi ugnali pred sodiščem v kozji rog in tako razpršili obtožbo tega agent-provokaterja v prazen nič. Državni pravdnik pa in sodišče se temu nista pridružila, ampak se je sklenilo, preje zaslišati vse druge priče, katerih je nebroj in ki z Nastićem niso v nobeni zvezi. To je za obtožence hud udarec, posebno, ker je sodišče zavrnilo vseh 300, od braniteljev predlaganih prič z motivacijo, da so tudi te veleizdaje osumljene. Kako dela vladni aparat z vso silo proti obtožencem, se razvidi tudi iz tega, da v Zagrebu vse brzojavke cenzurirajo.

Zdaj pa k tretjemu dnevu razprave! Pred sodniki stoji Adam Pribičević. Branitelj Hinković kritikuje sodni stenografski zapisnik. Nato protestira proti temu, da se je obtožnica razširila v tisočih izvodih med ljudstvo, ker je to protizakonito. Obtožnica se niti v sodni dvorani ne sme prečitati v navzočnosti prič, kaj še skušati z njo vplivati na narod in priče. Državni pravdnik oistro odgovarja. Obtožnice ni on širil. To njega nič ne briga. Sicer so jo prinesli vsi listi pred razpravo. Protest je torej neopravičen, ker državnemu pravdniku ni mar, kdo je obtožnico širil. Od svoje strani protestira, da je branitelj dr. Popović imenoval obtožnico »pristranski akt«.

Sodni dvor sklene, da, kar je dr. Hinković predlagal, sploh ni noben predlog in se zato ne more postaviti v zapisnik. Graja dr. Popovića zaradi izjave, da je obtožnica pristranski akt.

Dr. Hinković nato predlaga, da se izpremeni red zasliševanja prič in prvega zasliši Nastića, ki je glavna priča. Ako namreč on morda izjavi, da njegove izpovedbe in pisanje v »Finalu« ni resnično, sploh ne bo treba nič več prič zasliševati. Slika Nastića in dokazuje protislovja v njegovi brošuri. Enkrat pravi Nastić, da je Adam Pribičević bil pri revolucionarni konferenci v Belgradu koncem aprila, enkrat, da je bil početkom maja, drugo, da je bil o Veliki noči, drugokrat zopet, da v decembru. Enkrat je Nastić dejal, da ne pozna nobenega od obtožencev, drugokrat pa, da pozna Bekića in Živkovića. Izjavi, da vsa razprava, dokler se

Nastić ne zasliši, nič ni vredna. Predsednik: »Za Vas.« Dr. Tuškan se pridružuje dr. Hinkoviću. Istotako dr. Medaković, predsednik hrvaškega sabora in srbske samostalne stranke. Napada obtožnico. Državni pravdnik protestira in Medakoviću kliče, naj ne misli, da je v saboru. Medaković pravi, da predsednik sprejema instrukcije od državnega pravdnika. Predsednik odločno protestira. Medaković naglašja, da vse sloni na podlih denunciacijah in ima namen uničiti en cel narod. Tendence obtožnice je cel srbski narod z vsemi njegovimi društvi in institucijami pokazati kot nelojalen. Dr. Medaković se s predsednikom prepira. Predsednik pravi, da se bo vse, kar žele branitelji izvedeti, izvedelo, ko bo Nastić nastopil. Dr. Popović: Pa saj ne znate, kje je. (Nastić je namreč izginil iz Zagreba.) Nastić je velik švarckinstler. (Buren smeh.) Dr. Miladinović se oglasi za besedo, pa mu je predsednik ne dá. Dá jo pa državnemu pravdniku.

Državni pravdnik konstatira, da obtožnica ni naperjena proti srbskemu narodu, ampak le proti 53 veleizdajalcem. O predlogu braniteljev, da naj se Nastić najprej zasliši, sodišče ni kompetentno sklepati, ker § 237. pravi izrečno, da red, kako se imajo zaslišati priče, določi predsednik sam. Končno pa Nastić ni glavna priča. Preiskava je dokazala, da je bila veleizdajalska organizacija izvedena po posameznih okrajih. Priče iz teh okrajev treba zaslišati. Brez Nastića se dá dokazati veleizdaja.

Sodni dvor sklene, da se braniteljem ne ugodí. Nastić bo zaslišan zadnji in sicer zato, da se bo po izpovedbah prejšnjih prič lahko sodilo o verodostojnosti njegovih izjav glede zveze obtožencev z Belgradom.

Zasliševanje Adama Pribičevića.

Predsednik ga vpraša, je li čul in razumel obtožnico. — Pribičević pravi, da jo je pač čul, a ne razumel. — Ker noče dati jasnih odgovorov, češ, da ne razume, česa je obdolžen, ker se vse v obtožnici nanj prav nič ne nanaša, mu predsednik zapreči, da ga bo dal odstraniti iz dvorane in prečitati le to, kar je v preiskavi povedal (v preiskavi Pribičević tudi ni nič izpovedal), ako se noče zagovarjati. — Predsednik vprašuje obtožence, je li bil član srbskih društev »Zemljoradničke zadruge«, »Srbske čitaonice« in »Srbskega Sokola« in kako ter na kak način je v Vrginmostu, kjer je služboval, propagiral srbstvo. — Pribičević potrjuje, da je bil član teh društev. — Predsednik ga vpraša, ali so se v teh društvih obdrževali tajni sestanki. — Pribičević zanikuje. — Predsednik ga vpraša, kaj razume pod besedo tudjinec. — Pribičević pravi, da vsakega, kdor ni Hrvat ali Srb ali v obče Slovan. — Predsednik pravi, da priče pravijo, da je Pribičević za tudjince imel Hrvate in da je on organiziral bojkot proti Hrvatom. — Na vprašanje predsednika, ali more povedati, o čem se je približno na tajnih sestankih obravnavalo, odgovori obtoženec, da na to tako dolgo ne more odgovoriti, dokler se mu ne pojasni, radi česa je obdolžen. Končno izjavi, da se ne čuti krivega in da je vse v obtožnici zlagano. Predsednik ga opominja. Pribičević noče naravnost odgovoriti. — Predsednik izprašuje obtožence, kako je razumeti geslo »Svoj k svojemu!« — Pribičević dokazuje v daljšem govoru, počenši od Palackega, da to pomeni gospodarsko ojačenje naroda. — Predsednik čita neko srbsko brošuro, najdeno pri obtožencu Lukaču, kjer se to geslo tolmači proti Hrvatom in celo zapoveduje bojkotirati Srbkinjo, ako vzame Hrvata za moža. — Pribičević končno po dolgem izpraševanju prizna, da je sicer bil član srbske samostolne stranke, da pa ni sodeloval pri snovanju kakih organizacij. Med zagovorom nastane oster prepir med branitelji in državnim odvornikom, ki protestira, da branitelji suflirajo obtožencu in ugovarjajo. Predsednik preti branitelju dr. Popoviću z ostrimi disciplinarnimi sredstvi.

Prihodnja razprava soboto ob 9. uri predpoludne.

AVSTRO-OGRSKA.

Baron Bienenrth in Čehi.

Korespondenca »Zentrum« poroča iz merodajnih krogov: Mnenje, da bi se moglo barona Bienenrtha odstraniti z obstrukcije proti rekrutni predlogi, je docela neutemeljeno. Krona je baronu Bienenrthu odločno ukazala, da mora zakon o novincih perfekcionirati, bodisi s parlamentom, bodisi s § 14. Obstrukcija bi stališče sedanjega kabineta le utrdila in državni zbor bi bil razpuščen, če ne dovoli tako važne državne potrebe. Drugo bi bilo, če bi

baron Bienenrth podlegel v redovni parlamentarni bitki. Tedaj ni izključeno, da bi baron Bienenrth šel, državni zbor pa ostal. Ako si hočejo češki poslanci zopet pridobiti ugodnejši politični položaj, naj rekrutnega zakona nikar ne obstruirajo, oponirati pa smejo. Kedar bo ta zakon sprejet, postane vprašanje o rekonstrukciji vlade gotovo akutno.

Ista korespondenca piše, da sta si baron Bienenrth in dr. Začek tudi zadnje dni prizadevala, da bi pridobila češke poslance za parlamentarne načrte vlade in zlasti za redno rešitev zakona o novincih, toda brez uspeha. Kakšna bo opozicija čeških strank, je odvisno od sklepov posameznih klubov, zlasti čeških agrarcev, in od sklepa državnozbornske komisije »Slovanske Jednote«.

Danes zboruje v Pragi izvršilni odbor čeških agrarcev, ki so že večkrat odločilno vplivali na politiko češke delegacije in povzročili tudi odstop ministra Praška. Za sklepe čeških agrarcev bo važno, kakšno stališče zavzame vlada glede sklicanja češkega deželnega zbora.

Dalmatinski namestnik na Dunaju.

Včeraj zvečer je ministrski predsednik baron Bienenrth sprejel dalmatinskega namestnika Nardellija v daljši avdijenci. V poslanskih krogih govorijo, da je Nardelli baronu Bienenrthu poročal zlasti o dveh stvareh: o jezikovnem vprašanju v Dalmaciji, ki mora biti rešeno, predno se snide deželni zbor, in o bedi med dalmatinskim prebivalstvom. Vlada je sicer že dala 600.000 kron podpore, kar pa še zdaleka ne zadostuje za najhujšo silo. Ne le lanska suša, ampak tudi okolnost, da se to zimo tuji zaradi vesti o vojnih pripravah ogibljejo Dalmacije, je vzrok, da je v Dalmaciji zastal ves promet in trpijo ne le hoteli in gostilne, ampak tudi trgovci, obrtniki, delavci, zlasti pa kmečko ljudstvo. Lansko zimo je prišlo samo v Dubrovnik 12.000 tujcev, letošnje komaj 150 v celo južno Dalmacijo, a še ti se niso za dalje časa ustavili. Potrebna je torej nadaljna vladna pomoč. Nardelli, ki ostane na Dunaju teden dni, bo konferiral tudi s trgovinskim ministrom dr. Weiskirchnerjem, ko se le-ta vrne z Lovrana. Dr. Weiskirchner namerava namreč o velikonočnih počitnicah prepotovati Dalmacijo, da se prepriča, koliko so napredovala razna pristaniška dela, ki jih gradi vlada od dalmatinski obali. Ali sprejme tudi cesar Nardellija v avdijenci, dozda še ni gotovo.

ANONIM. POROČILA.

+ **K pravdi Mazelle.** Priobčili smo v včerajšnji številki obširno poročilo o razpravi. Kar so naši somišljeniki iz poročila takoj sklepali, to potrjujemo tu izrečno: Poročilo je prišlo iz liberalnega. Mazelletu prijaznega vira, to pa zato, ker drugega vira nismo imeli na razpolago. Govor g. dr. Voduška je bil temeljita in fulminantna obtožnica. Ker je bil govor strogo stvaren, je moralo mučno vpljivati, da je predsednik sodnega dvora nadsvetnik Levec smatral za umestno, da je govornika opetovano prekinil. Oprostila razsodba je razumljiva, če se pomisli, da sodni dvor edine neposredne priče gđ. Berlan, ni hotel zapriseči. S tem sodnim sklepom je bil obtožbi vzet edini neposredni dokaz. Od pravniške strani se nam zatrjuje, da je bil dotični sklep sodnega dvora pravopomen. Ker je priglasil državni pravdnik ničnostno pritožbo, zadnja beseda v tej pravdi, ki vzbuja na Dolenjskem in osobito v Beli Krajini toliko pozornosti, še ni govorjena.

+ **Mazelletova zadeva.** Kakor smo poročali, so v Novem mestu oprostili Mazelleta obtožbe zlorabe uradne oblasti. Vložena je ničnostna pritožba. Vsled te pritožbe ostane Mazelle še vedno suspendiran kot župan in kot poštár. Zato nimajo vzroka Mazelletovi somišljeniki-poštenjaki v Beli Krajini prehitro triumfirati. Tudi predsednik sodnega dvora Levec je mogel čestitati Mazelletu samo kot prijatelju-poštenjaku, ne pa kot poštarju in županu. Vsekako bi bilo dobro, da disciplinarna oblast in poštni direkcija, kakor tudi deželni odbor kot predstojnik županstva, način obravnave pregledata in potem po svoje čestitata sodnemu nadsvetniku Levcu.

+ **Liberalna hinavščina.** Po shodih, ki jih prireajo zadnje čase liberalci, se bahajo, kako veliki prijatelji kmetov da so. Liberalni poslanci pripovedujejo in se sklicujejo, da so ob zadnjem zasjedanju kranjskega deželnega zbora glasovali za 10.000.000 posojilo v melioracijske namene. Ob enem pripovedujejo, kako velike koristi bo imel kmet od melioracij, kar je tudi resnica. Na drugi strani pa hujskajo

Širite, naročajte „Slovenca!“

ravno tisti liberalci v »Gorenju«, Notranju« in »Belokranju« kmete proti S. L. S., češ, kako breme da se je naložilo kmetom z melioracijskim posojilom. Na eni strani hvala, na drugi graja. Logika, ki jo razume samo liberalec. V navadnem življenju pravimo takemu postopanju hinavščina. To je res čedna liberalna takтика.

+ **20. september v liberalni luči.** Liberalni »Naš List« tako-le poveličuje »uspehe« 20. septembra: »Slovensko dopisovanje je sklenil zahtevati ljubljanski občinski svet od državnih oblasti tudi v prenešenem delokrogu, torej v stvarih, ki tičejo mestni magistrat kot politično oblast prve instance. S 1. februarjem je pričel magistrat izdajati tudi samoslovenske razglase, ravnaoč se po zgledu nemških zastopov v Celju in drugih mestih, kjer imamo Slovenci lepe manjšine. — Nove ulične samoslovenske tablice so tudi začeli nabijati in zdaj šele bo imela Ljubljana samoslovensko lice. Vse to je učinil 20. september in če »Slovenec« še tako omalovažuje septembarske dogodke. — Tako liberalci! Torej treba je bilo, da je ponedolžnem prelil kri mladenič dijak našega mišljenja, treba je bilo da je poleg njega ubogi Luinder moral pasti — še-le potem se je spomnil mestni magistrat svoje narodne dolžnosti, na katero so ga opozarjali že leta in leta naši listi. Brez človeških žrtve se samo iz svoje iniciative ni moglo tako visoko povspeti liberalno »vseslovanstvo«. Tako nam priča »Naš List«. Že pred 20. septembrom so imeli naši zavodi v Ljubljani samoslovenske napise, Hribarjevi »Kreditni banki« je morala zamazati dvojezični napis še-le slovenska kri. Ali bi takih »vsehpehov« res ne bi bilo mogoče doseči brez prelivanja krvi? Pošteno sodi o septembarskih dogodkih ljubljanski »Jež«, ki pravi, »da z upitjem se ni doseglo družega, kakor da smo dobili en šnops, ki se mu pravi »Triglav«, v slovenske roke«.

+ **Umrla je danes** zjutraj v visoki starosti 82 let v Novem mestu gospa **Elizabeta Elbert**, mati gospoda prošta Sebastijana Elberta. Pogreb bo v ponedeljek popoldne. Blagi pokojnici sveti večna luč!

+ **Dvojna mera.** »Grazer Tagblatt« hujska proti »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani, češ, da je to popolnoma slovenski zavod. Če bi mi kaj takega pisali o kakem nemškem zavodu, bi bili takoj zaplenjeni, v nemških listih pa državno pravičnost ne vidi hujskanja k bojkotu.

+ **Osebnosti.** Okrajni gozdar Ferdinand Ferjančič v Cerknici je na lastno prošnjo prestavljen v Kranj. Za provizoričnega okrajnega gozdarja je imenovan gozdarski pomočnik Avgust Kofol iz Klane. — Ker je učitelj Ig. Hude izstopil iz učiteljske službe, je na njegovo mesto v Mirni Peči imenovana za provizorično učiteljico gđ. Milena Kavčič, doslej provizorična učiteljica v Spodnji Šiški.

+ **Imenovanje.** Tajnikom jamske komisije v Postojni je imenoval poljedelski minister znanega raziskovalca podzemeljskih jam g. And. Perko.

+ **Mlekarski tečaj na Vrhniki** priredi deželni odbor kranjski od 15. aprila do 15. septembra t. l. V tečaj se sprejemajo mladeniči, ki so stari najmanj 16 let, krepki in zdravi. Revnejši gojenci iz Kranjske dobijo hrano in stanovanje zastoj, pouk je brezplačen. Poučevalo se bo o splošnem mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu, o strojih in parnih kotlih, o preiskovanju mleka in mlečnih izdelkov, o živinoreji in krmljenju, združništvu, zakonodajstvu, knjigovodstvu, računstvu, spisu, kemiji in bakteriologiji, sploh vse, kar mora znati vsak dober voditelj mlekarne. Prošnje, katerim je priložiti domovno in zdravstveno spričalo, je vlagati do 15. marca t. l. na deželni odbor kranjski.

+ **Stjepan Zagorac** je vstopil v Starčevičevo stranko prava, katera se je kot samostojna stranka odcepila od dr. Franka pod vodstvom Luke in dr. M. Starčeviča.

+ **Narodnjaki v Dolgi vasi.** Piše nam prijatelj: Nekje na Slovenskem, rečmo v Dolgi vasi, je že stara čitalnica, ki še vedno živi. Tu se zbira inteligenca k narodnim prireditvam in zabavam. V istini pa je ta čitalnica mednarodna, ker govori se več v nemškem, nego v slovenskem jeziku. Tu se shajajo tudi narodni odpadniki, ki se pačijo s svojo kuhinjsko nemščino in ošabno vihajo svoje nosove. Ravno v čitalnici se največ nemškutari, ker v trgovini tudi nemškutar s slovenskimi strankami govori slovenski. In to se godi tudi v času, ko prireajo protestne shode in prodajajo črne kolke. . . . Sram jih bodi take veše.

+ **O visokem snegu** se nam piše iz selške doline: Najstarejši ljudje ne pomni jo snega in v takem času, kakor je ravno sedaj. Ves promet je ustavljen. Poštni seli s težkočo jahajo konje. Otroci ne morejo obiskovati šole; šole so zaprte za nedo-

ločen čas. Vasi so popolnoma ločene druga od druge. Po deželni cesti so stopnje, katere pa zapade težak južni sneg. Po ravnini je snega 1 meter, po hribih pa nad poldrug meter.

+ **Velikodušen dar.** Hrvatski listi prinašajo vest, da je župnik v Mariji Bistrici, dr. Juraj Žerjavič, na zagrebški okrajni oblasti podal izjavo, da bo za svoje župljane iz lastnih sredstev sezidal dve novi šoli, in sicer eno v Lazu, drugo v Globočcu.

+ **Samoumor vojaka.** V varaždinski domobranski vojašnici se je ustrelil rekrut Izidor Briški. Vzrok je baje ljubosumnost.

+ **Najdba mamutovega ogrodja v Bosni.** V Laminici pri Bos. Gradiški so našli popolnoma nepoškodovano ogrodje predzgodovinskega velikan mamuta. Na to dragoceno najdbo so naleteli pri nasipnih delih ob Savi. Sicer so ondi že večkrat našli kake ostanke mamuta, zlasti zobe, a zadnja najdba je popolnoma cela in nepoškodovana. Vlada je odposlala v Laminice g. Curčića, ki bo vodil izkopavanja. Ogrodje prepeljejo v deželni muzej v Sarajevo.

+ **Občini zbor »I. kranjske mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano«**, ki bi se moral vršiti jutri, dne 7. t. m. se preloži na poznejši čas.

+ **Za gojitev zelenjave na Goriškem** je vlada dovolila 40.000 K. Napravili bodo velike vrtove v goriški in furlanski ravnini.

+ **Proti morilcu Foedrerspergu v Trstu** se vrši porotna obravnava sredi marca.

+ **Tovarne »Leykam Josefthal«** zaključujejo poslovno leto 1908 s čistim dobičkom 1.592.308 K.

+ **Pasja steklina brez konca in kraja.** Kljub strogim odredbam ponavljajo se slučaji pasje stekline, posebno po okolici Ljubljane, kjer so se dognali v zadnjem času slučaji na Brodu, v Besnici, Vodmatu, na Laverici, v Št. Vidu in Sostrem. Ker se bolezen širi le po ugrizu od živali do živali, pripisovati je v prvi vrsti **malomarnosti pasjih lastnikov**, da se ta nevarna bolezen ne more zatreti. Pozivljamo iz novega, da vsakdo pazi na svoje živali, posebno na pse in mačke ter se briga za nje. Vsako sumljivo obolenje naznani naj se županstvu ali orožnikom, izpolnjujejo naj se strogo uradne odredbe kontumaca, da se tako prepreči lastna in tuja škoda in nesreča. Stori pa naj tudi županstva in vsi javni organi svojo dolžnost! Posestniki, ki se ne bodo po tem ravnali, bodo najstrožje kaznovani.

+ **Žrtve snežnih plazov.** Z Goriškega poročajo: Silno veliko snega je padlo zadnje dni. Torej pritegnil je jug in plazovi so se zdrli in zahtevali, žal, dve človeški žrtvi. Edini sin hišne številke 12 iz Porezna šel je po seno in plaz vzel je senik, seno in mladenčja; šele proti jutru so ga izkopali. Komaj je potrli oče s strašno novico odšel, prišel je drugi — da je zasulo še drugega v Poreznu, hlapca iz hišne številke 2. Govori se o tretjem na Bači. Bog daj, da bi ne bilo res.

+ **40 let ne pomni takega snega.** S Koroškega poročajo: Mesec vijolic, marec, nam je prinesel tako visok sneg, kakršnega ne pomnimo že 40 let. Pri Paterionu je snežni plaz zasul štiri hlapce, med njimi dva oženjena moža, ki imata številne rodbine. Upanja ni, da bi jih rešili. V Rajblu so snežni plazovi močno poškodovali novo domobransko vojašnico. Nekaj jo bo treba popolnoma nanovo sezidati, nekaj popraviti. V Trbižu odmetava sneg 400 vojakov.

+ **Nezgoda pri stroju na bencin.** V Štandrežu bi se bila kmalu zgodila te dni velika nesreča pri motorju na bencin. Štiri osebe, ki so gledale v zaprtem lokalu kako teče motor, so padle vse ena za drugo v omedlevico. Iz smrtne nevarnosti jih je rešila deklica, ki je tudi prišla iz radovednosti gledat novi stroj.

+ **Hrvaška drama v slovenskem prevodu.** Gospa Zofka Kveder Jelovšek je prevela Petrovičovo »Sužo« na slovenski jezik in prevod poslala slovenskemu gledališču v Ljubljano.

+ **3000 delavcev in 700 vojakov odkidava sneg na progah Trbiž, Beljak-Rož in Celovec.** Jesenice ter je sedaj z zamudami mogoč promet osebnih vlakov na progi Beljak - Trbiž in Celovec - Jesenice - Trst. Dunajski brzovlak je pri Besnici običal v snegu ter je morala priti pomoč, da ga je spravila naprej. Proga Trbiž - Pontafel je še zaprta prometu. Dela pri vlaku, ki je v bližini Malborgeta skočil s tira, ovirajo novi snežni plazovi. Italijanska proga Ponteba - Videm je tudi zaprta prometu.

+ **K letošnjim vojaškim vajam** bo počenši z aprilom poklicanih 4900 rezervnih častnikov in 278.000 mož in sicer 246 tisoč od pehote, 8400 od konjenice, 9400 od artiljerije. Tako bo mirovno prezen-

no stanje od aprila do avgusta jako visoko.

+ **Nesreča na Jeperci.** Iz Sore se nam piše: Od torka na sredo ponoči se je po nesreči vnela stelja v hlevu gostilničarki Starman pri Jeperci. Zadušilo se je četrto govedo. Konja so rešili. Tudi svinja, ki je bila na sturjanju, je poginila. Strašen udarec za kmeta!

+ **Istrska deželna razstava.** V sredo so se v Trstu konstituirali različni odseki istrske deželne razstave.

+ **Umrl je nanaglo** v Žabnici od kapi zadet posestnik Andrej Porenta, n. d. Bilban, bivši večletni ključar podružnične cerkve v Spodnjem Bitnjem, brat pred kratkim umrlega župnika v Križih in oče ljubljanskega bogoslovca g. Ant. Porenta. N. v m. p.!

+ **Iz Žirov.** Na dopise, ki jih priobčuje liberalni »Notranjec«, pač ne vemo boljšega odgovora, kakor krepki — feji! Ali je to stvarni boj, ki naj bi se bojeval med nami, ako hočemo veljati pred svetom za res olikane ljudi? Ali ne spravlja ta surovi ton (n. pr. v zadnji pesmi »Notranjčeve« številke) nas Žirovce pred vso javnostjo še ob tisto malo dobrega glasu, kar ga še imamo pred svetom? Te gorostasne laži in še v tako surovem tonu pisane: res Sokoli, potrebni ste olike in izobrazbe, ako iz vaših vrst prihajajo taki dopisi v javnost! Tri leta že širite svojo »izobrazbo«, a po treh letih še taka surovost. . . Mi kličemo vsakemu razsodnemu človeku: Beri — potem pa sodi!

+ **Ogrska banka v Opatiji.** V Opatiji se je ustanovila ogrska banka z začetnim kapitalom 300.000 K.

+ **Smrtna kosa.** V Trstu je umrl g. Josip Šušmelj, star 81 let. — Istotam je umrl v nežni starosti 15 let Henrik Kuret.

+ **Nova postojanka za torpedovke.** — **Vojaki v Devinu.** Iz Primorskega se poroča: Grajska posest v Štivanu je prodana državi, kakor se čuje za tri milijone kron. Kaj se bo tam gradilo, se ne ve za gotovo. Najbrže protiutež Italiji — postojanko za torpedovke. — Vojaki v Devinu, tako gre glas, se kmalu za stalno nastanijo in sicer v grajskih gospodarskih prostorih. Čudno ne bi bilo nič, ko vedno kaj slišimo o našem »dobrem« zavezniku onkraj luže.

+ **Ogromnega divjega mrjasca** so zalotili na lovu kneza Windischgrätza v Lugu. Ustrelil ga je logar Jože Kinzl. Mrjasec je moral biti okoli 10 let star in je tehtal 250 kg.

+ **Umrl je v New-Yorku** sedem mesecev stari Teodor Blaž, sin F. Blaža, strojnega stavca tiskarne »Glas Naroda«.

Znanost in umetnost.

+ **Krasno Bajukovo zbirko narodnih pesmi »Odmevi naših gajev«**, katero je založilo slovensko glasbeno društvo Ljubljana, prodaja društvo po 70 vin. zvezek, prosi pa naročnike naj z naročili blagohotno pošljejo tudi denar.

+ **Dve novi knjigi.** Gosp. Franjo Krašovec, izvrstni potopisec, sedaj slušatelj visoke šole za trgovino in narodno gospodarstvo v Kolinu ob Renu, je izdal enakokar knjigo: »Utrinki«, črtice in potopisi. Naslovno stran je narisal g. Hugon Gerbič. Cena posameznemu izvodu je 2 K. To knjigo bo vsak čital z velikim zanimanjem. — V založbi L. Schwentnerja v Ljubljani je izdal Rado Murnik zbirko humorističnih črtic »Jar i juna k i«. Cena: broširano 2 K 50 vin., eleg. vez. 3 K 50 vinarjev, po pošti 20 vin. več.

Študentske novice.

+ **Š Ponesrečeni orožnik.** V Radencih se je ponesrečil orožniški postajevodja Koller. Padel je na potu na puško in si poškodoval dvoje reber.

+ **Samoumor vsled bede.** V Kapfenbergu se je obesil krojač Peter Kostek, rodom Poljak iz Javorov. Vzrok samoumora je beda. Ženo in otroke je zapustil v veliki revščini.

+ **Umrla je na Bregu pri Celju** gđ. Josipina Jan, stara 38 let.

+ **Premog.** Na Lisici blizu Celja so našli premog. Lastnica rudosleda je družba, ki je do nedavno kopala premog v Pečovniku.

+ **Slovenska čitalnica ter bralno in pevsko društvo v Mariboru** priredita v nedeljo, dne 7. sušca v »Narodnem domu« predstavo narodne igre »Deseti brat«. Pri predstavi sodeluje »Slovenski orkester«. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer. Vstopnina: V parterju: sedeži prve do pete vrste 2 K, od šeste do desete vrste 1 K 80 h, ostale vrste 1 K 20 h, stojišča v parterju 60 h, za dijake in vojake 40 h. Na galeriji: sedeži 80 h, stojišča 40 h. — Vstopnice se dobivajo tudi v predprodaji v nedeljo, 7. t. m., od 2. do 4. ure popoldne v »Ljudski knjižnici«, ter prosimo, da se po možnosti poslužite predprodaje, da se omogoči točni začetek.

Ljubljanske novice.

+ **Ij Somišljenice in somišljeniki prihitite na jutrišnji občni zbor »Slovenske kršč.-socialne zveze«**, ki se vrši pod predsedstvom dr. Kreka jutri v nedeljo, 7. marca, točno ob 10. dopoldne v društveni dvorani. Na dnevnem redu so zanimiva poročila.

+ **Ij Seja odbora S. K. S. Z.** je prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer.

+ **Ij Slovenske pevke v Ljubljani** prosimo, da javijo svoj pristop k ženskem zboru slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«. Odlični pevovodja »Ljubljane« g. Anton Svetek hoče vstvariti tudi ženski pevski zbor, ter storiti vse, da bo zbor v vsakem oziru na višku. Vse gospe in gospodične, ki imajo veselje do petja prosimo, da na dopisnici na naslov pevovodje »Ljubljane« g. Antona Svetka blagohotno naznanijo svoj pristop. Prva pevsko skušnja ženskega zbora se pravočasno naznani.

+ **Ij Skušnje moškega zbora »Ljubljane«** so vsako sredo in petek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih hiše stavbenega društva »Union«, Franciškanske ulice, nakar opozarjamo gg. slovenske pevce v Ljubljani.

+ **Ij Prijatelje slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«** prosita gospodarja, da blagohotno podarijo kake primerne podobe ali slike za društvene prostore. Darove hvaležno sprejema naše uredništvo.

+ **Ij Dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški** je, kakor smo poročali, odstopil kot ljubljanski podžupan. Nekaj besedi mu je govoril v slovo župan Hribar, manj kakor smo jih čuti vajeni ob takih prilikah. Njegov odstop se je vršil torej »sang und klanglos«, kakor Nemci pravijo. Splošno se šepeta po Ljubljani, da je Bleiweis odstopil, ker mu ni všeč, da ne pusti ljubljanske občine več komandirati »Dramatičnemu društvu« slovensko gledališče, ki stane ljubljansko občino zdaj nad 26.000 kron letno, medtem, ko da »Dramatično društvo« za gledališče le nekaj sto kron. Bivši ljubljanski podžupan je sin rajnega dr. Bleiweisa, očeta Slovencev. Ko je postal za svoje zasluge rajni njegov oče vitez, je bil njegov sin dr. Karol Bleiweis povišan v plemstvo. Ob času, ko so se duhovi ločili, se je oklenil dr. Karol Bleiweis liberalcev. Bivši ljubljanski podžupan je mož-liberalec stare korenine. Čutil se je ob svojih nastopih aristokrata in je ob več prilikah odkrito priznal, da n. pr. za delavske hčere je ni višja dekliška šola. V občinskem svetu je vedno z vso silo nastopal za to, kar je hotel župan; ko mu ni bilo prav, da hoče ljubljanska občina sanirati gledališče in odriniti »Dramatično društvo«, je šel in se odtegnil v pravem pomenu besede v zasluženi pokoj. Danes zvečer se vrši v občinskem svetu volitev novega podžupana.

+ **Ij Gosp. Anton Foerster**, sedaj profesor na konservatoriju v Berlinu, se preseli julija meseca letos v Ameriko, da prevzame v Chicagu na ondotnem konservatoriju mesto prvega profesorja klavirja proti letni plači 30.000 K.

+ **Ij Prihodnji koncert »Glasbene Matice«** se vrši v nedeljo 14. marca zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Izvajal se bode »Švanda dudak« za mešani zbor. soli in orkester in nastopila bode domača umetnica gospodična Prelesnikova s praškega konservatorija.

+ **Ij Pokopali so** včeraj bivšega slugo »Narodne Tiskarne«, Valentina Škerjanca, ki je umrl v Mostah. Njegova rodbina je v silni bedi.

+ **Ij Stražnik Pintar umrl.** Včeraj je umrl po dolgotrajnem bolehanju znani policijski stražnik Karol Pintar, star 31 let. Pintar je bil trgovski pomočnik, pozneje je služil pri kavaleriji ter je po končni vojaški službi vstopil v mestno policijsko službo, kjer je bil zadnji čas dodeljen tržnemu komisarijatu.

+ **Ij Podružnica Ljubljana I. av. društva držav. slug** javi vsem članom, da se vrši dne 7. marca t. l. ob 3. uri popoldne mesečni sestanek v gostilničnih prostorih g. Zupančiča na Sv. Jakoba trgu. Ker se bodo važne točke razpravljale, vabi odbor podružnice k obilni udeležbi. Prijatelji društva dobro došli!

+ **Ij 12 policajev na konih** namerava vlada preskrbeti Ljubljani, kakor trdijo nekateri listi, ki pravijo, da se namerava število policajev pomnožiti na 120.

+ **Ij Koncert »Glasbene Matice«.** Poleg Bendlovega »Švanda Dudak«, ki je predlanski imel vprav frenetičen aplavz in splošno ugajal s svojo šaljivostjo, se bode izvajalo še več znamenitih točk. Naša rojakinja gđ. Vida Prelesnikova, ki absolvirala letos praški konservatorij, izvajala bo Čajkovskega koncert za klavir s spremljevanjem orkestra. Klavirskih koncertov s spremljevanjem orkestra smo v Ljubljani imeli še prav malo. Po raznih poročilih se smatra gđ. Prelesnikova kot umetnica prve vrste. Gospod vitez Cam-

marota bo pa pel štiri točke od Parme in Lajovica deloma s spremljevanjem klavirja, deloma orkestra. Zelo interesantna bo tudi suita Hipolitov - Ivanova za orkester v starih delih.

lj Polzkušeni samoumor. Zile si je prezel pisarniški pomočnik Vekoslav Zveznik iz Radovljice. Našli so ga v snegu za Koslerjevo pivovarno ter prepejli v bolnico.

lj Usposobljenostne preizkušnje za občne ljudske in za meščanske šole se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 16. aprila 1909, ob 8. uri na c. kr. učiteljsku v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za priust k usposobljenostni preiskunji je po predpisanem službenem potu pravočasno vlagati tako, da bodo do 10. aprila v rokah ravnateljstva izpraševalne komisije.

lj Znani španski sleparji so se zopet pisмено oglašili pri restavraterju g. Antonu Drašlerju na Brezovici in sicer so sedaj nekoliko odnehali. Preje so ponujali 80.000 K, g. Drašlerju pa ponujajo le 25.000 kron. Ker je pot v Madrid predolga, g. Drašler tudi teh ne mara in je oddal »nakaznico« oblastvu.

lj Občni zbor pomočniške bolniške blagajne gostilničarske zadrage bo v ponedeljek, 8. t. m., ob 3. uri popoldne v hotelu »Ilirija«. Vabi se k obilni udeležbi.

lj Socia.no-demokratske volivne mahinacije pred sodiščem. Danes so bili radi pregreškov proti volivnemu zakonu povodom zadnje deželnozborske volitve obsojeni: gostilničar Janez Kala na 150 kron globe, oziroma 15 dni zavora. Ključar južne železnice Al. Cargnolan na 5 dni zavora in Ivan Klopčič na en teden zavora. Volivno pravico izgube za šest let.

lj Bergov zverinjak in zoološki cirkus je došel iz Monakovega v Ljubljano. Danes zvečer bo prva predstava na travniku poleg »Uniona«.

lj Nemški uradniški raj. Imenovan je koncipijent fin. prokuratora v Ljubljani dr. Luka Wolte za prov. koncipista. — Za koncipijenta pri finančni prokuraturi v Ljubljani je imenovan Rihard pl. Küsswetter.

lj »Slovenski lovski klub« priredi sredi tega meseca v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani razstavo rogovja srnjakov, divjih koz in jelenov. Razstava bo otvorenja dne 19. marca in bo trajala tri dni. Pravico razstaviti imajo le člani kluba. Razstaviti se sme le rogovje divjačine, ustreljene na Kranjskem, ne oziraje se na to, kdo je strelec in kdaj je bila divjačina ustreljena. Razstavljeno rogovje bo de predala posebna komisija po predpisih, veljavnih po drugih deželah za take prireditve. Najlepa rogovja bodo odlikovana. Zagotovljenih je več cen (praktičnih lovskih potrebščin) v vrednosti 200 kron. Cene razdeli presojevalna komisija. Stroške pošiljave tja in nazaj trpi vsak razstavitelj sam, vse druge stroške pa klub. Razstaviti pa ni le abnormitet, temveč lepo razvito rogovje sploh. Odbor pozivlja člane »Slovenskega lovškega kluba« da pošljejo svoje lovske trofeje na razstavo. Vsako rogovje mora imeti prilepljen listek, na katerem naj bo zapisano ime razstavitelja in lovišče, kjer je bila divjačina ustreljena. Zabeležiti je tudi letnico. Rogovje je poslati nepreključno do vstevšega 16. t. m. na »Slovenski lovski klub« v Ljubljani. Na dan otvoritve popoldne se vrši občni zbor društva. Izkaznice za leto 1909 razpošlje odbor dosedanji članom te dni. Kdor želi k društvu pristopiti, naj to prijavi odboru in pošlje članarino. Člani na deželi plačajo po 2 K, ljubljanski pa po 5 K na leto. Tovariši, da se vidimo na razstavi!

lj Inženir je postal na Mittweidski tehniki gospod Paul Belič, sin gostilničarja in posestnika na Dunajski cesti.

lj Jugoslovanska restavracija, last g. Štefana Berganta v Gosposki ulici št. 3., se otvori danes s koncertom ljubljanskega seksteta na lok, na kar opozarjamo občinstvo. Podjetje priporočamo!

Po poroki umorjena. Zaradi umora uradniške soproge Novotny, ki je bila umorjena v svojem stanovanju kmalu po poroki so v Pragi aretirali delavca Horáka in 20 let starega mizarskega pomočnika Janebo. Dognano je, da je Janeba zastavil uro, ki je bila last umorjenke, in preje že drugod njen poročni prstan, obakrat na ime Vrba. Janeba je dva dni pred roparskim napadom nosil v stanovanje udove Novotny nov pohištvo. Vprašane dne pa ga je videla neka mlekarica iti iz hiše, kjer je Novotny stanovala. Niti Horák, niti Janeba ne moreta dokazati alibi-ja.

TORPEDOVKI STA TRČILI včeraj pred Puljem, in sicer visokomorska torpedovka »Viper«, ki so ji šele popravili poškodbe, ki jih je nedavno dobila in je

imela poizkušnje pred pristaniščem, in pa torpedovka »Krokodil«. »Viper« je zopet zelo poškodovana. Nekemu podčastniku se je pri tem zlomilo več reber; težko ranjenega so ga spravili v bolnišnico.

NESREČA NA ELEKTRIŠKI ŽELEZNICI MATULJE-OPATIJA.

Dne 4. t. m. okrog polnoči je pri Pre-luki skočil vlak elektriške železnice s tira ter zadel v pred njim vozeči vlak. Ednajst oseb — vsega se je vozilo poleg železniških uslužbencev 45 oseb, je bilo lahko poškodovanih, med njimi neka gospa z Dunaja. En potnik je baje v Opatiji umrl. Vzrok: pokvarila se je zavora.

ZANIMIVO PREDAVANJE. Prihodnji torek ob pol osmi uri zvečer bo zopet javno predavanje v Unionu. Predaval bo g. dr. Iv. Robida o razstrelivih in njihovi uporabi v tehniki in vojni. Predavatelj bo z 42 eksperimenti pojašnjeval predavanje. Ker so stroški za dosedanja tri javna predavanja v veliki dvorani »Uniona« veliki, bo vstopnina k temu izrednemu predavanju 10 vinarjev za osebo, ki je prava malenkost z ozirom na stroške, ki jih ima »Zveza« s predavanji v veliki dvorani »Uniona«. Za člane in članice »Slov. kršč. soc. zveze«, ki se izkazujejo z društveno knjižico, je vstopnina brezplačna. Vhod samo skozi Frančiškanske ulice, izhodi so po predavanju trije ter jih zaznamujejo slovenske zastavice. V torek vsi v veliko dvorano »Uniona«!

elefonska in brzolajna poročila .

ODSTOP ČEŠKIH MINISTROV. Dunaj, 6. marca. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je stališče čeških ministrov dr. Začek in dr. Braf zelo omajano. Oba v kratkem odstopita, ker je njuju vztrajanje v Slovanom sovražnem ministru v kričnem protislovju z javnim mnenjem med češkim narodom, tembolj, ko baje baron Bienenrth v svojih pogovorih z zastopniki »Slovenske Jednote« zlorablja imeni ministrov Začek in Braf kot dozdevni dokaz, da njegovo ministru ni sovražno Slovanom. To uporabljanje imen značajnih čeških rodljubov po Bienenrthu vzbuja zlasti v jugoslovanskih krogih inteno pozornost.

PREDSEDNIŠKO VPRAŠANJE. Dunaj, 6. marca. Misel za oficilnega kandidata »Slovenske Jednote« imenovati Masafyka, se ne bo uresničila. Ker tudi Jugoslovani nočejo iz svoje srede dati kandidata »Slovenske Jednote« za zborničnega predsednika, bo najbrž za njene ga kandidata proglašen agrarec Zazvor-ka. Soc. demokrti bodo glasovali za Pernerstorferja, vsled česar je izvolitev krščanskega socialca dr. Pattai za predsednika in gg. Zazvorke in Pernerstorferja za podpredsednika zagotovljena, ker bodo za njiju glasovali krščanski socialci. Boj bo pa pri volitvi ostalih podpredsednikov, ker kandidirajo Jugoslovani Pogačnika, Rusini pa Romančuka. Najbrž pa bo izvoljen Pogačnik od »Slovenske Jednote«, Poljakov in krščanskih socialcev.

PREDSEDNIŠKO VPRAŠANJE V DRŽ. ZBORU IN JUGOSLOVANI. Dunaj, 6. marca. Brez vednosti in volje podpredsednika Pogačnika se je vrglo v javnost njegovo ime kot kandidata »Slovenske Jednote« na predsedniško mesto. Poslanec Pogačnik je takoj izjavil, da bi kandidature ne sprejel pod nobenim pogojem. Vest, da bi jugoslovanska »Narodna Zveza« sploh načeloma ne sprejela kandidature proti krščansko - socialni stranki, se čimdalje bolj utrjuje.

UGIBANJA O OBSTRUKCIJI. Dunaj, 6. marca. Ugibanja raznih nemških listov ali pride do obstrukcije ali ne, so prazne kombinacije, ker se »Slovenska Jednota« v tem vprašanju še niti posvetovala ni, posvetovalo in sklepalo se bo o tem še-le v torek, kateri dan ima parlamentarna komisija »Slovenske Jednote« odločilno sejo ob pol šesti uri zvečer. »Narodna Zveza« se pa snide isti dan popoldan. Ob 3. uri se zbere tudi »Česki svaz« ob 2. uri pa »Slovensko središče«. »Slovenski klub« ima sejo isti dan ob 10. uri dopoldne.

SLOGA V »SLOVANSKI JEDNOTI«. Dunaj, 6. marca. Vse vesti raznih listov, da vlada v »Slovanski Jednoti« kaka needinost, ali celo možnost razkola, so popolnoma neresnične. Res je le, da si vlada prizadeva slovansko opozicijo razdvajiti, a ravno tako je res, da se ji ta nakana ne bo posrečila, tem manj, ko vsakdo vé, da sedanja vlada ekshumiranih političnih mrličev nima v sebi možnosti daljšega obstoja. »Slovenska Jednota« sloni na trdni podlagi in tudi češki radikalcji se pokoravajo in bodo pokoravali njenim sklepom.

SMRTNA KOSA. Kamnik, 6. marca. Umrla je danes gospa Antonija Polak, soproga g. Josipa Polaka, usnarja in posestnika v Kamniku.

OVIRAN PROMET NA PROGI JESENICE - BOHINJSKA BISTRICA.

Trst, 6. marca. Ker so se pri čuvajnici št. 35, usuli novi snežni plazi in ker je nevarnost, da se usujejo še drugi, je bil na progi Jesenice - Bohinjska Bistrica ustavljen ves promet. Na progi Bohinjska Bistrica - Trst bodo vozili osebni vlaki, ustavljeni so pa brzovlaki.

OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIŠKIH URADNIKOV PRELOŽEN.

Trst, 6. marca. Ker je promet na progi Celovec - Jesenice - Bohinjska Bistrica ustavljen, je občni zbor društva jugoslovanskih železniških uradnikov preložen na 14. marca.

KAZENSKI BRANITELJ ARETIRAN.

Zagreb, 6. marca. Branitelja dr. Waiterja so med odmorom v obravnavi proti veleizdaje osumljenim Srbom detektiv aretirali in odpeljali v zapor, ker ga je neki politični nasprotnik, umirovljen uradnik, denunciral, češ, da se je izrazil, da je »lopovščina« da je sodni senat odbil predlog, naj bi se kot prva priča zaslišal agent-provokater Nastić. V sodni dvorani je navzočih menda več »špiceljnov«.

DR. GROŠ ZOPET PRAŠKI ŽUPAN. Praga, 6. marca. Dr. Groš je bil danes zopet izvoljen za praškega župana.

OGRSKA. Budimpešta, 6. marca. Justh grozi z demisijo. Novi vladi bo vladar naročil, da mora rešiti volivno reformo.

POTRES V KALABRIJI. Rim, 6. marca. Včeraj ob 1. uri 20 minut popoldne je bil v Reggio di Calabria močan potresni sunek, ki je povzročil mnogo strahu. Prej so že čutili manj hud potres ob pol eni uri. Tudi v Miletu sta bila približno ob istem času potresna sunka.

RUSIJA JE PRIZNALA BOLGARSKO KRALJEVINO.

Peterburg, 6. marca. Tukajšnja bolgarska diplomatska agencija ima od 1. t. m. napis: »Kraljevsko poslanstvo Bolgarije«.

SRBI PROTI ŽIDOVSKEMU ŽURNALISTU.

Belgrad, 6. marca. Srbska vlada je posebnemu dopisniku lista »Lokal Anzeiger« prepovedala stopiti na srbska tla.

SRBSKI IZVOZ ŽITA USTAVLJEN. Solun, 6. marca. Srbska vlada je prepovedala izvoz zrnja proti Solunu.

KOLIKO BI NAS STALA VOJNA S SRBIJO IN ČRNOGORO.

Dunaj, 6. marca. »Armee - Zeitung« je izračunala, da bi stala Avstro - Ogrska vojna s Srbijo in Črnoogoro okroglih 700 milijonov kron.

AVSTRIJA - SRBIJA. (Uradno.)

Dunaj, 6. marca. Avstro-ogrski poslanik v Belgradu, grof Forgach, bo danes izročil srbski vladi noto, v kateri Avstro-Ogrska obžaluje, da vsled stališča Srbije zadnje mesece, ne more predložiti avstro-ogrsko-srbske trgovinske pogodbe parlamentarni rešitvi. Avstro-Ogrska izraža v noti upanje, da bo Srbija poslušala prijateljski svet Rusije in izpremenila svojo politiko v zadevi Bosne in Hercegovine. Ako Srbija sledi temu modremu nasvetu, kateremu so se pridružile tudi druge vele-vlasti, in hoče gojiti prijateljske odnošaje z Avstro-Ogrsko, tedaj je Avstro-Ogrska pripravljena pričeti s Srbijo pogašanja o prometnih in trgovskih zadevah.

KAJ TO POMENJA?

Belgrad, 6. marca. Poluradno je danes izšel komunike, da je srbska vlada pripravljena v mejah, ki jih dopušča narodni ponos, odreči se na nasvet Rusije zahtevam po teritorijalni odškodnini. Ta komunike je bil dopoldne, ko je došel od-

Hudo prehlajenje
in kašelj poneha pri uživanju lajšajoče in krepilne Scottove emulzije.

Scottova emulzija
je prijetnega okusa in vsi, ki ne morejo prebavljati navadnega ribjega olja, Scottovo emulzijo z lahkoto prebavljajo in jo radi uživajo. Vrhtega je Scottova emulzija znatno koristnejša. 2249 1
Cena originalne steklenice - 2 K 50 vin. - Dobi se v vseh lekarnah.

Pristna je s to znamko — ribičem — kot garancijam znakom Scottovega ribjega olja.

govor Rusije na izjavo srbske vlade, preklcan in danes ali jutri izide natančno izvestje o ruskih predstavkah in odgovoru srbske vlade.

»Valda«-pastile se priporočajo pri posledicah vsled prehlajenja, hripavosti, zasliženju, hudem kašlju, težkočah v vratu in drugih takih težavah. Francoske »Valda« - pastile se dobivajo v vseh lekarnah monarhiije, kjer pa ne, pa v glavni zalogi lekarne Korwill's »Mohrens«, Dunaj 1., Wipplingerstrasse 12. Več v današnjem oglasu.

Mesto vsakega drugega obvestila.
652 1-1

Globoko potrjim srcem naznanjamo vsem dragim prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani, nepozabni soprog oziroma sin, brat in svak gosp.

Karol Pintar,
mestni civilni stražnik

včeraj dne 5. marca ob 1/4 na 10. uro zvečer po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v dobi 32 let mirno izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 7. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Starem trgu št. 24.

Blagega rajnika priporočamo v po-božen spomin.

Ljubljana, 6. marca 1909.

Marija Pintar, Uršula Pintar, soproga, mati.
Aloj. Pintar, trgovec, Ferd. Pintar, brata.
Ana Pintar, svakinja.

Proti katarom
sopilnih organ v, pri nahu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočena je 38 12 II.

MATTONLEY
GISSHÜBLER
alkalične kisle

katera se z vspehom rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta mloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v taci slučajih posebno dobro obnese.

Izvierek: **Giesshübl Sauerbrunn,** želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spicerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Michael Kastner-ju in Peter Lassariku-Ljubljana. 114 52-49

Poglejte

kadar kupujete »KUNEROL«, da vam ne dajo pod podobnim ovitkom zavito rastlinsko mast. Ime »KUNEROL« je razvidno na vsakem ovoju.

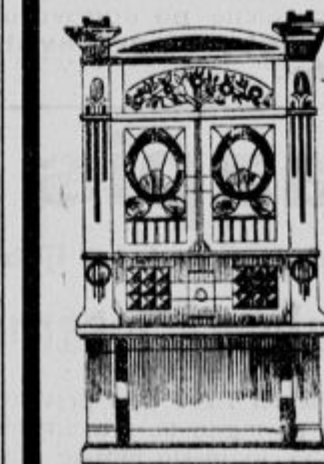
!POZOR!

Zlat rudnik za vsakega gostilničarja, kavarnarja in lastnika so naši novi

Piano Orchestrioni z godbo na lok, zvonilom, mandolino, Xylophonom

s težo, ki se zamo-rejo postaviti povsodi. Krasna godbain strokovnaška izvršba jamčita zagotov dobiček. Električno-pneumatični Orchestrioni učinkom. — Električni glasovirji z mandolino, Xylophonom in godbo na lok. Govorila z zvokim odmevom za gostilničarje in zasebnike. Znamka Tion-Tion. Ceniki brezplačno in poštino prosto. I. odlikovanja.

Tovarna internacional. Piano-Orkestrov F. MACHINEK in sinovi
DUNAJ XVII. S. Ortleibgasse Nr. 5.
Vzorna zaloga v Ljubljani
Josip Droll, Sodnijske ulice 3.

Naročajte „Slovenca“! Kjer eden ne
zmore naročnine, naj se jih naroči
več skupaj!

Meteorologično poročilo.

istina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
5 9. zveč.	726'1	0'6	p. m. zah.	dež	
7. zjut.	30'5	-0'9	sr. jvzh.	oblačno	21'2
2. pop	32'6	3'6	sl. jvzh.	jasno	

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 5. marca

Pšenica za april	13'55
Pšenica za oktober 1. 1909.	11'60
Rž za april 1. 1909.	10'40
Oves za april	8'73
Koruzna za maj 1. 1909.	7'49

Efektiv: nesprem.

Izjava.

Podpisana Janez Jerman in Janez
Porovne izjaviva, da obžalujeva kar sva
slabega govorila o tovarni sodov v Šmarci,
in da o isti nič slabega ne ve. 620 1
V Šmarci, dne 3. marca 1909.

Janez Jerman in Janez Porovne.

Proda se večja množina

živega apna

Več pove Ivan Gruden, trgovec z
apnom Godič, pošta Kamnik. 452 3—1

Urednik

za Ameriko.

Išče se za slov. kat. list, ki izhaja dvakrat
na teden, urednik, ki bi imel tudi veselje
za krščansko organizacijo. Krasen delokrog
in lep obstanek. Ponudbe pod urednik
na upravnishvo tega lista. 604 3—1

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra

posreduje brezplačno pri pro-
daji vseh svojih udov. Cena je
nizka. Vino je bele, rudeče in črne boje;
kakovost izborna. 362(3)

I. kranjski perotninarski zavod

v Zgornji Šiški nad Ljubljano
sprejme v stalno službo

perutninskega strežaja
opitalca in klavca perotnine

veščega v pravilni vzgoji in opravi mlade perot-
nine kakor tudi v umetnem valjenju itd.,
veščega v pravilnem opitjanju (prostem), klanju
in dresuri (opukanju, iztrebljenju itd.) perotnine.

Pogoji: popolno znanje svoje stroke, pridnost in poštenost. Službo
nastopiti je prvemu 1. aprila 1909, drugemu 15. aprila 1909 ter je toza-
devne ponudbe, opremljene s spričevali (ako mogoče tudi s sliko) vposlati naj-
kasneje do 15. marca oziroma 1. aprila 1909. Oženjeni prosilci, slovenske
oziroma slovanske narodnosti, katerih soproga lahko pomaga pri poslu, imajo prednost.
Plača po dogovoru — mesečna. Stanovanje (2 sobi in kuhinja) prosto,
istotako drva in luč.

Istotam se sprejme v akordu, s 15. majem 1909, 2—3 svoje stroke
vešče opukarice, nadalje s 1. aprilom 1909 2—3 močne hlapce in 2—3
močne deklet, ter zanesljivega nočnega čuvaja. Stanovanje in hrana
prosto, plača mesečna po dogovoru. Pogoji: Pridnost, poštenost, treznost
in vestnost. Ponudbe s spričevali itd. vposlati je najmanj 14 dni pred na-
stopom službe. 650 1—1

Razpis službe.

Pri mestni hranilnici ljubljanski je oddati novo ustanovljeno mesto
stalnega pisarničnega ravnatelja

s temeljno plačo letnih 7.200 K, s pravico do petih štiriletnic po 1000 K in s stanarino
letnih 1200 K, ali pa mesto te, z naturalnim stanovanjem.

Prošnji ki za to mesto morajo biti absolvirani juristi in morajo izkazati večletno
juridico prakso. Večbati se morajo na svoje troške skozi devet mesecev v banki ozi-
roma večji hranilnici, ki jo določi mestna hranilnica ljubljanska.

Ako prošnji ki ni še izurjen v zemljeknjižnem poslovanju, se mora tudi na svoje
troške večbati skozi tri mesece v kaki notarski ali odvetniški pisarni.

S potrebnimi dokazili, zlasti tudi o starosti, domovinstvu, krepkem zdravju in
znanju jezikov je pri podpisnem ravnateljstvu vlagati do dne 30. aprila 1909.

V Ljubljani, dne 4. marca 1909.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

4 tedne poskušnje

in na ogled razpošiljam svoja kolesa
po povzetju. Deli koles čudovito po cen in dobri.
Ilustr. ceniki franko. 84-1

Fran Dušek
tovarna koles,

Opočno štev. 85. na Češkem.

Proda se prostovoljno radi smrti
posestnika 601 3—1

mlin in žaga

v dobrem stanju in pod ugodnimi pogoji
blizu železniške postaje. Več se izve pri
g. Jožefu Kraljiču v Domžalah.

Dve hiši

se prodasta. Več se poizve na
Trnovskem pristanu št. 14
Ljubljana. 13—2

Na vogalu Poljanske in Elizabetne ceste
se pod zelo ugodnimi pogoji odda takoj ali s
636 1. majnikom 3—1

prodajalna.

V isti je že oprava, ki se jo lahko porabi.
Poizve se v hiši, v parteru na desno.

Rolni na želodcu

Išče in najdejo tlažbo in zdravje s vili-
vanjem pravih Brady-jevih želodčnih kap-
ljic, ker se po kratkem uporabljanju tega
staroznanega sredstva odstranijo vse sla-
bosti in neprijetne posledice kakor vrto-
glavost, slabost, glavobol, slaba prebav-
ljanja, zaprtost in po tej povzročena utru-
jenost in onemoglost. Ker se pogosto pro-
dajajo ponarejenja, zahtevajte vedno le
pristne Brady-jeve želodčne kapljice,
ki imajo na zunanjem ovitku in navedila
razen Marijine podobe s cerkvijo kot var-
stveno znamko tudi podpis
Najvarnejši pred ponareja-
njem ste, če naročite na-
ravnost pri izdelovalcu O. Brady-ju, le-
karna, Dunaj I., Fleischmarkt 1/462, kjer
stane 6 steklenic K 5.— ali 3 dvojne
steklenice K 4'60 franko in popolno
brez vsakih stroškov. 2745 6—1a

Jaz Ana Csillag!

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi lorelej-
skimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni
rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je
edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča, pri mo-
ških krepko pospešuje rast brade in že po
kratki dobi daje lasem in bradi naravni bleek
in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osi-
venjem do najvišje starosti.

Vsakdo si lahko do visoke starosti po rabi od
gospe Ane Csillag iznajdene pomade ohrani
svoje lase goste in dolge. Nobeno drugo sred-
stvo nima toliko redilnih snovi za lase, kakor
pomada Csillag, ki si je po vsej pravici
pridobila svetovni sloves, ker dame in gospodje
že po prvi lončki pomade dosežejo naj-
boljši uspeh, ker izpadanje las poneha že
po nekaj dneh popolnoma in začno poganjati
novi lasje. Ta uspeh dokazuje mnogo tisoč, iz
vsega sveta dospelih priznanih pisem, ker le
resnica venča uspeh. 519 (20—1)

Lonček stane: 2 K, 4 K, 6 in 10 K.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s
poštanim povzetjem ali denar naprej iz tvornice

Ana Csillag, Dunaj I.,
Graben štev. 14,

kamor je naslavljati vsa naročila. •••••

IZJAVA.

576 4—1

Podpisani izjavljamo tem potom, da smo poverili svoje glavno zastopstvo
za Kranjsko, Spodnji Štajer, Primorsko in Istro
gospodu Ivanu Komatiču, Ljubljana, Bavarski dvor II,
in ga obenem najtopleje priporočamo cenjenim gospodom odjemalcem in interesantom.
Jan Klang a syn, tovarna za kmetijske stroje v Dačicích, Morava.

Glogowski & Komp.

c. in kr. dvorna založnika

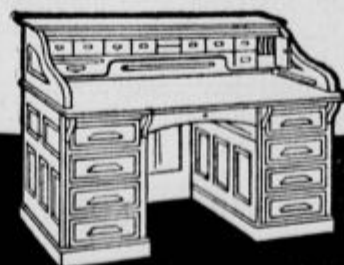
Dunaj I, Franz-Josefs-Kai 15 in 17

454 34—1

priporočata

Praktično
in
priročno.

Remington-samopisnice
(pisalne stroje) model X. in XI.

kakor tudi pisarniške po-
trebščine, pohištvo, n. pr.

amerikanske pisalne mize

ki so izredno praktične
za porabo.

Prospekte zastoj in poštnine prosto.

* **Der Assentpflichtige und Rekrut.** 1909. Zelo praktična knjiga, ki jo je treba priporočiti vsakomur, ki gre v vojaško. Prinaša določbe vseh brambenih zakonov in naredb, nadalje, kdaj in kako je mogoče doseči olajšave za vojaško službo, potem slika vojaško življenje, določbe službenega reglementa, kazensko vojaško pravo, razporedbo vojaštva in vrlo praktične vzorce za različne vojaške prošnje. Cena 3 krone.

* **Kommentar zum Dekret »Ne temere«.** Freiherr Di Pauli. 1909. To knjigo priporočamo zlasti č. duhovščini. Važnost dekreta »Ne temere« je pač velika, njega določbe pa tudi z ozirom na dosedanje cerkveno in civilno zakonsko pravo tako dalekosežne, da je dober komentar nujno potreben. Dipaulijev komentar je jasen, pregleden in tako natančno prikrit, da avstrijske razmere, da je pač za nas neobhodno potreben. Cena 2 K 40 h.

* **Pastoral - Medizin** von Dr. med. Ferd. Marx, praktischem Arzt. Paderborn. Zelo priporočljivo delo za dušnega pastirja. Posebno dobro, ker obravnava tudi o higijeni in takozvanih stanovskih boleznih, o katerih pisatelj razpravlja v zvezi s socialno zakonodajo. Torej vse, skozi vsem modernim potrebam odgovarjajoče delo. Ker se popolnoma strinja s katolištvom, treba opozoriti nanj, ker so te vrste dela zelo iskana in uvaževana. Knjiga je tudi priročna in ne preobširna. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 2 K 88 h.

* **Gesammelte kleinere Schriften.** Moritz Meschler S. J. III. Heft. Aus dem kirchlichen Leben. 1909. Kdo ne pozna tega ljubeznivega asketa, nepretirnega, dogmatično tako korektnega in z vsjo znanostjo razpolagajočega Meschlerja? Jasnost, univerzalnost in široko obzorje, to ga predvsem odlikuje. V tej knjigi imamo štiri razprave, ki jih bodo dušni pastirji izvrstno lahko porabili za pridige, nagovore in razprave v Marijinih družbah, pa tudi v drugih društvih. To so: Pojm daritve, Lepota evharistične daritve, Krščanska spomlad (sv. obhajilo), Vekotrajna pričujočnost Kristusova v sv. Zakramentu. Kdor pozna Meschlerja in nedosegljivost njegovih del, bo rad posegel tudi po tem. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 2 K 40 h.

* **Luther und Luthertum.** H. Denifle. II. Band. Bearbeitet von P. A. M. Weiß O. P. Vsak še ve, s kakšno napestostjo so svojčas pričakovali publikacije Deniflove o Luthru in s kolikim priznanjem celo od objektivne nasprotni strani se je sprejela knjiga slovitega zgodovinarja. II. zvezek, ki je zdaj izšel, je nujno izpopolnilo prvega — po intencijah in zaupščini Denifla redigirano od A. Weißa O. P. Drugi zvezek je celo v enem oziru boljši od prvega, ker podaja resumé — ideje predreformacije — Prvi razvoj luteranstva — Kako se je luteranstvo razvilo do današnjega protestantstva — Duh luteranstva — Viri luteranstva — Vspeh luteranstva. Za teologa in zgodovinarja ter katoliškega laika sploh bo drugi del »Luthra« velike vrednosti, saj poda jasno in obširno kot nobeno drugo delo kulturno sliko o izviri ter razvoju luteranstva. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 8 K 40 h.

* **Lehrbuch der Nationalökonomie** von Heinrich Pesch S. J. II. Band. (Allgemeine Volkswirtschaftslehre I. — Wesen und Ursachen des Volkswohlstandes). Herder 1909. — Zopet publikacija katoliškega znanstvenika **epohalne vrednosti!** Kakor je prvi zvezek Peschove »Nationalne ekonomije« našel med Slovenci veliko prijateljev, tako bo tudi pričujoči drugi, ki se nujno nanj naslanja, gotovo dobrodošel. Odlikuje se to mojstrsko delo po: 1. bogatosti vsebine, 2. temeljitosti pouka in 3. logični razporedbi.

Najprej nas pisatelj seznani z načeli narodnogospodarskih sistemov: merkantilizma (str. 9—63), fiziokraštva (63—100), individualistiškega industriizma Smithovega (100—168) in najmodernejših (168—228).

Nato razpravlja o blagostanju, javni in splošni blaginji, narodnem blagostanju, narodnem bogastvu, premoženju in dohodkih (229—311). — Sledi poglavje, kako in po čem se meri narodno blagostanje. (Konsum, trgovinstvo, dohodki prebivalstva, delavska mezna statistika, delavske razmere po različnih deželah, siromaštvo.) Navajajo se obširne statistike, bogate so razprave o posameznih stano-

vih, socialni zakonodaji, hranilništvu; nadalje o kmetiji, rudarstvu, industriji itd. itd. (312—448).

IV. poglavje (449—510) obravnava razmerje med teritorijem in narodnim blagostanjem (obnove, agronomija, hidrografske razmere, morje, kolonijstvo).

V. poglavje, posebno znamenito, razpravlja o narodu samem. (511—544.) Kaj je narod, kaj pasma? Pogostost prebivalstva — vas, mesto, moderno mesto. Potem spoli — rast prebivalstva — žensko vprašanje — varstvo mater. Obširno razmotriva teorijo Malthusovo. Sledi: Ljudska higijena — higijena ras — mladinsko varstvo — kultura — verstvo — razredne razlike in boji.

Končno: Velik register imen in stvari. Skratka: Kaj bi hvalili? Pesch je znan med učenjaki svetovnega glasu. Njegova »Nationalna ekonomija« šteje med najboljša dela te vrste sploh, za katoličane pa je delo, ki mu prav nobeno ni enako.

Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. I. zvezek stane vezan 13 K 80 h, broširan 12 K; II. zvezek vezan 21 K 12 h, broširan pa 19 K 20 h.

Pristen le tedaj, če je trioglasta steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju).

Doslej nedosežen!!

W. MAAGER-ja
:: pristno čisto ::

DORSCH ribje olje
(v zakonito zajamčen opravi)

rumeno, steklenica K 2—
belo, " " 3—
2667 pri 12—8

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo:

W. Maager, Dunaj, III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za **Sidro-Pain-Expeller**

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.; K 140 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v škatli z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek

Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabethgasse šte. 8 nova.

Dnevno razpolaganje. 2557 42—1

2 vajenca in več izurjenih pomočnikov

sprejme takoj **Ivan Šiška**, kolar, Rimska cesta 11, Ljubljana. 449 3—1

Ischias, trganje v ledjih!

JAVNA ZAHVALA.

Naznanjam Vam, da sem popolnoma izgubil svojo večletno schias-bolezen po uporabi podagrina.

G. W., pekovski mojster, Oradeu, Sackstrasse.

Meschnarkova silikat vsebujoča kopalna sol je neprekosljiva pri protinu, revmi in trganju v ledjih!

Učinek se po treh do štirih kopeljih, tudi pri večletnih boleznih 12 do 20 zavojev po 1 h je potrebnih za eno zdravljenje. Mnogokratne zahvale, zdravniško priporočilo. Dobi se v vseh lekarnah, drožerijah ali pa naravnost v drogeriji v Gradcu, Sackstrasse 3. Cene: „Podagrin“-kopelji v zdravilišču „JUNGBORN“, Brandhofgasse. K 425 10—1

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1908: Dravno odlikovanje in častni dip om k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zaslezen, nima pravega teka, če zapazi da pojemiže teža telesa, če se ponoči poti, se čuti slaboten in izpehan, ali zapazi nevarne znake na družini, naj takoj naroči **Örkenyjev lipov med** (sirup), da prepreči nadaljno razširjanje bolezni. 3058 12—7

Örkenyjev lipov med (sirup) prekaša sa podobna sredstva, pomiri kašelj in vbljuvanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna steklenica stane 3 K. 1 večja steklenica 5 K, in 3 velike steklenice, **poštino prosto 15 K.** Naroča se proti povzetju ali če se pošlje denar naprej pri edinem izdelovalcu **Örkenyjeva lekarna pri „Apostolu“,** Budapešta, Josefiring 64, — Depot 30.

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje **samo**

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovu“. 1878 26—24

Urei Milko Krapeš Gramofoni

urar, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Priporočam svojo zalogo **zlatih, srebrnih, tularnih, žepnih in različnih stenskih ur**, vsake vrste **budilk, zlato verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orožje.**

Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo. 2393 36

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Za šport in promet.

160 14

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila: **solidno in ceno.**

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Umetnijski zavod za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti: cerkevna okna različne izvirne. Ceniki in strokovni svet brezplačno. *krat odličen v prvi št. 1111

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in galanterij, blaga na drobno in na debelo.

Velika zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje, spodnje hlače, otročje obleke itd. 2575 6

Dragotin Majce

čevljarski mojster

Ljubljana, Radečkova cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi v obila naročila. Izgotavljam natančno po meri ter isto ohranim za prihodnja naročila. Obnovev naročila zadostuje po dopisnici. Na željo pridem tudi na dom. Cene zmerno! Postrežba točna! 3292 9

Dve hiši

spro sta. ad P. oizvas na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 13

Še nekaj

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odde po primerni ceni tvrdka **M. Rosner in drug**, veletrgovna sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne. 295 156—9

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala strana, West. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamenica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Písen, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogal Rennwege), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lychenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba „MERCUR“
DUNAJ, I., Wollzeile 1.
Ak. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši :: nakup in prodaja ::
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.
:: Zamenjava in eskomptiranje ::
izrebanih zastavnic in obilicij, srečk in kuponov.

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

prilagoja svojo dobro urejeno zalogo raznih očal, štampilcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Očala in štampalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatnine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1.40 do 10.00
Srebrne ure . . . 3.00 do 40.00
Zlate . . . 13.00 do 350.00

Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetelca** v Ljubljani Kolodvorske ulice 28. Vse potrebne pogoje daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

VINO

1047 20

Izvrstno, iz vinskih gor, slavni izza časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletih poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: »Kmečka gospodarska zadruga v Medoših (Korte)« pošta Pirano — železniš. postaja Portorose (Istra). Cena belemu (rumenemu) vinu po 26 K hekto na debelo in po 28 K hekto na drobno. Cena črnemu (istrsko refoško) po 20 K hekto na debelo in po 22 K hekto na drobno postavljeno na postaje.

Domača tvrdka!

Luka Vilhar

Ljubljana, Kopitarjeve ul. 4
tik novega poslojja Katol. tiskarne
izvršuje točno in po nizkih cenah vsa naročila na vsako-
ure, kot: žepne, stenske ter ure budilke, vrstne, zlate, srebrne in nikelnaste ure, dalje veržice, prstane ter različno zlatino in srebrnino. 2074 52-1
Vsa popravila se izvrše solidno in po nizki ceni.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepelji, slamožnice, čistilnice, preše za sadje l. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1., Valvazorjev trg št. 6.
In zakaj: zato, ker se dobljeni stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni, ker se istih prodaja na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji se povsod jako priljubljajo. — Obratujte se na moje tvrdke pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, travar, železniških tir in druge različne železnice in raznega orodja, nagrobnih križev, tabele.

H. SUTNER urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
Ljubljana . . . Mestni trg nasproti rotovža . . . Ljubljana

prilagoja svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur, najbolj slovečih znamk, kakor: Schaffhausen, Glasshütte, Omega, Bifodes, Urania, Roskopf itd., zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okrasov, zaponk, uhanov in prstanov, z navadnimi in briljantnimi kamni, pravega srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovejših salonskih urah ter specialiteto v stenskih urah s kukavico, budilk i. dr.

**Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem za-
st nj in pošt. prosto.**

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

2568 24-19

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna
za
Ameriko
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Slovenska trgovina!

Katinka Widmayer pri „solnca“ za vodo v mestni palači.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluze, krila, otroške obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga belega perila za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke. Največja zaloga umetnih ovetlic, venčkov, šopkov za neveste in nagrobnih vencev s trakovi. — Vezanje ovetlic točno po naročilu. — Za kupčevalce na debelo najnižje cene. 2552-20

Niz cekene!

M. DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materiala. Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.

!!! Velika zaloga telovadske obleke !!!

2399 20

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana
Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbor steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2073 52-14

Narisi in preračuni na zahtevo zastoj.

Spricavala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke, cilindre in čepice
v najnovejših faconih in v velikih izberah
priporoča 113 52-28

Ivan Soklič.

Pod tranče št. 2. Pošta št. 104.

Vinko Majdič
valjični mlin v Kranju, Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljših pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzameje jako veliko vode v se in dade kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekovske mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge:

V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem, Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku, Bolcanu, Inomestu, Trdentu, Zadru, Spiljetu, Ercegovem, Kotoru, Sarajevem.

Brzjav: Valjični mlin, Kranj.

Največja izbira

Najnižje cene.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dečnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

2970 52 12

Lepa zračna stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na Predovičevem selu poleg Ljubljane. — Več se izve pri E. Predoviču, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.

Štambilije
vseh vrst za urade, društva trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6.

Ceniki franko. 3450 52 8

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Najboljše klavirje
prvovrstnih dunajskih tvornic in harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najceneje odina narodna tordka.

Alfonz Breznik, Gradšče št. 11
(blizu nunske cerkve)
Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene Matic“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli prepriča o blagovarnosti in trpežnosti mojih instrumentov. — Delna odplačila. — Desetletno jamstvo. Najceneje ugaševanje. 2070 52-2

Ustanovljena leta 1882.

Telefon šte. 185

Pošne hranilnice račun šte. 828.405.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad **K 65,000.000**—

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad **K 17,000.000**—

Posejuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % x 1 $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

114

52—4

Babica ANA TRTNIK

roj. Kapele

ki je bila tekora dvanaest let v službi kot šolska babica pod vodstvom gospoda prof. pi. **dr. Valente**, naznanja, da stanuje sedaj

na Poljanski cesti šte. 9

in se priporoča vlec. rodbinam, zagotavljajoč vsikdar najskrbnejšo postrežbo.

Pozor! Slovenska modna trgovina **modni salon za moderne damske klobuke** **A. VIVOD-MOZETIČ, Ljubljana** **Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu** se najvdaneje priporoča vlecenjenim damam. **Klobuke sprejemam v popravilo.** **Slovenci!** **Slovenci!**

Skupna rezerva sklepom 1907 Upravno premoženje sklepom 1907
čez stotisoč kron. 3 milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 550.

GLAVNA POSOJILNICA

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,
pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve
obrestuje hranilne vloge po

3418 13 **4 $\frac{3}{4}$ %**

t. j. K 4.75 za vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige, brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

Račun pošne hranilnice šte. 49086.

Telefon šte. 135.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.
Hidraulične vidre in sesalke
Josip Weibl
J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priloga se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih predmetov: stišne omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru obmojne omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelo-voda, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjčoni sastori in solnčne plahte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi operami brez vijakov.

54—8 3059

Podjetje betonskih stavb! Brata Seravalli & Pontello

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodomotov, korit in vodo-vodnih mušjev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz 2000 mavca za stene in stropne. — Zaloge kameninastega blaga in samotne opeke. 52—12

Vsa dela se solidno in strokovno izvedena. Cene najnižje. Jamstvo. Zastop. svodov patent „Thur“.

= Fotografski umetni zavod = Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

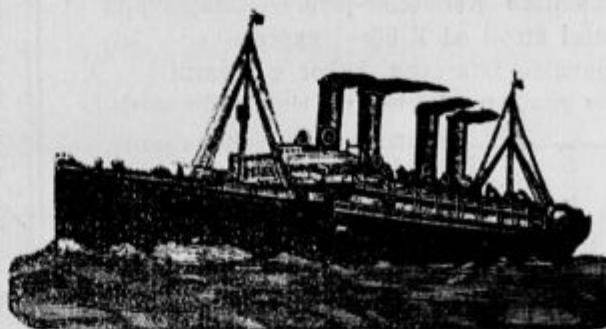
LJUBLJANA, Turjaški trg šte. 7.

Največja zaloge pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

2823 52—15

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

**Bremena
New-York**

s cesarskimi brzoparniki
Kronprinzessin Cäcilia,
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser
: Wilhelm der Grosse. :

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori nave denega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-kajoča pojasnila tečno in brezplačno. Postrežba poštna rečica in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-ona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

VODOVODI

kanalizacije, kopališča

2906 52-8

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastonj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt

Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavi: Lachnik, Ljubljana

Oblastveno dovoljena razprodaja.

Radi **popolne opustitve trgovine prodaja se vse blago pod tovarniško ceno.** Glacé in druge raznovrstne rokavice za dame, gospode in otroke, kravate, srajce za gospode, nogavice itd. itd. — **Galanterijsko blago.** — Različne **kirurške potrebščine:** trebušne obveze, kilni pa-sovi, ravnodržalci itd.

Za mnogobrojni obisk prosi

521 12-1

M. Schubert prej **Bilina & Kasch**
Židovske ulice št. 5.

Izredna prilika.

Izredna prilika.

Tovarniško poslopje

opremljeno z novim 12 H močnim bencin-motorjem, električno razsvetljavo, transmisijo, en četrt ure od železnične postaje blizu Ljubljane ob državni cesti (Dunajski) z lepim stanovanjem, krasnim sadnim vrtom, v lepem kraju, z velikim dvoriščem in z vsemi dru-gimi gospodarskimi poslopiji vred se radi prevzetja drugega podjetja pod prav **ugod-nimi pogoji ceno proda.**

Poslopja so vsa v izbornem stanju in je ta objekt za **vsako podjetje** iz-vanredno pripraven kakor tudi za zasebnike, ki si hočejo ustanoviti svoj dom na deželi in blizu Ljubljane.

Natančnejša pojasnila daje reflektantom

dr. Vladimir Ravnihar,

odvetnik v Ljubljani.

606 3-1

40-45 metrov ostankov.

Priložnostna ponudba.

Velike množine barhenta za obleke, flanele za bluže in srajce, cefirja za obleke, oksforda, platna za brisače in perilo, ostankov za posteljno perilo. Vsak ostanek najmanj 4 m dolg, vse dobro perilno, l. kakovost, se proda radi izpraznenja vzorne zaloge. 1 zavoje za poskušnjo 40 do 45 m sortiran **15 K** za neprimerno denar nazaj. **Karol Kohn,**
B 476 3-1 tkalnica za platno, Nachod 26, Češko.

Hiša št. 58 v Vižmarjih

s hlevom, podom, svinjakom, kozolcem, njive, travniki, gojzdi (zemljišča je 5 ora-lov 1200 kvad. sežnje) se iz proste roke

za 14.000 K proda.

Natančnejše se izve pri

577 4-1

Jožefu Jakošu, posestniku v Viž-marjih, h. št. 58, pošta št. Vid nad Ljubljano.

Razpošiljam fine izdelke:

Fine kranj. klobase velike, komad -- 40
" " " male, 11 k. za 2-
" gnjati kakor praška šunka kg 2-
" salame iz gnjatij kg 2-40
Vse proti povzetju od kg 5 naprej.
Se priporočam **M. MODIC**
597 5-1 Šiška pri Ljubljani.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:

„Specijal“ Puch-kolesa . . . . . K 150-

„Curier“ kolesa . . . . . „ 115-

Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
527 šivalni stroji od K 66- naprej. (1)

Za prekupovalce ista cena, kakor v tovarni!

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.

Geniki zastonj in poštnine prosto.

Z odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19. II. stop. II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča pred. dobrotoljnim

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

izdeluje cele ornate
kazale v vseh liturških
barvah, pluvijale, obha-
jilne burke, stole in vse
za službe božje potrebne
stvari, priproste in najfineje,
kakor se glasi sročilo, v
svilnatem in slatem vse-
nju. — Izdeluje tudi
bandere in baldahime
ter izvršuje vsakovrstne
cerkvene perile in
pristnega platna. Vporablja
samo dobre blage, cene po
mogočosti nizke, zagotavlja
trpežne, vestno dele in hitre
postrežbo. Presnovljenje sta-
rih paramentov tudi sado-
voljne prevzame.

A. Hunc,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

priporoča velikansko izber zimskih sukenj,
kožuhov (kratkih in dolgih), modnih oblek,
pelerin in dr., za gospode in dečke.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak
teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med
Antwerpenom in New-Yorkom, so svažnost, izborna
hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem
urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega
potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez **Kanado**, katera pa je izdatno
cenejša kakor na New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odsej št. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 188 (52-4)

Nova slovenska trgovina Lenasi & Gerkmann, Ljubljana

priporoča za pomlad in poletje vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.
Solidne cene in točna postrežba.

3490 (26-6)

IGNAC FOCK, Kranj
paro-tovarna za mlo, surov margarin, kristalno
sodo in stearinske sveče
Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami »EXCELSIOR« in »SUPERIOR«.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa mlo v prid „družbe sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt moderne kemije zato neprekosljivo blago.

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Vrtnarja =
samskega ali oženjenega brez otrok, sprejme oskrbnitvo graščine Boštanj, p. Radna pri Sevnici. Ponudbe na oskrbnitvo.

Jajca
za valjenje
od čistokrvnih rumenih Orpiugtok, najboljša zimske jajčarice. Tucat K 3 60.
HENRIK FRANZL, Ljubljana, Privoz st. 10.

Slivovka
pristna, iz leta 1876., v originalnih steklenicah po umrlem srbskem patrijarhu Brankoviću, kakor tudi drugo blago priporoča ceno
špecerijska tvrdka
B. SEVAR,
Ljubljana, Sv. Jakoba trg.

ZASTONJ

se porabijo vsako leto milijoni za zdravljenja in gotovo se poskusijo vsakovrstna sredstva kakor kopeli, masaže, vribanja itd., in razno oni način zdravljenja, s katerim so dosegli zlasti v zadnjih letih znatne uspehe, namreč zdravljenje potom elektrike, se v največ slučajih na veliko škodo bolnikov premalo vpoštevajo in to le raditega, ker večina bolnikov ne pozna takega pripravnega in vspešnega samozdravljenja. Svetujemo torej vsakemu bolniku, zlasti takim ki jih mučijo nervoznost, nevrastenija, revmatizem, bolezni v križu in glavi, želodčne in črevesne slabosti, onemoglost srca, ohromelosti in vseh vrst slabosti, dalje razne ženske bolezni, da pošlje spodnji kupon na naš naslov, in mi mu dopošljemo takoj 64 strani obsegajočo ilustrovan

knjigo brezplačno
razprava o moderni elektroterapiji
gratis in franko.

Elektroterapevtska ordinacija, Dunaj I. Schwangasse I. s/3. I. nadstr.

Kupon za brezplačno knjigo. 7. III. 1909.

Na
elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju I.,
Schwangasse 1, s/3. I. nadstr.

Izrežite
Prosim pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“ gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime: _____ Naslov: _____

Ponudba.

Iščem kakih 20 združnikov za iskanje železne rude v kraju, kjer se je veliko nahaja že na vrhu. Gotovo je, da se nahaja v globočini še boljše blago. Kdor se zanima za stvar, naj se oglasi do 1. aprila 1909 na upravo tega lista.

Perje za postelje in puh

2899 priporoča po najnižjih cenah 52—13
F. HITI pred Škofijo štev. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Vabilo

redni občni zbor

pomočniške bolniške blagajne gostilničarske zadruge v Ljubljani,
kateri se vrši v ponedeljek dne 8. marca t. l.
ob 3 uri popoldne v dvorani hotela Ilirija v Kolodvorskih ulicah št. 22. z običajnim dnevnim redom.
V Ljubljani, dne 6. februarja 1909.
načelnik:
Jos. Čufar, I. r.

Občinska hranilnica v Postojni.

(Pričetek poslovanja 1. oktobra 1907.)

649 1—1

Imetje (Aktiva).

Bilanca upravnega imetja za II. upravno leto 1908.

Dolgovi (Passiva).

	K	h	K	h		K	h	K	h
Račun posojil na hipoteke:					Račun hranilnih ulog:				
Stanje koncem leta 1907	10863	—			Stanje koncem leta 1907	33602	71		
Izplačana posojila leta 1908	50000	68			Prejete hranilne uloge v letu 1908	400023	97		
	60863	68			H glavnici pripisane obresti:				
Vrnena posojila	462	82	60400	86	v I. polletju	K 2208-07			
občinskih posojil:					II. polletju	6294 78	8502	85	
Izplačana posojila leta 1908			28000	—	Izplačane hranilne uloge v letu 1908		442129	53	
menic:						80466	—	361663	53
Stanje koncem leta 1907	202	40			reeskompta:				
Eskomptovane menice leta 1908	259171	34			Prejeto	182843	60		
	259373	74			Vrneno	33000	—	149843	60
Plačane menice leta 1908	42602	40	216771	34	obresti od posojil na hipoteke:				
tekoči:					Predplačane obresti za leto 1909			621	33
Stanje koncem leta 1907	22965	58			meničnih obresti:				
Naloženo leta 1908	367854	44			Predplačane obresti za leto 1909			1609	33
	390820	102			uprave:				
H glavnici pripisane obresti	4604	70			Občini postojnski dolg na upravi			600	—
	395424	72			dobička in izgube:				
Dvigneno leta 1908	187780	86	207643	86	Saldo kot terjatev splošnega rezervnega zaklada			1906	08
reeskompta:									
Predplačani diskont			898	81					
uprave:									
Predplačana zavarovalnina			34	10					
blagajne:									
Gotovina koncem leta 1908			2494	90					
			516243	87				516243	87

Lovro Balanč I. r.,
ravnatelj.

Frančišek Arko I. r.,
predsednik ravnateljstva.

Gregor Demšar I. r.,
pis. ravnatelj.

Emil plem. Garzaroli I. r.,
ravnatelj.

Splošna rezervna zaklada znaša koncem leta 1908:

Dobiček iz leta 1907 K 94-76
Kapitalizovane obresti " 4-
Dobiček iz leta 1908 " 1906-08
Skupaj K 2004 84

V Postojni, dne 31. decembra 1908.

Predstojajočo bilanco pregledali, posamezne postavke z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjali ter vse v redu našli.

V Postojni, dne 28. januarja 1909.

Fran Gerstenmayr I. r.

Anton Dittrich I. r.

Franc Jurca I. r.

Gregor Pikel I. r.,
predsednik uprav. odbora.

Josip Dekleva I. r.,
člana upravnega odbora.

Josip Lavrenčič I. r.,
člana upravnega odbora.

priporočam svojo po-
polnoma sortirano
gospode, dame,
najmodernejših vzorcih

in kroju, po zmerno nizkih cenah.

O. BERNATOVIČ

„Angleško skladišče oblek“, Ljubljana, Mestni trg 5.

-	in Trst	-
-	Rezervni fond	-
-	K 300.000.	-

Herbabny-jev podfosfornokisli apneno-železni sirup.

Ta je že 39 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izborni sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje slez, pomirja kašelj in vzbuja slast. Pospeljuje prebavo in reditev.

Cena steklenici K 2.50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Helmannova lekarna** (Herbabnyjev naslednik) „zur Barmherzigkeit“, Dunaj, VII. h, Kaiserstr. 73-75.

Herbabny-jev okrepljeni Sarsaparilla-sirup.

Je že 34 let uveden in najbolj preizkušen. — Izvrstno odvajalno sredstvo. — Odstranjuje zaprtje in njega zle posledice. — Pospeljuje odvajanje in čisti kri.

Cena steklenici K 2.—, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. 2848 16—3

Prvi kinematograf Pathé

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Europa“. Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojakci do narednika 20 v. Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani cen. I. prostor 20 v., II. 10 v. Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Br. Klauka

izdelovatelj kirurških in ortopedičnih predmetov in bandaž, Ljubljana, Prešernove ulice 5.

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavic za krčne žile, kline pasove, vsakovrstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumijevih posteljinah podložk. Vse bandage se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. Žnanja naročila se točno, hitro in diskretno dopošiljajo. — Galvanični poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno. 3 5

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodil v vsaki zemlji, je najbolj rodovitni in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleče. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 60 kg za eno oralo. Podpisano oskrbnišvo pošilja 25 kg za 9 K, 50 kg za 17 K, 100 kg za 32 K z vrečo vred. Vzorci po 5 kg s pošto franco proti 3 K 20 vinarjev predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič 482 pri Konjicah, Štajersko. 6-1

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd., se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4
I. nadstropje.

Pojasnila daje **dr. Iv. Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. ure dopoldne in od 2. do 3. ure popoldne v

Wolfvih ulicah št. 12.

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 98

učilišče za krojno risanje

Franja Jesi

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

Velika zaloga raznih 2267 slovenskih plošč in gramfonov

ceniki od gramfonov in plošč na razpolago.

Fr. P. Zajec
urar in optikar
Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.

Prešernove ulice št. 4. 163 16-26

Popravila točno in ceno.

Vsi prodajalniški prostori

v pritličju hiše št. 7. v Gospodskih ulicah, pripravljeni za trgovino ali tudi za boljšo restavracijo, oddajo se za **maj t. l.**

Več se poizve pri tvrdki **A. Kunc** na **Dvorskem trgu.** 478 3-1

5 Marijinih pesmi

za solo-mešan zbor in spremljavo orgelj.

Zložil **Ivan Pišlar** op. 1. Cena K 0.80.

Dobi se v Katol. bukvarni v Ljubljani, in pri skladatelju pri Sv. Barbari v Haložah, Štajersko. 451 3-1

V. J. Havliček a bratr v Poděbradech

izvozna trdka lanenega in modnega blaga priporoča v zajamčeno 468 52-1

izborni, dobro znani kakovosti **modno blago** volneno in pralno, platno za dame in gospode, namizne prte iz damasta, brisače zajamčeno stalnobarvnih

prekrasnih modrenih vzorcev. **Cefiri** za srajce, obleke itd., po nizkih in stalnih cenah. Velika lepa izbor! —

Opreme za neveste. Mnogo pohvalnih priznanj. Naročila nad 15 K poštne prosto. 1 zavoj 40 m pralnih ostankov okusno odbranih za K 18.— franco po povzetju.

— Samo pri nas dobite pravo in dobro blago. —

Izvolite pisati po vzorce!

Seme pravega kašelijskega zelja

(kapsa) prodaja navadno žlico (20 g) K 1.— poštne prosto, dokler je kaj zaloge. Denar je poslali naprej. Sprejemajo se tudi znamke. Ig. Mrcina v Zg. Kašlju št. 15, pošta D. M. v Polju pri Ljubljani. 471 5-1

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborni pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatev na dom sprejema restavracija „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in računi 4% in 4 1/2%. Kupovanje in prodaja vredn. papirjev. Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, L., Viplingerstr. 22.

(Ustredni banka českých spořitelůn)

Del. kap. 7.000.000.—
Telegraf: „Sporobanka“.
Depoziranje kavic in vadij raznih vred. Bankovne informacije in svete brezplačno.

Domače slovenske tvrdke.

Brivci.

Franchetti Engelbert, brivec in prodajalec par-fumov, Sodnijske ulice 2.

Kelsin Stanko, brivec, Kopitarjeve ulice 1.

Cevljarne.

Herisch Josipina, trgovina s čevlji Židovske ulice,

Stor Julija, trgovina čevljev za gospode, dame in otroke, Prešernove ul. 5.

Treo Karolina, najstarejša trgovina obuvala, Pogačarjev trg 1.

Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

Črkoslikarji in pleskarji.

Brata Eberl črkoslikarja, stavb. in pohišt. plesk. lakirarja in prodaja oljnatih barv, Miklošičeva ul. 4.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Fotografi.

Rovšek Davorin, fotografski zavod, Kolodvorske ulice 32-34.

Gostilne in restavracije.

Plzenski sanatorij pri Roži, plzenski prazdroj v stekl., izv. napoln.

Restavracija Avg. Zajec, Sodnijske ulice 6.

Galanterijsko blago.

Bahovec Jernej, trgovina s papirjem in galanterijskim blagom, Marijin trg poleg Prešernov. spomen.

Kenda Veronika, trgovina s papirjem, Dunajska cesta 20.

Kenda Veronika, zaloga igrač, Dunajska c. 20.

Korenčan I. Zaloga na debelo s pletenimi, galanterijskim in norinberškim blagom. Stari trg 5.

Petričič Vaso, trgovina z galanterijskim blagom, Mestni trg 21.

Prodajalna „Katoliškega tiskov. društva“, Kopitarjeve ulice 2.

Vrečko Ivan, trgovina s papirjem, Sv. Petra cesta 31.

Kamnoseki.

Camernik Ignacij, umetni in stavbeni kamnoseški mojster, Komenškega ul. 28.

Vodnik Alojzij, kamnoseški mojster, Kolodvorske ulice.

Klobučarji, krznarji.

Krejčič A., krznar in zaloga klobukov, Kongresni trg.

Knjigarne.

Katoliška bukvarna, knjigarna, umetnine, antikvariat, Pred škofijo 5, poleg stolnice. — Glej inserat.

Knjigoveznice.

Knjigoveznica katol. tisk. društva, Kopitarjeve ulice 6, II. nadst.

Konfekcije.

Čik Marija, trgovina z izgotovljeno obleko Mestni trg 9.

Gričar & Mejač, zaloga obleke, Prešernove ulice 9.

Lukić A., konfekcija za gospode in dame, dečke in otroke, Pred škofijo 19. Glej, inserat.

Rovšek Marije nasl. Davorin Rovšek, trgovina izgotovljenih oblek in oblačilnega blaga, Kolodvorske ulice 35.

Lekarne.

M. Ph. Čižmár Josip, lekarna pri zlatem orlu, Jurčičev trg.

Ph. Mr. Leustek-lekarna poleg jubilejnega mostu.

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovža.

Lesna trgovina.

Kobi A., lesna trgovina, zaloga bukovih drv razžaganih in razklanih. Karolinska zemlja 22, (dolenjska mitnica).

Kobi A., trgovina z žaganim in obtesanim lesom deske in remeljni, les za kolarje, špice za vozove. Karolinska zemlja 22.

Lesni in sitaruki obrt.

Arko Matko, trgovina z lesno, pletarsko in sitarsko robo, zaloga otročjih vozičkov, žime, morske trave, Semeniško poslopje.

Pakič M., prvi kranjski lesni, košarski in rešetarski obrt. Sanke. Pogačarjev trg.

Mizarji.

Dogan Ivan, mizarjski mojster in zaloga pohištva, Dunajska cesta 19. Olej inserat.

Trink Alojzij, mizarjski mojster, Linhartove ulice, št. 8.

Manufakturno blago.

Česnik Janko, „Pri Česniku“, manufakturna in modna trgovina. Stritarjeve (Lingarjeve, ulice.

Grobelnik I., trgovina z manufakturnim in modnim blagom, Pred škofijo št. 1.

Kessler Ign., trgovina z manufakturnim blagom, Pogačarjev trg.

Lenasi & Gerkman, trgovina s suknim blagom, Stritarjeve (Špitalske) ulice. (Glej inserat).

Pri sv. Cirilu in Metodu, lastnik Iv. Miklavc, Lingerjeve ulice 1.

Skaberné A. & E., trgovina z manufakturnim blagom na debelo in drobno, Mestni trg 10.

Souvan Franc Ksav., manufakturni trgovini na drobno, Mestni trg nasproti mestn. magistrata.

Souvan Franc Ksav., manufakturna trgovina na debelo, Francovo nabrežje za vodo.

SOUVAN FRANC, SIN manufakturna trgovina na debelo. Pred škofijo št. 1, II. nadst.

SOUVAN FRANC, SIN manufakturna trgovina na drobno. Mestni trg št. 22, v stari Souvanovi hiši.

Urbanc Feliks, trgovina z manufakturnim blagom na debelo in na drobno, Miklošičeva c.

Urbanc Feliks, trgovina z manufakturnim blagom Pod trančo št. 2.

Modno in mešano blago.

Boltar Josip, trgovina z mešanim blagom, Florijanske ul. 17.

Magdič Pavel, modna trgovina narodne vezenine, trakovi, zastave, znaki, Prešernove ul. 7.

Oreh Matej, trgovina z mešanim blagom. Kolodvorske ulice 26.

Pri nizki ceni (Žargi) zaloga zimskih potrebščin in potrebščin za krojače in šivilje, Sv. Petra cesta 2.

Skušek Engelbert, modna trgovina za gospode, Mestni trg 19.

Zorec Franc, trgovina z mešanim blagom, manufakturno in potreb. za šivilje, Sv. Martina c. 23.

Opreme za neveste in ženine.

Alešovec Marija, opreme, perilo za gospode in dame, učilišče za šivanje perila, Poljanska cesta št. 22.

Šarc Anton, domači izdelki rjuh in oblačil od najprejavnega do najfinišnega. Sv. Petra cesta 8.

Šarc Anton, domači izdelki srajc in korsetov, kril in spalnih srajc. Sv. Petra cesta 8.

Šarc Anton, srajce za gospode, spalne srajce, spodnje hlače. Sv. Petra cesta št. 8.

Platno.

Šarc Anton, platno za rjuhe in za telesno perilo. Sv. Petra cesta 8.

Šarc Anton, prti, prtiči, brisalke, robci, namizne oprave za kavo i. t. d. Sv. Petra cesta 8.

Pralnica in svetlolikalnica.

Šarc Anton, parna pralnica z električnim obratom. Kolodvorske ulice št. 8.

Šarc Anton, svetlo-likalnica ovratnikov in manšet. Kolodvorske ulice št. 8.

Šarc Anton, pranje in likanje bluz, zastorov in finega perila.

Pekarije.

Bizjak Terezija, pekarija, Poljanska c. 25.

Jenko Avgust, pekovski mojster, Marije Terezije cesta 7.

Žužek Karol, pekovski mojster, Florijanske ulice 8.

Posojilnice.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Glej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19. Glej inserat.

Stavbeniki.

Accetto Valentin, stavbena tvrdka, Trnovski pri- stan št. 14.

Ogrin Ivan, stavbeni podjetnik, Karlovska c. 5.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.

Specerijsko blago.

Babič Franc, zaloga specerijskega blaga, špirta, žganja, moke, otrobov in koruze na drobno in debelo, Dolenjska cesta št. 2.

Berjak & Šober, trgovina s spec. blagom in žganjem, Vodnikov trg 2.

Leskovic & Meden trgovina specerijskega kolon. blaga in dež. pridelkov, Jurčičev trg 1.

Mencinger Štefan, trgovina s specerij., delikatesnim in mešanim blagom, Martinova cesta 18.

Mencinger T., trgovina s spec. blagom in delikatesami. Sv. Petra cesta št. 37. in 42.

Šarabon A., trgovina s specerij. blagom, žganjem in deželniimi pridelki na debelo in drobno.

Šarabon A., glavna zaloga rudninske vode.

Sarabon A., novo urejena pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Sarabon A., Zaloga brinja in sliv za žganje-kuho.

Zorec Franc, trgovina z mešanim blagom in moko, Sv. Petra cesta 21.

Tapetniki.

Dostal Karol, tapetnik, Sv. Petra cesta 5.

Puc Dragotin, tapetniški in preprogarski mojster v tvrdki Puc & drug, Marije Terez. c. 11.

Urarji in zlatarji.

Čuden Fran, trgovina z urami, zlatnino in srebrnino Prešernove ulice.

Krapež Milko, urar in trgovec z zlatnino in srebrnino, Jurčičev trg 3. Glej, inserat.

Suttner H., urar in trgovec z zlatnino in srebrnino, Mestni trg, nasproti rotovža.

Vilhar Luka, urar in trgov. zlatnine, Kopitarjeve ulice 4. Glej inserat.

Zajec Fr. P., optik, urar in trgovec z zlatnino, srebrnino, gramofoni in ploščami, Stari trg 26.

Usnje.

Kregar K. A., trgovina z usnjem in čevlj. potrebščinami. Sv. Petra cesta št. 2.

Mally Fran, trgovina z usnjem, Resljeva cesta 2.

Seunig Josip, zaloga vsakovrstnega usnja in čevljar. potrebščin na debelo in drobno, Prešernove ulice.

Vezenine itd.

Meršol F., trgovina modnega blaga, vezenin, predtiskalja, Mestni trg 18. Glej, inserat.

Vrtnarji.

Bajec Ant., cvetlični salon, Pod trančo, Vrtnarija, Karlovska cesta 2.

Wider I., trgovski in umetni vrtnar, Šelenburgove ulice 3.

Železnina itd.

Golob Valentin, trgovina z železnino itd., Mestni trg 10.

Stupica Fr., trgovina z železnino, poljed. stroji in cementom, Mar. Ter. c. 1 poleg Figabirta in Ančnikovega skladišča. Glej inserat.

Razne tvrdke.

Babnik Jakob, vodovodni inštalater Ljubljana, Poljanska cesta 3.

Bischof Rudolf, slaščičarna, Poljanska c. 22.

Brata Hlavka zaloga kirurških in ortopedičnih predmetov, Prešernove ulice

Frisch I. trgovina potnih potrebščin in predmetov ter usnjegalanter. blaga, Marijin trg 3.

Götzl ml. & Lebar, podobarja, pozlataja in izdelovalja oltarjev, Turjaški trg 1. Glej inserat.

Hofbauer Ana, izdelovalnica cerkvenih paramentov, Wolfve ulice.

Kolmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mestni trg.

Lavrenčič Maks, trgovec in zastopnik I. belovarskega paromlina, Dunajska cesta.

Mally Fr. & dr., parna opekarna, Resljeva c. 2.

Paulin I., glavna zaloga najbolj. briketa, premoga in drva, Nove ulice 3.

Puh Josip, polaganje parketov, Gradaške ul. 20.

Remic Franc, glavno zastopstvo kr. povl. zagrebačke tvornice likera, preje Franjo Pokorny, Zagreb.

Rohrmann V. H., trgovina z vegetabilijami in deželniimi pridelki ter izvoz sadja na debelo, Sv. Petra cesta 28.

Sax Fr. domača elektrotehnična obrt, Gradišče 17.

Sirk Ivan, trgovina s suhim mesom, Šolski dvored. Stanovanje: Poljanska cesta 70.

Škrl Josip, spedijsko podjetje in prevoz pohištva, Gradišče 1.

Škrl Josip, prevažanje pohištva, Gradišče 1.

Tehnična pisarna K. Holinsky, arhitekt in stavbenik, Šelenburgove ulice 4, II. nadst.

Turk Jos. prevažanje blaga in podjetnik, Radcega cesta št. 3.

Turk Jos. lastnik prvega slovenskega pogrebne- nega zavoda.

Vidmar Josip, zaloga dežnikov in solčnikov, Pred škofijo 19, Prešernove ul. 4, Stari trg št. 4. Glej inserat.

Visjan Fran, izdelovatelj vozov Kolodvorske ul. 25.

Zajec Andr., izdelovatelj cementnih predmetov, Pešata, Dol p. Ljubljani.

Zamljen Ivan, čevljarski mojster, Kongres. trg 13

Zidar Jos., glavni zastopnik za kranjsko hrvatske veležagjarne za slivovko in tropinovec A. Hermann v Varaždinu, Dunajska c. 31.

Zidar Jos., različna zastopstva, komisijska trgovina z žitom, trgovina z lanenimi tropinami na debelo, Dunajska cesta 31.

Opazka! Ako se oglašita vsaj dve tvrdki ene vrste, dobita poseben oddelek.

Išče se učitelj

(eventualno učiteljica), ki bi poučeval neko deklico IV. razreda ljudske šole v hrvatskem jeziku v vseh predmetih omenjenega razreda. Natančneje v upravnistvu „Slovenca“. 571 3-1

Stanovanjska hiša

na Glincah, Vrtna ulica 61

je naprodaj. V hiši je več stanovanj, ima lep vrt, prav dobro pitno vodo, hlev za štiri konje ali goveda, prav pripravna za kakega voznika ker je tukaj prav veliko vožnje. Naslov pove uprava tega lista. 570 5-1

V trajno delo sprejemem dva dobra

čevljarska pomočnika

enega za moško, enega za mešano delo. Če je član kat. društva rokod. pomočnikov, ima v hiši poceni stanovanje.

Franjo Picelj čevljar, Novomesto. 474 3-1

Najnovejša slovenske produkcije v oktobru.

Gramofoni

In plošče vseh sistemov in mark

Neprekonski glede glasu in re-produkcije. — Prva specialna uvozna hiša za gramofone.

Josip Moser, Dunaj IX. Kinderspitalgasse 10.

Največja zaloga plošč v vseh znamkah od K 3-1 višje. Izbori rodbinskih aparatov od K 30-1 višje. Požaje se zastoj, ne da bi se slišo k naplavi. Zamenava vseh plošč najkvalitetnejša. Lastna popravilnica. — Pošilja se vsak dan na deželo. Prospekti zastoj.

Svoji k svojim!

Vsakovrstne slámnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
tovarna slámnikov v Stobu **Fran Cerar** p. Domžale pri Ljubljani.
Postrežba točna. Na zahtevo se napravi vsakovrstna oblika.
Vzorci na razpolago. 3294 (11) Cene primerne.

Svoji k svojim!

F. K. Kaiser

puškar v Ljubljani,
Šelemburgove ulice št. 9.

priporoča svojo zalogo raznovrstnih
pušk, samokresov, lovskih
potrebščin, vseh del koles (bi-
ciklov), kakor tudi umeteljni ogemj
po najnižjih cenah. Popravila
pušk, samokresov, biciklov
točno in solidno. Cenovniki
zastonj in poštne
prosto. 51 12-6

Velika zaloga juvelov, zlatnine,
srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste

Točna postrežba

: Najnižje cene :

LUD. ČERNE

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski
cenilec.

Ljubljana, Wolfove ul. št. 3.

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobnihi vencev
in 3077-23
trakov z napisi.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Domača elektro-
- tehnična obrt -

FR. SAX

- elektrotehnik -
Gradišče št. 17.

Uljudno javim, da sem otvoril elektroinštalacijsko obrt ter
se priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi za **uvajanje vsako-
vrstnih signalnih in varnostnih električnih naprav**, kot
hišnih zvoncev, budilk, telefonov itd. Upeljujem in preskušujem
strelavode na njihovo odvodno zmožnost na znanstveni podlagi.

Izvršujem tudi druga v mojo stroko spadajoča narečila.
Postregel bodem vestno in točno.

Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

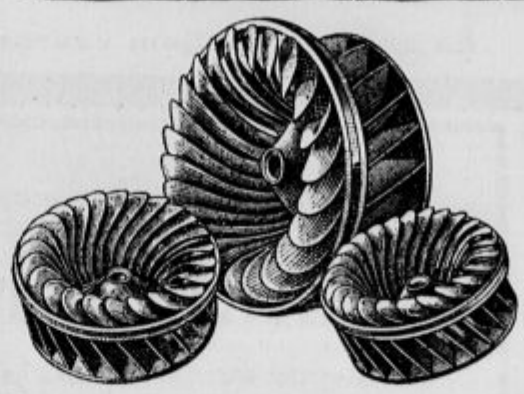
Veselošovanjem

FR. SAX, domača elektrotehniška obrt v Ljubljani
Gradišče št. 17. (130 8)

A. ŽABKAR V LJUBLJANI

Dunajska cesta 42
Železolivarna, tovarna za stroje, ključavničarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in popravo vseh v mojo stroko
spadajočih predmetov: raznovrstnih **strojev**, priprav za mline in žage,
moderne **Francois-turbin** za vsak padec in množino vode, kakor tudi
transmisij za vsako industrijo. Izdelujem najrazličnejša dela **iz litega in**
kovanega železa in sicer **križe, kotle, peči, klopi, stebre,**
trombe za vodo itd., dalje
najraznovrstnejše **železne**
konstrukcije, kakor strešne
stole, mostove, vrtnarske
rastlinjake, vsa stavbinska
in ključavničarska dela: **železne**
ograje, vrata, okna,
strelavode in štedilnike
ter žično **pletlenino** za ograje,
vrtom, pašnikom, travnikom itd.
— Načrti in proračuni na razpo-
lago. Vse po primernih tovarniš-
kih cenah. 3254 12-3

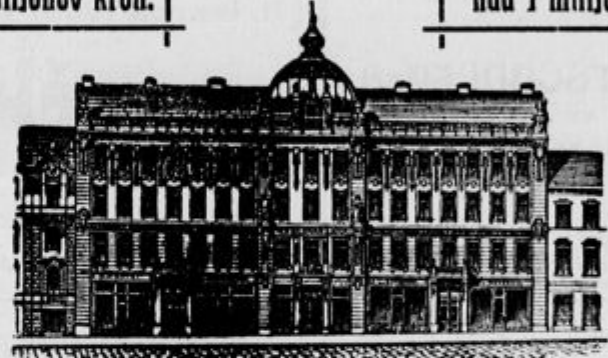
Najbolj varno naložen denar

je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski.

Stanje hranil. vlog:
nad 33 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.

**Za varnost denarja jamči in je porok zraven rezervnega
zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premo-
ženjem in vso svojo davčno močjo. Zato vlagajo v to hra-
nilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev
ter župnišča cerkveni denar.**

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do
12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter
pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da
bi se obrestovale prenehale.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, in ga
vlagateljem ne zaračuni.

Denarne vloge in knjižice se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača
vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj
ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v
62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6% izposojenega kapitala, pa poplača dolg
že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.
Hranilnica se nahaja v lastni palači v Prešernovih, prej Slonovih ulicah št. 3,
nasproti frančiškanskemu kloštru.

Tovarna

Znamka F. L. P.

za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede **trpežnosti, elegancije in priljubljenosti** in tedaj **najboljši**
izdelek monarhije, kar priznavajo tudi vsi merodajni strokovnjaki. Naj tedaj nikogar ne pre-
motijo hvalisanja z drugih strani in naj vsak kupi le **čevlje** z znamko **F. L. P.**

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJA STOR, Ljubljana, Prešernove ul. 5.

Znamka F. L. P.

zarezane strešnike prve vrste

zidake lončene peči, portland-cement najboljše vrste, samotne plošče za tlakanje cerkvâ in hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljem vzorce in prospekte takoj brezplačno.

Čudež industrije

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

K 13-80 in sicer:

- 6 kom. najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 13-80.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo K 80—ter jih je moč sedaj dobiti po tej minimalni ceni K 13-80. Američansko pat. srebro je znano, je skozinsko bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leži inerantne temeljni na nikakršni stoparji, zavežem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdar ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladno kot prekrasno

in priloznost. darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. Dobiva se edino le v

A. Hirschberg=a
eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandstr. 19 S. L.
Telefon 14597

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje. — Čistilni prašek za njo 20 vin. — Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina). — Izveček iz pohvalnih pism: Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana. Oton Bartusch, c. kr. stolnik v 77. pešpolku. — S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru. — Ker je vsa garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še eno. Sent Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik — S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradav dež. pri vladi v Sarajevu, Sarajevo, 22. oktobra 1904.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah žvlgalice »Slovenske krščanske socialne zveze«. »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše žvlgalice!

ŽENSKA ROČNA DELA

vsakovrstni material, predtiskarija, tamburiranje, plisiranje, montiranje i. t. d.

ZALOGA TELOVADNIH OBLEK!

192 M. DRENIK 3
KONGRESNI TRG LJUBLJANA.

Vinski semenj v Ormožu.

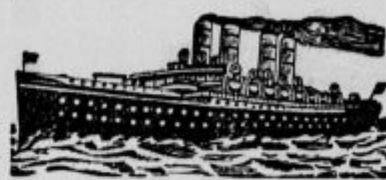
„Kmetijska podružnica v Ormoži“ priredi v četrtek, dne 11. marca 1909. v dvorani gostilne g. Skorčiča vinski semenj

ormoško-ljutomerskih vin.

Ponujala se bodo izborna vina le iz ormoško-ljutomerskega okraja. 600 2-1
Začetek sejma ob pol 11. uri dopold. po dohodu osebnega vlaka.

prodajamo po zelo znižanih cenah

blizu 100 ducatov najboljših rjuh, brez šiva, obeljene v velikosti 150/200 cm, zarobljene, 6 kosov za K 14 20. Samo dokler je še kaj zaloge. Neugajajoče se vzame vsak čas nazaj. Vzorca najnovejšega cefira, platna, oksforda, kanafasa, namiznih prtov, brisač i. t. d. zastonj in poštine prosto v tkalnici Bratov Krejcar, Dobruška št. 9117, Češko.

V Ameriko
in Kanado
zložna,
cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**

444 2 **Bliznji odhod:**
iz Trsta, domačega pristanišča: Slavonija 17. marca, Ultonia 30. marca 1909. iz Liverpoola Lusitania največji najlepši parnik 20. marca, 17. aprila, 8. maja, 29. maja 1909. Mauretania 6. marca, 3. aprila, 24. aprila, 15. maja 1909.
Pojasniti in vožne karte pri **Andrej Odiassek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Telefon 177.

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

Gospodom gostilničarjem in p. n. slav. občinstvu priporočam

zagrebačko in češko pivo

KAROL BLATNIK

272 čevljarški mojster 10-4

Ljubljana, Škofje ulice 14.

priporoča se slavnemu p. n. občinstvu v izdelovanje po meri, trpežnih in lahkih čevljev, sploh vseh v mojo stroko spadajočih del po nizkih cenah. **Gornje dele** izvršuje gg. čevljar. mojstrom najfinije. **Postrežba točna, delo solidno.**

Odpremno in komisij. društvo

„BALKAN“

v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Telefon št. 21-60. Brzjavlj.: Balkansped.

Žiro račun pri Jadranski banki v Trstu,

sprejema
v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predujeme pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljnije. Otvarja carinske kredite, zacarin blago in daje predujeme na blago ležeče v javnih skladiščih. — Odpošilja vsake vrste pošiljate na vse strani točno in brzo, izvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastonj.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4 3/4 0** to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — **Najsigurnejša prilika za štedenje!**

Kanonič A. Kalam i. r., predsednik.

Kanonič J. Sušnik i. r., podpredsednik.